

THEOPHRASTI LIBELLVS DE ODORIBVS,

ab Adriano Turnebo latinitate donatus, & ſcholiis atque annotationibus illuſtratus.

LVTETIAE.

Apud Michaëlem Vaſcoſanum, uia Iacobæa ad inſigne fontis.

M. D. LVI.

EX PRIVILEGIO REGIS.

PRIVILEGIVM.

CAVTVM *est auctoritate* Regia, *ne quis alius præter* Vascosanum, *hunc libellum* Theophrasti *de* Odoribus *ab* Adriano Turnebo *professore* Regio *latinitate donatum, ac scholiis & annotationibus illustratum, ante decennium in hoc* Franciæ *regno imprimat, néue alibi impressum uendat: sub pœna in sanctione æstimata, ac librorum amissione*. Lutetiæ Parisiorum VII. *Idus Feb.* M. D. LIII.

Ex *mandato* HENRICI. II. *Francorum* Regis, D. Renato Baillet, *libellorum supplicum in* Regia Magistro, *præsente*.

Mahieu.

Impressum Lutetiæ Cal. Aprilis, M. D. LVI.

ILLVSTRISSIMAE PRINCIPI,
Margaretæ Valesiæ, Duci Biturigum, Henrici II. Christianiss. Gallorum Regis sorori, Adrianus Turnebus
S. P. D.

VTarésne futurum, illustrissima Princeps, eximium huius æui ornamentũ & decus, ut Philosophus unguentariam unquam faceret, aut ullius huiusmodi mercis institor unquam esset? Quid de philosophiæ disciplina sperãdum est, si eius professores luxum instruunt, & nostros mores corrumpunt, qui Censorum partes in corrigẽdis uitiis suscipere debuerunt? Ipsa poësis, quæ hominum licentiæ plerunque liberiùs indulget, quæ uitæ crimina sæpe fouet, tamen agricolas laudat, à quibus Nõ casia liquidi corrũpitur usus oliui. Satyra pastillos olentem Rufillum grauiter incessit. Quendã unguentis madentẽ, gratias agẽtem pro impetrata præfectura, Imperator Vespasianus auersatus, Mallem, inquit, allium oboluisses. Antalcidas à Persarũ Rege rosarũ corona unguentis perfusa donatus, malè factum dixit, quòd natiua rosarum suauitas illa esset corrupella uitiata. Apes non minus fictos odores quã fœdos oderunt, unguentáque redolẽtes, aculeo acerrimè pungunt. Princeps philosophorum Plato ex ea rep. quam omnium optimam suo iudicio fingebat, Homerum unguentis delibutum uittísque redimi-

tum per ludibrium emittit, cum Homero, credo, unguentum etiam exterminans. Socrates apud Xenophontem unguentum inferri conuiuio non patitur, id uiris indecorum prorſus exiſtimans eſſe. Et tamen cùm hæc ita ſint, en Theophraſtus quaſi non philoſophiæ, ſed ſeplaſiæ alumnus, unguentariam aperit tabernam omnis odorum generis. Sed licet philoſophum ſceleris abſoluas, cùm hæc taberna non inſtrumentum nequitiæ, ſed cognitionem naturæ promittat, cuius uis & indoles etiam in hominum uitiis apparet. Itaque quod Xenophõ & Plutarchus pręcipiunt utilitatem ex inimicis capiendam eſſe, id philoſophia facit, quę cùm uitiis perpetuum bellum indixerit, tamen ex eorum materia ſcientiam doctrinámque quærit. Nam licet artificio hominum iſta conſtent, odores miſcentium uariéque confundentium, tamen muneribus naturæ & opibus accepta ferenda ſunt, quæ officinas odoramẽtis inſtruit. Quę autem ex illa temperatione & permiſtione uis, quis effectus exiſtat, cuius tandem potius quàm philoſophi fuerit inueſtigare? Neque uerò protinus omnem huiuſmodi uoluptatem, illiberalem, parúmque ingenuam conceſſerim, aut elegantiam harum rerum uiris indignam crediderim. Nam ut guſtus & tactus lætitiæ ac uoluptates, quòd nobis cum beſtiis communes ſunt, ab hominis præſtantia & dignitate plurimum abhorrere confiteor (quãquam in eas intemperantius ſæpè prolabimur, cùm in res uenereas ferè propenſiores ſimus, quíque exquiſitiſſimis ſaporum condi-

condimẽtis obſonia mergunt,plurimi faciamus.)ita quæ percipiũtur ex numeris & modis, quæ ex ſignis tabuliſque pictis,quæ ex odoribus & unguẽtis,quòd cum belluis communes nobis non ſunt, quiddam habent proprium, ſi non diuinitatis, at certè humanitatis. Cæterorum enim animalium nullum per ſe ut homo delectatur odore,ſed paſtus tantùm gratia: odoribus aliis uel offenduntur, ut uultures unguentis, uel certè non mouentur: ut ea homini propria uoluptas delectatióque tributa eſſe uideatur. Quid? ſi medicorum officinæ odoribus & unguentis locupletiores ſunt & inſtructiores,uel ad ualetudinis cõſeruationem,uel ad morborum depulſionẽ, taménne quiſquam rerum tam ſalutarium commoditatem contemnendam,aut reiiciendam putabit? Morbum omnium teterrimum peſtem eſſe cenſemus, & maximè abominamur, quæ corrupto cœli tractu regiones totas interdum populatur, contra quam nullum ferè præſentius remedium eſt odorum ſuauitate,cœli noxam corrigentium. Nec me mouent ſuperiora illa exempla,cum alia proferre poſſim, quæ præponderent. Sacris enim quotidiè odores incendimus & ſuffumigamus. Moſes omniũ uatum Deo acceptiſſimus & gratiſſimus,tabernaculum omnémque eius ſupellectilem unguento ſummæ & acerrimæ ſuauitatis ungit,& pontificem inauguraturus,totum eius caput unguento oblinit.Seruator noſter in quodam conuiuio toto alabaſtro caput ſuum unguento, in altero pedes perfundi ſinit. Quem alium adſtipu-

latorem quærimus, qui Deum auctorem & approbatorem habemus? Itaque cùm hoc argumentum & Dei auctoritate tutum uiderem, & ad philosophię cognitioné pertinere intelligerem, nó sum ueritus, Illustrissima Princeps, ne quid alienum ab amplitudine tua facere uiderer, si tibi totum Theophrasti myrothecium, omnes arculas, omnia scrinia unguétorum referta mitterem. Et quoniam olim Censores edictum Romæ proposuerunt, ne quis unguentis uteretur exoticis (hoc enim uerbo edixerunt) hæc ut minus peregrina uideantur, & pro uernaculis habeantur, ad Romanam consuetudinem, quando Latina lingua in religione & disciplinis nobis propè uernacula est, traduxi, & latinè ut potui expressi. Huius autem munusculi æstimationem, non libri exiguitate, sed uoluntatis tibi deditæ deuotæque propensione interpretabere.

THEOPHRASTVS DE ODORIBVS.

ODores admixtione quadam omnino constāt, ut sapores. Quod enim admixtionis est expers, protinus etiam omni uacat odore, ut & sapore. Quò fit, ut simplicia corpora, uelut ignis, aqua, aër, odoris expertia planè sint: terra, quòd mixta sit maximè, potissimū quoque sola odore prædita cernatur. Verùm odorū partim inertes sunt & diluti, quemadmodum in saporibus: partim suapte quadam specie censentur: eorum autem species, quanquam saporum formas æmulari uidentur, non tamen omnes eadem uocabula habent, quemadmodum antea diximus: nec sunt ita formis odores distincti, ut sapores, sed tantùm generibus: cùm præsertim benè olentia quædam, nonnulla malè olentia dicantur, cæterùm suauis tetríque odoris species uocabulis notatæ non sint, quanquam in magno alioqui discrimine. nam dulcia & amara formis magis designata sunt. uerùm acris dicitur, uehemens, mollis, dulcis, grauis odor. Atque cùm istorum nōnulli communes quo-

quę ſint rerum malè olentium, tum uerò propè perpetuus eſt in omnibus quę uitiantur putor. quicquid enim putreſcit, malè olet: niſi fortè quis acorem, uini putorem eſſe dicat ex uitij ſimilitudine. In omnibus autem ſtirpibus, animantibus, inanimis illa putoris fœditas apparet, in omnibus inquam, quæ uitiantur, quibus ex iſta ſtatim materia concretio non ſit: quamuis enim etiam horum nonnulla materiæ uirus referant, id tamen haud quaquam omnibus euenit: multa quippe ex putribus orta malè non olẽt, ut fungi è ſtercore naſcentes. Verùm quæ ex rerum tabe naſcũtur & proueniũt, uiroſi ſunt & fœdi odoris omnia. Igitur, ne multa, ſuaueolentia ſunt omnia quę ſũt cocta, ſubtilia, minimè terrena, cũ præſertim in halitu ſitus ſit omnis odor: maleolentia, contraria. Pleraque uerò, quemadmodum in dulcibus nõnulla guſtum quendam amaritudinis habent, itidem quoque in ſuaueolentibus odoris grauitatem obiiciunt aliquam. Habent autem ſtirpes, animantes, inanima, quæ quidem olent, ſuum quæque, propriúmque odorem: Sed multa nobis olere non uidentur, quòd ſenſum odoratus longè deterrimum habeamus, cùm uel quæ odoris prorſus expertia cenſentur, aliis tamẽ odoris ſenſum adferant, ut ueterinis hordeum cedropolitanum, quo, quia olidum eſt, abſtinent. Nos quoque fallunt odores in animantibus, quæ redolere uidentur. Ac nullum quidem odoris iucunditate per ſe ferè delectari uidetur, ſed paſtus tantùm cibíq; fruendi gratia: cùm etiam nonnullis odor eiúſque ſuauitas

ſuauitas,offenſioni & noxę uideatur eſſe,ſi uerum eſt quod de uulturiis & ſcarabæis narratur,quod ut uniuersè complectar, ex eorum numero perſpicuè eſt, quæ aduerſaria efficiuntur naturæ repugnātia; ſed ſigillatim excutienti unà cuiuſque temperamentum & uis odoris ſumenda eſt. Ac nonnulla quidem odoris iucunditas eſt etiam in alimentis, uelut baccis, pyris,malis,qui ut non ueſcaris,tamen iuuat, tantóque propè dixerim, gratior eſt: uerùm ut breuiter tamen diuidam, odores quidam per ſe cenſentur, quidam ex conſecutione. Saporum & alimentorum ex conſecutione,anhelitus & auræ per ſe. Nam magna ex parte quæ fragrant,ut ante dictum eſt, ſaporis ingrati ſunt, acerbi, ſubamari: ſed & nonnulla sciti ſaporis, odoris fœditate prædita ſunt, ut ficus Aegyptius qui uocatur,guſtu dulcis:ídque ſi non ubique, aliquotfariam tamen. Iuniperus etiam dum manditur,quędam fœtorē obiicit, alioqui dulcis, urinámque benè olētem reddit.Sed quoniam odores partim in ſtirpibus ſunt, & carū partibus,ramis, foliis,libro, lachrymis: partim, ut diſtribuimus, in animalibus & inanimis, perſpicuum profectò eſt, eos coctione quadam matureſcere in ſuis quemque ſedibus: itáque odoris gratiā & iniucūditatem pro naturæ proprietate conſequi. Coctio autem natiuum colorem ſequitur:in inanimis ſimplicium corporum poteſtates: generantúrque ac mutantur non ſecus quàm ſapores. Sed qui artificio ſolertiáque odoratus habent ſuaues,de iis quoq; ut de ſaporibus fecimus, demus

operam, ut aliquid dicamus. Atque in utroque ſanè nobis ſemper optimi rationem eſſe habendam ducimus, quod ars omnis ſpectare ſolet. Sunt igitur in non mixtis etiam quidam odores, quos adiuuare apparatione nituntur, ut & ſaporum ſuauitates: uerũtamen, ut paucis complectar, magnam partem permixtione temperationéque conſtant. atque ita duabus illi quidem in rebus cernuntur, ut in genere loquar, humido & ſicco, tripliciter tamen temperatis, cùm uel cognata cognatis, uel diuerſa diuerſis miſcentur, eáque aut humida humidis, aut ſicca ſiccis. In iis enim duobus omnium ſaporum & odorum cauſa & origo ſita eſt: ut qui aromata & diapaſmata componunt, ſicca ſiccis: qui unguẽta miſcent, aut uino infundunt, humidis iungunt humida: tertium genus eſt omnium frequentiſſimum, quo unguentarij utuntur, ſiccis humida admiſcẽtes. Omniũ enim unguentorum & chriſmatum, id eſt unguinũ, iſta cõpoſitio eſt. Vidẽdũ autẽ qui quibus unguẽtis & chriſmatis aptè miſceantur, qui quibus adiumẽto ſint, ad unius uelut odoris corpus, quemadmodũ in ſaporum cõditione. nam & in iis idem ſtudent, qui miſcent, mergentéſque cõdiunt. Iſta igitur ferè ſunt, in quibus & quorũ ope artes illæ ſuum munus præſtant. Sed nonnulla miſcentur odoris ipſius gratia, & ut odoratus moueatur: nonnulla guſtus uelut condimenta quædam, ut qui uino unguentum infundunt, aut aromata iniiciunt. Nam horum ſenſuũ uicinitas mutuo quodã uſu fruitur. Idcirco lautitiis

odoris

odoris commendationem quærunt. Quæret aliquis quid ſit, cur cùm unguentum & reliqua odorata uinum condiant, cibum tamen nullum commendent, ſed omnem corrumpant, ſiue igne domita, ſiue ab eo intacta ſint? Cuius cauſa cenſenda eſt, quòd nõ modò ſiccorum ſaporem ui ſua præſtringũt, uerùm etiã ſuum ſimul obiiciunt acerbitate & amaritudine ſuffuſum. Nam quicquid bene olet, huiuſmodi eſt: ídque magis mandendo ſentitur, quòd conficiatur & diuidatur, ídque longiuſcula mora: at in uino neutrum fit, cùm & eius ſuccus acerrimus ſit, & uberrimus, ut ſuperari non poſſit, & nihil ferè temporis in guſtatu inſiſtat, ſed leuiter attingat: ut ſenſui quod gratum iucundúmque eſt offerat, quod amarum & triſte, guſtui non ſignificet: uerùm planè eueniat, ut odor uelut condimẽtum potus efficiatur: dulci quidem uino uel maximè, quòd odorem, cuius eſt expers, præcipuè deſiderat: aliis generibus, quòd miſcẽdo ex ambobus uelut unus confundatur odor. uinũ enim, ut antè dictum eſt, ad imbibendos odores accommodatiſſimum eſt. Illud etiam quæſtione non uacat, Cur flores & coronamenta, odoris alioqui imbecillioris, procul etiam oleant: Iris & nardus, reliquáque ſicca odoramenta, multo uehementiora, è propinquo: nonnulla etiam commanducari, quædã teri & comminui, quædam incendi quoque neceſſe ſit, ut myrrham, thus, omniáque ſuffimenta. Ratio eſt, quòd flores in ſummo cauſam odoris habent, rari præſertim neque craſſi: radices omniáque ſolida,

in profundo: exteriora autem retorrida atque densa. Quocirca illa halitum longè iactant: hæc uiatum quadam patefactione indigent. Proinde comminuta tusaque, fragrantiora fiunt omnia: flores contrà, triti deteriùs olent: cùm illa uim suam ostendant: hi etiã imbuantur aliena. Thus autem & myrrha densiore etiamnum natura concreta, molliorem desiderant ignem, quo sensim concalefacta exhalantur. Nam si quis uel tundat uel terat, odorem illa quidem obiicient, non tamen perinde iucundũ, neque quẽ facilè reponas. Atque istarum rerum in his ferè causæ uersantur. Cæterùm unguentorum compositio omnis & confectio, uelut ad odorum conseruationem planè comparata est. quo fit ut in oleo condantur, quod & ætatem diutissimè ferre potest, & ad usum opportunissimũ est: alioqui suapte natura omnium minimè odorem concipit, propter densitatem & pinguitudinem: eorúmque pinguissimum quodque, ut ex amygdalis: è sesama autem & oliuis uel maximè. Vtuntur autem frequentissimè oleo è glãde Aegyptia & Syriaca. minime enim omnium pingue est. Nam ex oliuis potissimũ quoque utuntur uiridi è phaulia, quæ & liquidissimum fundit & minimè pingue: eóque recenti, non ueteri. quod enim anniculum superat, inutile est, ut iusto crassius & pinguius. Igitur oleum tale accommodatissimum est, ut odoris penitus expers. Chrismati, id est unguini, etiã nonnulli prædicant oleum ex amaris amygdalis conuenire: uberrimè autem fit in Cilicia, ex eóque chrisma cõficiunt.

ficiunt.Aiunt & nobilibus unguentis idoneum esse, ut & balaninum . Nam & hoc glandium putamina in ipsum conie̳cta odorata reddit, quando & amygdalis amaris expressum idem facit. Verùm quî iam obsecro istud consentaneum est, oleũ quærere quàm inolentissimum,ut uiride è phaulia, & in istis tamen condire, cùm amygdalinum acrimonia affectum sit? nisi quia oleum fortè dum coquitur rancescit.Hæc igitur animaduertenda & consideranda sunt. Vtuntur autem aromatis in omnibus unguentarij, partim his oleum adstringentes, partim odoris medicamento imbuentes.oleum enim omne adstringunt,ut odorem magis combibat, uelut uellera infecturam. adstringitur porrò imbecillioribus aromatis, deinde id posteà iniicitur, cuius odorem concipi uelint. Quicquid enim nouissimum additur, quamuis minus potentissimum est: ut si in heminam libra myrrhæ, deinde eôdem cinamomi drachmæ duæ mittantur: quod mirum fortassè cuipiam esse uideatur,ut & illud,quid sit quod aromata quæ ante iniiciuntur,quamuis odorata,oleum tamẽ ad odorem ducendum accommodatius præstant. Nam quicquid concipere debeat,nullo odore medicatum esse oportet: quod autem ab alio iam occupatum est,id inolens non est, ut proinde ad imbibendum esse deterius oporteat. Sed utriusque aut etiam omnium eadem causa est. Sicca enim illa pinguitudinem omnem alliciunt ad sese & receptant: ex quo & perpetuum eius lentorem discutiunt: Ita

eliquatum ad raritatem & pingui liberatum, in quo maximè eius consistit odor, iam nihil refragans, promptius quicquid iniicitur, haurit: odor autem aromatum fluxus & euanidus redditur, ut pote in pingui consumptus, quo etiam continetur undique uias omnes obsidente, ut meritò, quãuis minus quod nouissimum adiicitur, odore tamen exuperet, cùm præsertim in imbecillius incidat, & ad concipiendũ paratius. Quinetiam cuiusque diuturnitas, & aduersus ignem firmitas pro portione respondet, & cætera eiusdem generis. Nullum enim haustus auidissimũ, ut balaninum, non idem protinus diuturnissimum eadem de causa est. ut enim quidque maximè quid recipit, ita unum efficitur & coalescit maximè: quod semper etiam imprimis durabile est. quo fit, ut igne adflatum quàm minimum offendatur: quod idem ex aliis & in sesamino ualet etiam lõgè capacissimo. Amygdalinum autem ocyssimè senescit, & breuissimè durat contraria de causa. Nam quod minimum recipit, etiam celerrimè remittit. rhodinum egregiè cõcipitur sesamino ob pinguedinẽ, quod tamen dũ igne uaporatur coquitúrq;, uelut quãdo cõsumitur, sesamã obolet. Genera igitur olei ac potestates huiusmodi ferè sunt. Cæterùm aromata propemodũ omnia et odoramẽta, floribus dũtaxat exceptis, sicca sunt, calida, adstringentia, mordacia, nonnulla etiã amaritudine quadam affecta, quemadmodum iam antè diximus, ut iris, myrrha, thus, denique etiam unguenta. Ac sanè uires adstringendi & calfaciendi

perua-

peruagatiſsimæ ſunt,quas etiã perſpicuè præſtãt.Igitur adhibito igne coquẽdóq; adſtringũtur omnia,odores cõtrà præcipuos frigida ſine ignis ope ducũt. ac quæ in floribus, quorum alij frigido liquore, alij calido merguntur, eadem in odoribus eſſe ratio & conditio uidetur. Omnia porrò coquuntur, ſiue iis adſtringendis, ſiue præcipuis odoribus inducendis operam naues,depoſitis in aqua uaſis, ut nulla ſit cũ igne contagio, quòd blãdum eſſe calorem oporteat, nimiáque deceſsio futura ſit uſu flammæ, & uſtionis uelut nidorem obolere ſoleant. Minus decoquũt quæcunque potius feruẽtia nobiles odores hauriũt, quàm quę frigida,quòd quæ coquũtur,partim mero fragrãti,partim aqua antè macerentur. Minus enim combibunt: frigida contrà,quòd ſicca ſint, uberius, ut iris tuſa. Cum enim quadrantal iridis tuſæ medimnum & ſextarium capiat, plurimum decedere prædicant: modicè maceranti ad duos congios deſiderari,multos autem macerare minus. Sed præſtantius omnino irinum fit ea ſicca nec decocta,cùm uis ſincerior ſit & integrior quàm maceratæ atq; coctæ: atq; uſuuenit,ut ea quæ antè intumuerunt,cũ minus in ſe hauriant & alliciant,ueluti extrudant. Sed cùm adſtringendo antè curant, odoramenta non diu relinquunt,ſed ſtatim eximunt,ne impenſius ebibant. Et cuique unguento ſua ſibi idoneáque odoramenta adiiciunt: ut cypro cardamomum,aſpalathũ,odorato uino macerata: rhodino iuncum, aſpalathum, calamum,eadem maceratione:aliis,quæ accommo-

data ſunt. Rhodino etiã magna uis ſalis additur, idque præter alia proprium habet: ex quo etiã magna deceſſio conſequitur, multúmque decoquit. nam in quadrantal medimni duo coniiciuntur. Cypri eadem eſt confectio quę rhodini: tantum niſi maturè cyprum eximas & exprimas, inceſſente tabe odoris diritate unguentum corrumpit. uuida quippe & madeſcens putreſcit. Similis apparatio quoque melini. Nam oleo prius ſpiſſato, mala cotonea refrigerato iniiciunt: deinde eximunt ſubinde, priuſquam liueſcant, ſingulis iniectionibus. liuida enim corrumpuntur humeſcendo, ut & cyprus. Cæterùm omnia unguenta componuntur partim è floribus, partim foliis, partim ſurculis, partim radice, partim ligno, partim fructu, partim lachryma, ſed omnia tamen ferè mixta ſunt: è floribus, ut rhodinum, uiolaceum, ſuſinum: hoc enim ex liliis fit: adhæc ſiſymbrinum, ſerpillinum & cyprus: prætereáque crocinum, quod præſtantiſſimum in Aegina & Cilicia conficitur. è foliis, ut myrteum & œnanthinum. Oenanthe autẽ in Cypro naſcitur mõtana, odoríſque plurimi: è græca propter odoris inertiam & ignauiam non paratur. è radicibus, irinum, & nardinum, & amaracinum ex coſto. Sic enim appellant radicem: chriſma autem eretricum ex cypero, qui ex Cycladibus adfertur. è ligno, palmeum quod uocatur, ſiccata palmæ ſpatha, quam elaten appellãt, & iniecta. è fructibus melinum, myrteum, laurinum: & ex multis Aegyptiũ, cinamomo, myrrha,

rha,aliis: & porrò pluribus,megalion. Nam & è cinamomo. E lachryma,stacte: nã è myrrha tusa fluit oleũ,quod,quia minutatĩ stillat, stacte uocatur. hoc nonnulli ex unguẽtis omnibus unũ simplex nec cõpositũ prędicãt. Nam alia omnia uel è pluribus uel è paucioribus cõposita sunt:sed omnino è paucissimis irinũ.Sic sanè quidã censent:alij stactes cõfectionem talẽ esse:Myrrhã tusã & in oleo liquefactã balanino, igne lẽto fotã,calida perfundi, eámq; cum oleo pessum uelut limum sidere: quod ubi euenit, aquam collo defundi, & reliquum quod subsidit,prelis exprimi. Megalion autem è resina usta componi, & oleo balanino: admisceri quoque casiam, cinamomum,myrrham: plurimúmque negotij & operæ in megalio & ægyptio esse, cùm plurima & multo carissima in iis misceantur. Quinetiam megalio decẽ totos dies totidémque noctes ex ordine oleum decoqui, demum resinam cæteráque adiici: quòd decoctum liberaliùs combibat. Amaracinum autem nobile ex optimis quibusque odoribus componi, sine amaraco tamen. Hoc enim odoramento seplasiarios nihil unquam in unguentis uti, sed falsò uocabulum increbruisse. Sed & alia tingunt, alia nullius coloris pigmento fucant:tingunt amaracinum,rhodinum,megalion:non colorant pretiosa,ægyptium, melinũ,cyprũ, uiliáque omnia. Ista porrò non inficiunt, quòd ægyptium & cyprũ alba expetunt, melinũ,cotoneorũ colore:uilioribus & nugatoriis non refert coloris medicamentum quærere. Iam rubra

inficiunt anchuſa: amaracinum chromate quod uocatur: ea radicula è Syria adfertur. Cæterùm palatum iuuare non ſolum odores uidentur, uerumetiã acrimonia & calor quorundam, ut proinde nonnullis unguentis iſta miſcentes uelut aculeum addant. Iam uerò myrrha calida eſt, & cum adſtringẽdi poteſtate mordax & amara: cinamomum moderatæ cũ calore acrimoniæ, ut & coſtum: caſia calfaciendi adſtringendíque poteſtate & acrimonia iſta exuperat. Calfaciẽdo etiam & adſtringendo eſt iris, recénſque ſupra modum amara, & cutem hominum eam curantium ulcerat: mordax quoque cũ calore eſt cardamomum. Balſami ſuccus & ſemen ad utrunque uiriliora & efficaciora: lignum imbecillius: cui uiribus cinamomum ſimile eſt. Iuncus odoratus mordacior calamo, & calidior, alioqui in utriſq; adſtringendi poteſtate pari: quibus adſtringentius cyperũ. adſtringit & aſpalathus odorata: nardus cum calore mordet. Maron & chroma, quod amaracino miſcetur, excalfactoriam uim habent. Confert etiam anchuſæ radicula ad rhodini & irini colorem. Atque aromatum etiam recentia nonnulla uirium grauitate & acrimonia pollent, inueterata ad uigorem miteſcunt eadem, deinde exoleſcunt: ut iris ad confectionẽ, poſteaquã collecta eſt, triennio uiget: ac cùm plurimùm, ſex annis durat. Maron biennio, myrrha decem annis durat, ad bonitatem proficiens. Itidem ut iſtis, cinamomo, coſto, caſiæ ſuus permanet uigor: iuncus odoratus & calamus celeriter ſeneſcunt.

Sed

Sed è floribus quidam statim in uiriditate, sua efflorescunt indole, ut rosa: quidam cùm exaruerunt, ut crocus & melilotus, quòd dum uirent, humidiora sunt. Quare aromatum naturæ & potestates ex iis spectandæ ferè sunt. Videtur autem megalion uulnerum omnium inflammationes lenire: rhodinum auribus utilissimum esse: nec ista iniuria. Nam illius compositio, usta constat resina, ut dixi, casia, cinamomo, myrrha: quæ omnia spissando sunt atque siccando. Rhodinum autem auribus est salutare, quòd sale addito paratur. idcirco enim siccat & calfacit: ex quo salis quoque spuma prodest. Verùm quod de substillo narrant, rationem desiderat, cui egregiè prædicãt opitulari. Cuius rei causa fuerit, quòd cum ab iis quę mederi debeãt, antè resolui oporteat egerenda, istud sal utiq; præstat, odorísque fragrantia impetũ reddit. Sed quare irinũ, fragrãtis alioqui odoris, nullũ impetum ciet? népè quòd adstringit, uiásque contrahit, ut angustiis trãsitum prohibeat: quinetiam aluum soluit, cũ ob uim excalfactoriã, tùm quòd arctat meatus ad uesicam pertinentes, quibus occlusis omnis in aluum colluuies eliquatur. atque in summa & irinũ & alia unguenta medicata sunt. Ac ut in uniuersum dicam, omnium causa in potestatibus quas memoraui, sita est, adstringendi & calfaciendi, quòd talia aromata medicamento sint. Verùm ista extra unguentariorum artem sunt omnia. Cæterùm temperatio & permixtio aromatum certa non est nec definita, ut ex iisdem perpetuò proba similiáque respon-

deant unguenta, quod accidit in aromatis ex uirium inæquabilitate, cuius multæ causæ sunt. una, cæteris etiam fructibus communis, anni status, qui uim interdum multiplicem, interdum defectiorem tribuit: altera in collectione, siue maturius siue serius quàm tempestiuitas ferat, decerpas: non enim istud parui refert: tertia post collectionem, ut quæ temporis indigent ad uigorem, quemadmodum dixi. Nam hîc quoque & antecapere licet & cessare. Ex his anni têperies non est in nostra potestate: nisi quatenus intelligamus, quibus uehemẽtior aut imbecillior uis insit: sed tempestiuitas tum in collectione, tum post eam, in nobis sita est, ut peritissimo cuique istud potissimum succedat. Ac ex iis quidem omnis unguentorum origo & compositio constat. Diuturnissimum autem est ægyptium, irinum, amaracinum, nardinum, sed omnium uel maximè stacte. durat enim ætatem. Vnguentarius quidam narrabat apud se inueterasse ægyptium octo annis, irinum uiginti, ac etiamnum durare florentibus præstantius. in iis ætas eorum posita est. Vnguentorum autem genera ἀνθίνων, id est, floreorum infirma sunt omnia, ac post bimestre ferè uigent, anno progrediente degenerant ac fugiunt, illóque repetente tempore, quo suus cuique flos in uigore est. Imbecillitati autem respondet eorum precox maturitas, atque omninò subita fugitiuáque exhalatio, cùm facilè difflentur: diuturniora contrà sunt, quæ ex radicibus & reliquis conficiuntur. uberior enim eorum est odor, & firmior cor-

pora-

poratiórque. Corrumpit autem unguēta calida tempestas, locus, sol, si in aprico ponantur. Quocirca unguentorum institores cœnacula quærunt, domósque nō apricas, sed umbris opacissimas. Sol enim & ęstus odores aufert, & à naturæ statu demouet magis quā frigus. Nam frigus & glacies ut minus odorata comprimendo reddunt, ita ingenuam uirtutem penitus non auferunt. Id enim uitij demum deterrimum est, ut in uino, sic in aliis succis, natiui caloris discessio. Proinde in plumbea uascula diffundūt, & alabastros expetunt sui lapidis. frigidum quippe densúmque plumbum est, & ille itidem lapis, atque unguentis, ut quisque talis maximè est, ita longè utilissimum esse constat. Itaque duabus de causis ea conseruant, dēsitate & frigore, cùm præsertim neque foras odorē transmittant, neque intro prorsus quicquam recipiant. Nam & respiratio uitiat, & extrinsecus alieni ingressio, cū etiam flatus, ut dixi, corrumpat odores & extinguat, potissimúmque non naturales. Caput feriunt è pretiosis amaracinum, nardinum, megaliō: è uilioribus pleraque omnia, sed laurinum tamen imprimis. lenissima uerò sunt rhodinum & cyprus, quæ uiros quoque decere maximè uidentur, prætereáque lilium: ut mulieres stacte, megaliō, ægyptiū, amaracinum, nardinum. Nam diuturna expetunt, quæ propter uim & crassitudinem, non facilè uirosa spurcáque euadunt, nec facilè relinuntur. Sed quoniā nonnulla infirma, nōnulla firma sunt, firmiora porrò sunt è radicibus, quæque antè memorauimus: ideò

florea,si non fricentur,iucundiorẽ odorẽ efflant:e radicibus, reliquáq; si fricentur, suauius redolent. Illa enim difflantur,& concalefacta fricando degenerant & immutantur: hęc propter insitam uim, frictione ueluti quibusdam foraminibus patefactis, in apertum magis odorem proferunt:quod in ipsis quoque radicibus, atque adeò in omnibus solidis usuuenit, quemadmodum dixi. florea contrà, ac utraque sectam principij sui sequuntur. Quæ autem ex myrrha parantur, utraque de caussa meritissimò, cùm & amplius misceantur, & mollis ille ex frictione calor alienus non sit,cùm etiam nonnihil incendi myrrha postulet. In summa quicquid abũdat odore, seu malè oleat,seu benè,seu acre sit,seu acutum, seu cuicuimodi,sollicitatum se magis ostendit. tum enim tanquam re ipsa magis aëri immiscetur. Ex unguentis ægyptium,stacte,& si quod aliud odoris est plurimi, cum uino mixta fragrante,suauiora & gratiora redduntur. eorum enim grauitas emendatur:ut & myrrha quoque in dulci uino macerata ad suffumigandum, uelut antè dictum est. Iam si uires eorum attẽdas,quod in rhodino solet euenire,prorsus mirum esse uideatur. Nam omnium multo leuissimum & lãguidissimũ,aliorũ tamẽ aurã, hominibus qui antè obliti sint,obscurat. Itaque unguentarij cunctantes licitatores, nec ab ipsis mercantes, eo denique delibutos amittunt, ne unguenta aliorũ odorari queant. Ratio est,quòd cùm tenuissimum sit & sensui gratissimum, ob leuitatem penitus peruadit, meatúsque obsidet,

obſidet, ut nimirum ſenſus occupatus & oppletus iudicare non poſſit. Duobus enim modis, & fortaſſè tribus, iudicium impeditur: uno, quem modò dixi: altero cùm ualentioribus uelut temulentus ſenſus ſtupet: tertio, meliore ſenſum antè occupante. Nam poſtea deterius obducere facilè non eſt, ſenſu recuſante, ut nec in ſaporibus, atque adeò in cibis. Quin etiã odoribus compoſitis roſa dedecori uidetur eſſe: ſiquidem flore increbreſcente roſa compoſitiones conſpergunt, apertæq; eam unam uel maximè redolent: cæterùm breui elangueſcit exoleſcítque, non ob imbecillitatem ſolùm, ſed etiam ob ſubtilitatem, qua aliorum odorem etiam ſuperat: cùm ſubtilis eius aura incluſione collecta aliis antecellat & quoquouerſum differatur, qua etiam de cauſa citò uiciſſim ſuperata ſeneſcit. Nam quicquid tenue eſt & molle, illud idem protinus infirmum eſt. Iſtud & quædam uina faciunt, ut prægustata aliorum gratiæ officiant: nonnulla uſqueadeò etiam, ut alia non facilè admittantur, uelut erythræum quod ſalſum eſt & molle. enitendum enim eſt, ut cauſam è ſimilibus ducamus. Eſt autem iſtud rhodino peculiare, ut ferè & quod antè diximus. Nam propè omnibus capitis dolorem facientibus, hoc, ut dixi, grauitatẽ omnem & dolorẽ etiã ab unguẽtis creatũ diſcutit: cuius ſanè ex iis quæ memorauimus, perſpicua cauſa eſt: ſiquidem & dominatur, & quocunque peruadit & inſinuat. Nã alia quæ capiti moleſta ſunt, grauitatem habent omnia, quòd ex eiuſmodi uel radicibus uel ſuccis cõſtent: cùm iſtud & odore ſit leue, & calore mo-

deratum, ad concoquendum pariter & meatus aperiendum. Nam capitis dolor uel redundantis uel inflati inclusa noxa generatur, ut partim excernendum sit, partim maturandum, aut tollendum: quibus prodest omnibus calor non tollendis solùm, uerumetiã concoquendis multò magis, sed & meatibus aperiẽdis. huc etiam facit eius ex sale apparatio. sal enim foramina laxat & calfacit, ipsaque odoris iucunditas motus quandam incitationem & impulsionẽ affert. Sed & lassitudini quoque conferre rhodinum uidetur, ex caloris moderatione, leuitate, & quadã in intimos meatus insinuatione: & quemadmodũ nonnulli prædicant, nõ minus quàm rhodinum cyprus. Blandus enim eius etiam est odor & corpori gratus. Verum ista quæque istis similia sunt, uelut propria fuerint. Rhodini autem admixtio & in odoribus & succis, si commodè fiat & aptè, usum aliquem habet, cùm odorum grauitatẽ atque uim edomet: succis autem modò odoris gratiam, modò dulcedinẽ adiiciat, quod & in uini generibus accidit. Nã quod in insula Thaso præbetur in prytaneo, mirifica suauitate est ex cõditura: offam enim farris ex melle subactã in doliũ mittunt. Nam uinum domo odorem à se habet, suauitatem ab offa mutuatur. quod & in miscendis uini generibus accidit, ut si quis in duriusculum & fragrans, lenis & inolentis notam misceat, uelut heracleoticum & erythreum, uno lenitatem, altero odoris iucunditatẽ conferente. Ita fit enim, ut alterum alterius uitium mutuò corrigat, lenitate & odoris bonitate.

nitate. Multas etiam alias homines periti narrant atque callent tẽperationes: quod in odoribus quoque consentaneum est & coloribus euenire, si quis commodè scitéque misceat. uerùm istud quidem rhodini proprium est. Quæstio autem quædam existit ad omnia pertinẽs, cur à prima palmæ parte suauissima sint, unde unguentarij eam semper partem unguento tangunt. Causa ex contrario sumenda est, quòd calor è statu demoueat atque mutet: unguentorum autem omnium satis celer sensus iam est ex cutis cõmercio. Quæritur etiam cur qui unguentis madere uulgò non solent, uehementiùs iis oleant, quos assiduè unguentatos uidemus. ac fortasse dici potest istud ob insolentiam opinione magis quàm ueritate niti: sed si uerũ est, alterum uidetur multis aliis, quibus obscuratur, odoribus tanquam confundi, etiam admixta cute: alterum uelut integrum & syncerum rara laxitate concipi, moráque sensui significationẽ sui dare. Cõtrà etiam ratio informari potest: minus, quia non consueuerint recipi, diutiúsque redolere, quo tardiùs commisceantur. Verùm istud & aliquãto leuius est, nec planè cõfessum. Corpus, caput, aliáque potissimùm feriunt, diúque suis acrioribus ualent odoribus, megalion, ægyptium, amaracinum: quæ autem imbecilliora sunt, nec odoris multi, leuẽ auram emittentia, celeriter expirant atque deficiunt, ut rhodinum & cyprus. Sunt quæ in posterum diem melius olent, difflata, si qua inerat, odoris grauitate. Sunt & nonnulla omninò durabilia magis, ut nar-

dus & irinum: ſed omnium uel maximè ea quæ uiribus plurimùm pollẽt. Quædam in lauatione remiſſionéque animi ac ludo odorem ferè incolumem conſeruant, nec inquinant: quædam ſpurcata ſudorum graueolentiam augent, fœtore quodam & uitio inceſſente. uerùm de unguentorum confectione atque uiribus hactenus. Siccorum permixtio, unde diapaſmata & compoſitiones conficiuntur, haudquaquam definitam poſcit rerum certarum temperationem; ſed quo quis plura uariáque magis miſcuerit, tanto præſtãtior & ſuauior odor extiterit, ut ſpecies iſtas aromatum uulgares promptáſque ſimul omnes miſcent ad uſum. In iis dant operam, ut non unius priuatim, ſed omnium communis quidam odor eſſe uideatur. Proinde aliquot dierum interuallo ſubinde arculis recluſis, excellentem odorem eximunt, & uehementiora parcius adhibent, ut coſtum & amomum: quædam in totum non admiſcent, ut eryſiſceptrum, de quo paulò antè uerba feci. In compoſitionibus autem ea uino macerant odorato. Vinũ enim uidetur ad odoris conferre bonitatem, cũ præſertim eo quoque unguentarij utantur. Diu porrò permanent compoſitiones, earúmque uſus ad ueſtium cõmendationem ualet, uelut diapaſmatũ ad ſtragulũ, ut corpori adiiciantur. Nam & inceptant magis olerẽ, & fragrant iucundius, atque hoc illius uice faciunt. Superiores autem uino perfuſa odorato coniiciebant ad odoris emendationem, nonnulli mulſo: nam iſta duo planè ad odoris bonitatem faciunt. ætatem autem

tem compositiones ferunt. Ex iis perspicuũ est, quod supra dixi, sicca inter se mixta mutuis odoribus iucundiores odoratus habere. At uerò animantibus odores pro sua cuique natura attributi sunt. nam suus cuique est pro temperamento: qui quidem iucundus est & syncerus in ætatis uigore & optima corporis habitudine. suauior etiam in tenera ineuntéq; ætatula: acerrimus uerò, idémq; uirosissimus initus tēpore, atque omninò tabescentibus ęgrísque corporibus. Itaque hirci, cerui, lepores, reliquáque animalia tum maximè olent. Sed admirabile prorsus est & singulare, quod pellibus hircinis usuuenit, ut repetente fœtoris tempore contagio ad eas pertineat. Causa est uim aliquam in exuuiis relinqui, aut humorem eiusmodi, qui in uiuis quoque odorem excitet, quo ab aëre agitato & calefacto, cõsentaneum esse pelles pro sua quoque uirili moueri. Itaque prima causa in habitu est. Tum enim olent qui neque coeunt, neque generando sunt, atque adeò ipsæ capræ: ac bonam quidem magnámque partem coitus tum affert: iusta tamen per se causa habitus est. Iure uerò unguenta propter aromatum uim medicata sunt. ea enim natura species omnes aromaticæ præditæ sunt. declarant autem cataplasmata, & quæ malagmata nõnulli uocant, quid ualeant, cùm panos & suppurationes dissipẽt, & alia pleraque mutent, non in summo tantùm corpore, uerùm etiam in profundo, ut si cuius præcordiis pectoríque fortè illinantur, is continuò ructus odoratos edat. Non desunt quæ ad lotium fa-

ciant & odoratum reddant. Sed illud multò maius, si capiti quis illinat, in urinam usque odorem aromatum permanare. Aluum etiam, ut dixi, iris mouet: quæ omnia, ut sæpe declaraui, faciunt, quòd quæ suapte natura acerba & subamara sint, eadem etiam calfaciant, & rectâ corporis foramina subeant. Nam cũ incidendi ui & calfaciẽdi prædita sint, quòd adstringere pariter & calfacere possint, efficitur ut educere etiam queant & concoquere, atque adeò interpolare & immutare. Huiusmodi autem naturæ consensio atque contagio in aliis etiam quodam modo euenit. Vinum enim cum uua efflorescens tentari uidetur, & allia, cepęque tùm acerrimi sunt odoris, cũ in terra germinant. Sed istis prætereà accidit, ut unà etiã ipsa germinent: atque omnino omnia quæ tunicata constant radice, modò nõ exaruerint, germinationis tẽpore mouentur, cùm insita cuique uis sollicitetur & excitetur. Sed omnium istorum admirationem facilè superat, quod in adipe ursino euenit, qui latebrarũ tempore exundat, intumescénsque uasa implet. Verũ cur Democritus sapores ad gustatum refert, odores & colores nõ item ad subiectum cuique sensum? nam id ex figuris factum oportuit. An uerò istud in omnes conuenit? cùm præsertim omnes uel solius, uel potissimùm huius attributiones & differentias edisserant, ut in colore candidum & nigrum: sic & in sapore dulce & amarum, non ut in odoribus. Non enim istud est benè olens, aut malè: nec quædam facilè confundi, quædam admixtionis aliena esse: nec

in

in tractabilibus, quibus multa ſtatim ſubiecta ſunt, durũ, molle, ſcabrum, leue: ſed in uoce potiùs graue & acutum. Mixturam ſucci fugitant, partim quòd ita diuidui non ſint, ut ex duobus res una coaleſcat, uelut aqua oleum, pituita ſanguis, omninóque quicquid ſupernatat aut dirimit, ut acetum & lac: quod enim premendo terendóque miſcetur, alterius cuiuſdã eſt generis: alio modo qui ad uſum rectè tẽperari nõ poſſunt, atq; etiã corrũpunt, ut aqua marina, nitroſa, amara uinũ: atq; adeò quæ potui eſt, niſi quis ſtatim utatur. Odores autem ad hoc ſanè exemplum plurimi miſceri inter ſe nõ poſſunt: atque, ut in ſummam conferam, omnes qui malè olent. Cæterùm illud quidem genus, in quo una ex ambobus uis non temperetur, inueniri non poteſt. Verùm ad hanc rationem omnia ferè iucundè fragrauerint. Eſt tamen ubi fortaſsè deteriora reddant: eſt ubi meliora, uelut in unguentis. quædam enim immoderationẽ emendant, & tanquam duritiem: quædam odores effœminant & tanquam diluunt. In ſiccis autem omnes omnibus miſcentur. Nam diapaſmata quanto ex pluribus confundas, tanto præſtantiora ſunt: quinetiam unguenta quædam & ſuffimenta uini admixtio cõmendat, ut myrrham: unguento contrà uinum cõdiri uidetur. proinde quidam unguentum in uindemia uino miſcent, quidam ex tempore infuſum ebibunt. Non eſt autem abſurdum tantam ſenſuum horum uicinitatem in eadem materia uerſantium aliquid habere commercij atque ſocietatis. Nã ut uno

uerbo cōplectar, nullus ſapor odoris eſt expers, nullúſque uiciſſim odor ſaporis. Atque huiuſce rei cauſa eſt, quòd odor nullus ex eo oriri poteſt, quod ſapore careat. Vſu uenire etiam ſolet, ut cum ſaporibus immutētur odores, ut in uino & quibuſdam fructibus: quorundā uerò etiā maturius in flore, ut racemorū. At in unguentis ſola mutatio eſt uigoris & tanquam ſenectæ. Sed tamen anni temporibus omnia propè dixerim etiam tentantur, maximè ut quæque infirmiſſima ſunt. Florea uerò qua tempeſtate ſuus cuiq; flos uiget. Compoſitiones ex odoramentis faciunt, tuſa multa & eodem coniecta in arculas includētes, iis deinde certo quodam dierum interuallo reſeratis, quicquid plurimum redolere uidetur, tollentes, iterúmque ac ſæpiùs interpoſita aliquot dierum mora, ne qua priuatim ſpecies oboleat. Mirificum autem odorem concipiunt ueſtes in iis conditæ. Glādis autem ægyptiæ unguentum, non ſanè nimium odoris efflat: admixtum tamen aliorum addit bonitati, potiſſimúmque iridis. In rubro mari diffiſſis lapidibus piſciculi intus & ſquillæ aliæque beſtiolæ innatæ incluſæque uiſuntur, quas in omne cauum æramentū, ſimiliter in omne uas ferreum, colligi cōiicíq; ferūt, rutilum & candidū: nonnihil autem intercedere rationis & affinitatis cum ſtanno: coniici autem non ob capacitatem, ſed ob amaritudinem.

F I N I S.

ANNOTATIONES IN LIBRVM Theophrasti de odoribus.

Ἀκλᾶς.) Cùm Theophrastum esse scirẽ unum ex philosophis illis, qui tanquam maiorum gentiũ numerari meritò possunt, equidem semper, ut quàm emendatissimus in hominum manus ueniret, optaui: nullus enim ferè scriptor est, ex quo uberior fructus percipi possit. Sed ita in eo sunt omnia mendis inquinata, ita uitiata, luxata, mutila, ut si eum in manus sumas, cognitionem & intelligentiam eius desperes. Exemplarium ueterum, quod unum in rebus egenis & perditis subsidium est, ut mihi copia esset, semper desideraui, diligentérque conquisiui. Sed frustrà desideriũ & conquisitio fuit: nullum enim reperi. Nunc quando eius rei facultas non est, tamen pro mea uirili enitar de præstantissimo philosopho benè mereri, & quantum coniectura consequi potero, in libello De odoribus, erroribus mederi conabor, uoces loco eiectas restituam, exesa uetustate sarciam, hiantia explebo: in his quæ expleri commodè non poterunt, tamen quid supplementi desiderari mihi uideatur, admonebo. quod hinc facere aggredior. Ac sanè initio ἀκλᾶς nullo modo probo, legendumque censeo ἀκλεῖς, ut sint odores qui nulla specie censentur, quòd ignaui & inertes sint. Cui emẽdationi suffragatur quod mox sequitur: αἱ δ' ἔχουσί τινας ἰδέας. contrariũ enim inducitur. Si quis tamen ἀκλεῖς retinet & defendit, interpretetur odores insuaues & ingratos, uel non iucundos.

Διωρισμέναι.) Desiderari uidetur ἀσὶν, ut dicat odores nõ item, ut sapores, distinctos esse formis. Nam διωρισμένας, quod

hic quadrare fortasse cuipiam posse uideatur, non ita probem. Idcirco *autem formis minus sunt* odores *distincti, quã sapores, quia gustatus sensum acerrimum homines habent, inertißimum* odoratum.

τοῦ οἴνου ὀξύτητα.) Id *nisi fallor, propter* Platonẽ *dixit, qui in* Timæo *acorem putorem quẽdam esse interpretatur, cùm scribat ea quæ coacescunt, antè quadam putredine attenuari: ut hîc uideatur* Theophrastus *leuiter ab eo dissentire.* Verba *sunt* Platonis, τῶν δὲ αὐτῶν προλελεπτυσμένων ὑπὸ σηπεδόνος, & *cæt.*

τὰ πεπεμμένα.) Id *ultimo libro* De *stirpium causis à* Theophrasto *disseritur, & à* Plutarcho *sic attingitur lib.* I. Symposiacon. πέψει γάρ τινι τῶν ὑγρῶν ὁ Θεόφραστός φησιν ἐπιγίνεσθαι τὴν εὐωδίαν, ὅταν ἐξαιρεθῇ τὸ βλαβερὸν ὑγρὸν ὑπὸ θερμότητος. *id est,* Nam *humorum coctioni* Theophrastus *ait odoris superuenire suauitatem, cùm sublatus est ui caloris humor noxius.* Id *etiam infrà à* Theophrasto *dicetur.* Ioannes *Damascenus suauitatem odoris procreari censet humore in corporibus percocto uehementer: qui si uel imbecillius, uel nullo modo coquatur, sequi putorem: si mediocriter, mediũ quendam gigni odorem inter suauem & tetrum.* Medium *enim quendam odorem ponit, quem* Theophrastus *non agnoscit.*

κεδροπόλεως.) Idem *in libro admirandarum auditionũ scribitur his uerbis:* εἶναι δέ φασι καὶ τόπον τινὰ παρ᾽ αὐτοῖς οὐ λίαν μικρόν, ἀλλ᾽ ὡς εἴκοσί που σταδίων, ὃς φέρει κριθάς, αἷς οἱ μὲν ἄνθρωποι χρῶνται, οἱ δ᾽ ἵπποι καὶ βόες οὐκ ἐθέλουσιν αὐτὰς ἐσθίειν, οὐδ᾽ ἄλλ᾽ οὐδὲν ἀλλ᾽ οὐδὲ ὑῶν, οὐδὲ τῶν κυνῶν οὐδεμία τολμᾷ γεύσασθαι τῆς κόπρου τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἂν ἐκ τῶν κριθῶν τούτων μάζαν φαγόντες ἢ ἄρτον ἀφοδεύσωσι,

ἀδιώσα, ὦ ἐνίκειν. id est, Esse autem dicunt locum quendam apud eos nõ ita paruum, sed triginta ferè stadiorum, qui ordeum fert, quo homines uescuntur, equi & boues uesci recusant, aliáque animalia. sed nec sus nec canis attingere audet reliquias cibi hominum, qui mazam aut panem ex eo ordeo comederint, quòd præsens mors consequatur. Cedropolis pars erat Thraciæ super Amphipolin, cuius Aristoteles meminit in historia animalium, hunc in modum: ἐν δὲ θρᾴκῃ τῇ καλουμένῃ ποτὲ κεδροπόλει, ἐν τῷ ἕλει θηρεύουσιν οἱ ἄνθρωποι τὰ ὀρνίθια κοινῇ μετὰ τῶν ἱεράκων. quod Plinius ita uertit: In Thraciæ parte super Amphipolin homines atque accipitres societate quadam aucupantur: quæ tamen Plinij uerba magis exprimũt, quod in libro θαυμασίων ἀκουσμάτων scribitur hũc in modum: περὶ δὲ τὴν θρᾴκην τὴν ὑπὲρ ἀμφιπόλεως, &c. Ex eo autem Plinij capite, quãdoquidem occasio est, locos duos annotabo, quos lectoribus æstimãdos relinquã. Quod enim uulgò ita scribitur, Ex iis circum claudum altero pede, in duobus optimis exemplaribus reperi sic scriptum, Ex iis Aegithum claudum altero pede. Emendatores, quòd circum in accipitribus ab Aristotele numerari legissent, suo iure, ut reor, usi, circum nobis induxerunt, cùm tamen Aristoteles de Aegitho id scribat, quod à Plinio refertur. Verba eius sunt: ὁ δὲ αἴγιθος εὔβιος καὶ πολύτεκνος· τὸν δὲ πόδα χωλός ἐστιν. id est, Aegithus commodè uictum parat, prole numerosus est, pedem claudum habet. Sed patronus Plinio quærẽdus profectò est, Aegithum in accipitribus numeranti, qui è paruis auiculis censetur, nec uideo quî defendi posit. Sed interdum Plinius res alias agere solet, nec satis attendere, quæ sit scriptoris uoluntas & sententia. Itaque in multis à Leoniceno

censoria quadam animaduersione meritò est notatus: à quo etiam reprehendi eodem modo potuisset, ut locum istum sine corollario non dimittã, quod cùm ῥάφανος apud Theophrastum ex sermonis attici proprietate braßicam significet, tamen rhaphanum latinè Plinius dicat, radiculam intelligens. Eius uerba sunt lib. xix. Genera rhaphani Græci fecere tria: quo etiam loco ῥαφανῖδα, quæ apud Atticos radiculam significat, napum conuertit, ita scribẽs: Iidem naporum quinque genera fecere. Nam apud Theophrastum est, τῆς ῥαφανῖδος πέντε γένη. Quid quod idem uelut alienata mente nõ intellectis scriptoribus Græcis, herbas, quæ nulla sunt in rerum natura, serit? ut cum ità scribit: Idem præstat apud eosdem hippice dicta, quòd in equis quoque eundem effectũ habeat. Atqui apud Theophrastum, unde istud sumpsit, nõ hippice, sed hippace scribitur: eduliique nomen est, non herbæ. Eius uerba sunt: διὸ ταύτῃ τε καὶ τῇ ἱππάκῃ διάγειν φασὶ τοὺς σκύθας ἡμέρας ἕνδεκα καὶ δώδεκα. Est autem hippace scythicũ edulium ex equino lacte concreto. Plinius tanquam resipiscens & ad se rediens, alio loco caseum equinum interpretatur, alio loco equi coagulum, quæ utraque explicatio etiã apud Dioscoridem extat. Idem libro uicesimo primo, adonio herba rerum naturã locupletat, cùm Theophrastus, unde id sumit, adonidis hortos scribat, qui etiã prouerbio noti uulgò sunt. Eius uerba sunt, χαλεπῶς δὲ καὶ ἀὴρ ἀνδρώδης, περιμαχωνόμενοι ἐν ὀστράκοις, ὥσπερ οἱ ἀδώνιδος κῆποι τοῦ θέρους. In Theophrasto malè legitur περιμιχωνόμενοι. Multa eiusdem generis in Plinio notari possunt, quæ humanitati donanda uidentur. Sed redeo ad illud caput, unde digressus sum: ubi uulgò legitur, Aesalona Græci uocãt, qui solus omni tempore apparet.

paret, exemplaria duo peruetuſta quæ domi habeo, Epileum Græci uocant, habent miro conſenſu: ut non dubitem hoc nomen à quibuſdam, quibus inſolens uidebatur, nullis iuſtis uindiciis hæreditate expulſum, & ex Ariſtotele æſalona in poſſeſsionem miſſum eſſe, de quo tamen non tradit idem Ariſtoteles, quod Plinius, ut alium ſcriptorem Plinius ſecutus eſſe uideatur. Certè epileως accedit magis ad id quod Plinius ſcribit eum omni tempore apparere, cùm ea uox, quanquam à me in alio auctore lecta non eſt, ὠοθηχόειον ſignificet. Quid quod idem Plinius magno errore æſalonem auiculam putat, cùm de inimicitiis & amicitiis animalium diſſerit, his uerbis: Aeſalon uocatur parua auis, oua cerui frangens, cuius pulli infeſtantur à uulpibus, cùm apud Ariſtotelem, unde id mutuatus eſt, apertiſsimum ſit non auiculam, ſed accipitris genus eſſe? De his duobus locis pro ſuo quiſque ſenſu & iudicio exiſtimet.

τᾶν ὀσμῶν ἀδηκοιώτων.) *Et ſenſus & orationis emendatio poſtulat* τῶν ὄζαν ἀδηκοιώτων, *aut* τῶν ὀσμωδῶν ἀδηκοιώτων. *Odorem autem habent animalia, ut uerbi gratia lepores: alioqui quomodo eorum ueſtigia ſagaces canes odorarētur? nobis tamen nihil ferè olent. Sed & panthera odore feras ad ſe attrahere dicitur, cū hominibus nihil redolere uideatur.*

τὸ ὠδὲ τῶν γυπῶν.) *Auctor admirandarum auditionum ſcribit uultures, ſi unguento inungantur, aut aliquid eo delibutum edendum eis detur, interire, ut & ſcarabeos odore roſæ. Proinde in Theophraſto fortaſſe non malè quis legendum cenſeat* τοῖς μύροις καὶ ταῖς εὐωδίαις, *ut illud ad uultures, hoc ad ſcarabeos referatur, quanquam nihil mutare auſim.*

ἀιγύπτιον καλόυμενον σῦκον.) *Arbor quæ ficum ægyptium*

fert, à Plinio ficus ægyptia uocatur, à Theophrasto συκάμινος, *id est morus. Athenæus autem arborem uocat* συκάμινον, *& fructum* συκάμινα, *id est mora, sed &* συκόμορα: *qui & à Theophrasto dissentit, eúmque fructum, ubi maturuit, suauem odorem spirare dicit. Eius uerba sunt:* αὐτὸς ἐμβρύων τελῶν πέπονα, καὶ εὐώδη γίνονται. *Arbor etiam à Galeno & aliis* συκόμορος *uocatur, cùm sit ambigua inter ficum & morum, utriusque notas quasdam referens, & utranque propemodum miscens.*

Ἐν ζώοις καὶ φυτοῖς.) *Illud* καὶ φυτοῖς *delendũ existimo, præsertim cùm antecedat* αἱ μὲν ἐν φυτοῖς. *Mox etiam pro* αἷς καὶ εὐώδεις, *malim* ἧ καὶ εὐώδεις, *ut ad* πέψιν *referatur.*

Πρὸς τὸ βέλτιον πεδίον.) Πεδίον *expungẽdum censeo: neque enim cõuenit sensui, qui integer erit eo eiecto, nisi si quis cẽseat ex eo* πάντως *aut* παντελῶς *esse faciendum. nam hîc meliorem campum dicere, quod uerba græca significant, translatio esset indigna Theophrasti elegantia. sed & mox* τούτου *lego, non* τούτων. *Non raro autem Aristoteles ait, quod melius est, naturam consequi semper studere, quoad eius fieri possit. Interdum eam dicit etiam necessitatis rationem habere. Igitur imitatrix naturæ ars, hîc, ubi necessitati locus nõ est, melioris rationem habebit.*

Καὶ ταῖς παρ'.) *Locus iste pro deplorato est: quid putem tamen desiderari, ex his uestigiis subscribam: qui coniectura sagaciore sunt & ingenio meliore, melius aliquid coniicere poterunt:* πρὸς ἃς συμφυγεῖν παρῶνται καὶ ταῖς παρασκευαῖς, ὡς καὶ ταῖς τῶν χυλῶν εὐστομίαις. οὐ μὴν ἀλλ', ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν, ἡ μίξει τὸ πλεῖον καὶ οὕτως αἱ ὀσμαί εἰσι· καὶ ὄζειν μὲν, ὡς δὴ γένει λαβεῖν, ὑγροῦ καὶ ξηροῦ. τελέως δὲ γίνονται, ὅταν ἢ ὁμογενὲς ὁμογενεῖ, ἢ

παραλλάττον

παραλλάττοι δ' ἀντιπαραλλάττοντι, ἢ ὑγρῷ &c. quæ uerba in interpretatione expreßi. Si pro ἀντιπαραλλάττοντι quis ἀντιζύγῳ legat, aut ἀντικειμένῳ, non magnoperè repugnabo.

τὰ ἀρώματα.) Aromata ex eo nomen inuenerunt, quòd prisci his solis, antequã pecudes immolari cõsuetudo esset, in re diuina uterentur, ab ἀράομαι, quod est lingua Ionũ precor. Appellãtur à Latinis interdum odores in plurali numero. Plinius, Siccis odoribus cõstant, quæ diapasmata uocantur. quod ex hoc Theophrasti libro sumpsit. interdum etiam odoramenta.

χρίσματος.) Chrisma, quicquid illinitur & inungitur, generaliter dicitur: hîc ab unguento differt, quòd minus operosum sit, minúsque multiplex cõfectione, ac proinde minus carum & fragrans, quanquam non simplex in Theophrasto est: appellauit oleum Plinius. quod enim apud Dioscoridem est, χρίσμα δὲ ἐξ αὐτῶν σκευάζεται τὸ καλούμενον μήλινον, latinè dixit libro xxiij, Fit & oleum ex iis, quod melinũ uocauimus: quanquam Dioscorides quoque libro primo oleum uocat, quod etiam nomẽ unguentis tribuit Homerus Iliados ξ ita scribens:

— ἀλείψατο δὲ λίπ' ἐλαίῳ,
Ἀμβροσίῳ, ἑδανῷ, τό ῥά οἱ τεθυωμένον ἦεν.
Τοῦ καὶ κινυμένοιο Διὸς ποτὶ χαλκοβατὲς δῶ
Ἔμπης ἐς γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν ἵκετ' ἀϋτμή.

Qui locus Plinium mendacij non insimulat tantùm, uerùm etiam condemnat, ita de unguentis scribẽtem: Quis primus inuenerit, non traditur: Iliacis temporibus non erant, nec thure supplicabatur. Cùm id scriberet, huius loci in mẽtem ei non ueniebat: non enim tam temerè id affirmasset. Sed

& apud Homerum *oleum rhodinum unguẽtum esse uidetur* Iliados ψ. ῥοδόεντι δὲ χρῖεν ἐλαίῳ ἀμβροσίῳ. Plinio *tamen id aliter interpretante, & rosæ succum accipiẽte, his uerbis:* Iam *rosæ succo reperto. nominatur enim id quoque olei laude. Sic in uetustis* Plinij *libris scribitur, non ut uulgò, in olei laude.* Dicit *enim olei nomine succum esse appellatum ab* Homero, *illo quem citaui loco.* Quid *quod senior* Homero *& antiquior bello* Troiano Moses *unguentorum meminit?* Rursùs *de melino sic scribit* Plinius, E *malis quoque cotoneis & strutheis fit oleum (ut dicemus) melinum, quod in unguẽta transit, admixtis omphacio, cyprino, sesamino, balsamo, iunco, casia, abrotano.* Quo *quidem ex loco satis intelligi arbitror multo simplicius esse chrisma quàm unguẽtum, præterquàm in admodum paucis, ut in stacte, quæ sola per se unguentũ est, ut* Theophrastus *dicet.* Xenophon *oleum uocat, quod oleis expressum est: chrisma, id est unguen, quod aliis, ut sesama, amygdalis, terebintho: etiam eo animalium adipem complectitur: unguẽtum, quod ex iis & aromatis compositum est.* Eius *uerba sunt lib.* 4 *anabas.* πολὺ γὰρ ἐνταῦθα ηὕρισκον τὸ χρῖσμα, ᾧ ἐχρῶντο ἀντ' ἐλαίου, σύειον, καὶ σησάμινον, καὶ ἀμυγδάλινον ἐκ τῶν πικρῶν, καὶ τερεβίνθινον· ἐκ δὲ τῶν αὐτῶν τούτων, καὶ μύρον ηὕρισκε. Malè *legitur in* Xenophonte *pro* ἐκ τῶν πικρῶν, ἐκ τῶν πυρῶν, *ut existimo.*

οἱ τὰ μύρα τοῖς οἴνοις.) Huius *rei meminit* Plinius *hunc in modum:* At *herculè iam quidam in potu addunt: tantique amaritudo est, ut odore prodigo fruantur ex utraque parte corporis.* Nam *prisci mixtum cum uino unguentum, tantus erat eorum luxus, ebibebant.* Quod *autem eodẽ capite*

pite Plinius *ait* M. Othonem *mõstrasse* Neroni *principi uestigia unguentis tingere, multo antè factitatũ* Athenis *fuerat, ut ex monumẽtis* Athenei *cognosci potest.* Nam ex Cephisidoro *hoc carmen affertur:*

καὶ τοὺς πόδας χρίεις τριᾶ μοι βάκχαριν.

multáque ex aliis scriptoribus eius rei testimonia proferuntur. Sed & Diogenes Cynicus *aliquando unguentatis incessit pedibus, quòd diceret à capite in aerem dissipari odorem: à pedibus autem ad nares rectà ferri.* Et in Aulularia *myrobathrarij esse uidẽtur, qui calciamenta muliebria unguentis, ut odorata essent, imbuebãt: quanquã alij in* Plauto *myrobrecharij legunt. quo in poetæ etiam loco pro carinarij, quo in scopulo grammatici hærent, legendum censeo cerinarij, à cerino uestimẽto muliebri, cuius in* Epidico *meminit his uerbis:* Plumatile *aut cerinum, gerra maximæ.*

τὸ μὲν γὰρ γλυκὺ.) Puto *legendum* τὰ μὲν γλυκεῖα καὶ μάλιστα ἀοσμώδη, ut ε. *Suprà etiã* ἀκροθυγχάνει *lego, nõ* ἀκροθιγγάνων, *ita flagitãte loquẽdi ratione. ex* δύσχολον *quoq; feci* δύσμυλον, *ex* ἐμφαίνων ἐμφαίνει. Dulcia *antẽ uina minus odorata sunt.* Itaq; *eis odorẽ quærebãt.* Plinius *scribit crocũ uino mirè cõgruere, præcipuè dulci, ob odorẽ, ut existimo, id scribẽs.* Sed & *odoratum uinum gratissimum antiquis erat,* & ἀνθοσμίας *uocabatur.* Sic Latini *florem uini* & *liberi dixisse uidentur uinũ fragrans.* Ennius, Hæc *anus admodũ* Frigutit, *nimirum sauciauit se flore liberi.* & Næuius, Florem *exanclabãt liberi è carchesiis.* Pacuuius, *Postquam est oneratus frugũ* & *floris liberi.* Plautus, Flos *ueteris uini meis naribus obiectus est: nisi si quis hic odorem intelligat.* Iterũ, Quia *quæ adeò me compleui flore liberi.* Vinum *quoddam*

antiqui Græci μυῤῥίνην *uocabant, cui unguentum infusum fuerat: sed &* ἀνθίνην *floribus conditum uinum: etiam conditum appellarunt* Latini, *&* Græci *recentiores à* Latinis *mutuati sunt, quod aromatis conditum fuerat.*

ὁ γὰρ οἶνος.) Liquores *esse duos scribit ultimo libro de stirpium causis* Theophrastus *ad imbibendos odores aptissimos, uinum & oleum: uinum etiam, ut ait, è distante spatio odores trahit.*

καὶ αἱρούμενα.) Puto *legendum esse* καὶ διαιρούμενα, *sententia ita postulante.*

εἰς τοὔλαιον ἐντίθεται.) V*nguenta sic componũtur, ut odores in oleo condiantur, quod omnis expers odoris sit: quod enim odorem aliquem recepturum est, odore uacare oportet, ne sensum sui obiiciat & oboleat. quod his uerbis in Timæo* Plato *expressit,* διὸ καὶ πάντων ἐκτὸς εἰδῶν εἶναι χρεὼν, τὸ τὰ πάντα ἐκδεξόμενον ἐν αὑτῷ γένη· καθάπερ οὖν τὰ ἀλάμματα ὁπόσα εὐώδη, τὰ δεξόμενα ὑγρὰ τὰς ὀσμάς. *quod idem elegãtissimis uersibus à* Lucretio *scribitur:*

S*icut amaracini blandum stactæque liquorem,*
E*t nardi florem, nectar qui naribus halat,*
C*ùm facere instituas, cum primis quærere par est,*
Q*uod licet ac possis reperire, inolentis oliui*
N*aturam, nullam quæ mittat naribus auram:*
Q*uàm minimè ut possit mixtos in corpore odores,*
C*oncoctósque suo contactos perdere uiro.*

αὐτῶν δὲ τούτων τὸ λιπαρώτατον.) Dicit, *nisi fallor, oleum, ut quodque pinguissimum est, ita ad imbibendos odores minimè aptum esse. At* Plinius *hunc locum aliter interpretatus est, existimauitq; in olei compositione pinguissimum oleũ à* Theophrasto

Theophrasto probari: in quo nisi fallor, à sententia aberrauit. Plinij uerba sunt: Vnguenta optimè seruātur in alabastris, odores in oleo: quod diuturnitati eorum tanto utilius est, quanto pinguius, ut ex amygdalis. Nam hîc Theophrastus amygdalinum oleum omnium minimè probat.

τῷ ὠμοτριβεῖ.) Triplex oleum est: *unum acerbum, quod & æstiuum dicitur, à* Græcis ὀμφάκινον *appellatur, à Plinio candidum dicitur: alterum uiride, quod* Græci ὠμοτριβὲς *uocant, tanquam crudum, éstque omnium optimū unguentis: tertium est maturum, quod unguentis improbatur. Dioscoridi autem uiride & acerbū idem est, ut hîc Theophrasto, ut existimo. Phaulia oliua grandissimā & maximè pulposam baccā habet. eam regiam & maiorinā etiā uocabāt.*

ἐν τῷ χρώματι τι.) Puto *legendum* ἐν τῷ χρίσματι τι. *Dicit enim, ut reor, oleum amygdalinum non omninò inutile esse unguini. Huius uerbi hac in re precor ueniam: aliter enim qui latinè chrisma reddi possit, non uideo. Emendationem autē meā locus* Xenophontis, *quem paulò antè protuli, cōprobat. at* χρῶμα, *quod est color, hîc nullum locum habet.* Paulò *antè emēdaui* ἀποδέσαι, *cum* ἀναδέσαι *antè legeretur.*

ἰδεῖν δέ πως.) Legendum *censeo* ἴδιον δὲ πῶς. *Dicit enim cōsentaneum non esse oleum in condiendis unguentis quærere inolentissimum, balanino tamē & amygdalino uti, quæ odorem habent: quo etiam putamina coniecta imbuantur.*

τοῖς μὲν στύφοντες.) *id est, adstringentes & spissantes:* Plinius *etiam domantes interpretatur, ut cum scribit: Quæ in unguenta additur ad oleum domandū. In unguento autem tria sunt: oleum quod odorem combibit:* στῦμμα, *quod est tanquam spissamētum, quo oleum adstringitur, ut auidius*

odorẽ ducat & pertinacius retineat. Sic infectores lanam quam tincturi sunt, antè medicamentis adstringunt, ut colorem ducat. Idque sufficere Cicero uocauit in Hortensio, sic scribens: Vt ij qui è conchiliis purpuram tingunt, sufficiunt prius eam medicamentis quibusdam. Tertium est ἥδυσμα, tanquam scitamentum & condimentum, quod post stymma additur, & cuius potissimùm odore unguentum commendari uolunt. Dioscorides, κινναμώμινον δὲ ἐκ τοῦ ἐλαίου βαλανίνου καὶ στυμμάτων ξυλοβαλσάμου, καλάμου, σχίνου· ἡδυσμάτων δὲ κινναμώμου, βαλσάμου καρποῦ, &c. Plinius ista sic distinguit: Ratio faciendi duplex, succus & corpus. Ille olei generibus ferè constat, hoc odorum: hæc stymmata uocant, illa hedysmata: ubi ab eo odores in stymmata & hedysmata diuidũtur, ut censeo, etsi obscurius: quod planius & apertius Dioscorides scripsit. Quartus etiam nonnullis unguentis adiicitur color, ut Theophrastus & Plinius disserunt.

Θαυμάσει ἄν τις ἴσως οἷον τό τι.) Legendum existimo, θαυμάσειε δ᾽ ἄν τις ἴσως τοῦτό τι. Id enim exigit sententia, nisi me fallit animus. Paulò pòst pro περιεμβαλλόμενα ἀκλινωτέραν, emendaui περιεμβαλλόμενα ἀκτικώτερον. Rursum, scripsi δεῖ γὰρ ἀῶδες εἶν, non δ᾽ ὧδες. & paulo pòst, οὐ δὲ κατειλημμένοι ὑφ᾽ ἑτέρου, οὐκ ἀῶδες. non ut in omnibus ὑφ᾽ ἑτέρου, δ᾽ ὧδες.

Ἐχέτω αὐτοῦ ἐπεμβ.) Existimo legẽdũ, ἐγχεῖν τοῦ ἐπεμβαλλομένου. τὸ γὰρ ἀκλινώτατον.) Est illud quidem uerissimum, permanẽtissimum esse, quod auidissimum est, plurimùmque haurit: ut mirum uideatur, cur Plinius pinguissimum, quod omnium minimè recipit, diuturnitati utilissimum putarit, ut amygdalinũ. Celerrimè enim senescit & expirat, cùm minus recipiat ob pinguedinem. Pro τάχιστα μείζονα legendum

censeo

censeo τὰ χιστὰ μιθέντα. Si quis μιθισμα probat, interpretetur mutat: sed illud alterum omninò sensui magis conuenit. Paulò antè, ubi legitur ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν ἄλλων τὸ σησάμινον, uide nū legendum sit, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ ἐκ τῶν ἐλαιῶν τὸ σησάμινον. Nam alioqui prætermiserit Theophrastus docere uiride oleum quàm capax odorum sit: quod prætermissum non oportuit. Vsitatam tamen lectionem secutus sum: nec quod nunc dico, pro decreto, sed pro coniectura haberi uolo. Paulò etiam antè usitatam & receptam lectionem non probo, & pro καὶ ἡ πρὸς τὴν πύρωσιν ἀσθένεια, legendum existimo ἡ σθένεια, id est, firmitas & robur. Id enim sensui magis conuenit.

Σησάμινον.) Fit è sesama, cuius color est candidus. Sesamæ simile est in Asia & Græcia erysimum, ut ait Plinius: In Italia idem erat, nisi pinguius esset, quod uocant trionum uulgò. In Plinio malè Irionem pro triono passim excudunt. Paulò pòst pro σηπτικὰ corrigendum existimaui στυπτικά. Sequitur enim non multò pòst, τό, τι στυπτικόν.

τυχροβαφῆ.) Emendandum puto ψυχροβαφῆ, τὰ δὲ θερμοβαφῆ. quòd quidam flores sine coctura frigidi macerentur, quidam decoquantur. Ex illis dilutum, ex his decoctum habemus. Sed & in floreorum unguentorum confectione, quò respexisse Theophrastum reor, idem fit. Nam aliquorū odor coctione uitiatur, aliorum non læditur. Simili errore in Oeconomico Aristotelis κατὰ κέῤῥος scribitur pro κατὰ βοῤῥός.

διὰ τὸ προσφυρᾶσθαι.) Legendum uidetur προαναφυρᾶσθαι, id est quod antè macerentur. Mox pro τῶν δὲ πολλοὺς ἔλαττον, cuipiam fortasse legēdum esse uideatur, τοῖς δὲ πολλοῖς: nihil tamen mutaui, sed subaudij ἀναφυρᾶν.

τὴν κύπρον.) Cyprus arbor est in Aegypto foliis zizi-

phi, semine coriandri, candido, odorato, ut ait Plinius. Semẽ coquitur in oleo, premitúrque postea, quod cyprus uocatur. etiam cyprinum unguentum cyprus appellatur, ut hoc loco à Theophrasto, & sæpè postea. Paulò autẽ pòst cum scribitur ἀναφυραθέντες τῷ εὐώδει, subaudiendum est οἴνῳ, nisi si quis ἀναφυράσαντες οἴνῳ εὐώδει legat. Scribit enim Dioscorides in Cyprini confectione, διεὶς οἴνῳ παλαιῷ εὐώδει.

σχοῖνον, ἀσπάλαθον.) Hanc lectionem Plinius tuetur, qui rhodino adhibet iuncũ. In codice tamẽ Dioscoridis scribitur σχῖνος, sed ut opinor mendosè. Hîc ego quiddam commemorabo non iniucundum cognitu. Sermonis ambiguitas & affinitas efficit plerunque, ut incerti sentẽtiæ & animi simus, sensumq; sæpe aliorsum quàm scriptor uelit, accipiamus, & uocabulo dea[...]ti, quod rei alicuius est, alij attribuamus: quod in σχίνῳ maximè perspici potest. Nam cùm significet in attico sermone scillam, ut apud Aristophanem, συμπαραμιγνύων ὀπὸν καὶ σχῖνον, scilláque ter florens, tria sationum tempora monstret, ut Theophrastus & Plinius ostendunt: hoc ad lentiscum, quæ etiam σχῖνος dicitur, translatum est, quæ tamen, ut opinor, ter quotãnis non floret, nec ter fructus fundit. Cicero,

Iam uerò semper uiridis sempérque grauata
Lentiscus, triplici solita grandescere fœtu,
Ter fruges fundens, tria tempora monstrat arandi.

(Grandescere autem fœtu hîc dixit Cicero pro fructu augeri.) Id tamen, ut opinor, in eãdem etiã sententiã scripserat Aratus, ne quis Ciceronem culpandum censeat, his uerbis: τριπλόα δὲ σχῖνος κυέει, lentiscum intelligẽs. Aliud eiusdem generis referam: ἤρυγγον uocant Græci capræ barbam: Latini

imitatione

imitatione Græcorum aruncum. In Aristotele ἠρύγγιον malè excusum censeo. Tradit Aristoteles, si quis arunco capram unam apprehenderit, totum gregem consistere. Id protinus ad herbam, quam Græci ἠρύγγιον uocant, translatum est à scriptoribus, in iis à Plutarcho. multa possunt iis similia animaduerti & obseruari: in quibus uerborum uel ambiguitas uel uicinitas scriptores in diuersa tulerit.

λευκόϊον.) Sæpenumerò Theophrastus unguenta nomine eius materiæ quæ principatũ in his habet, afficit, ut cyprinum unguentũ antè cyprũ uocauit: & nunc unguentum è uiolis albis uocat leucoiũ. eodẽ modo Plautũ ferè, cum dicit,

- Nam omnium unguentûm odor præ tuo nautea est,
Tu mihi stacte, tu cinamomum, tu rosa,
Tu crocum, & casia es, tu bdellium:

censeas de unguentis loqui eius rei nomine, quæ in unguento primas habet.

σούσινον.) Galenus in Hippocratem anthinum unguentum interpretatur unguentum susinum & crininũ, quod ab oleo anthino differre tradit aromatum uarietate. Susa Persarum lingua est lilium, unde & Susa urbs Persidis, quòd ea regio liliis abundet, ut Stephanus scribit.

μύρινον.) sic optimè: uel μυῤῥινον. Cõficiebatur autem hoc myrteum unguentum è foliis myrti, quæ græcè μυῤῥίνη uel μυρσίνη dicitur: sed & μυρσίνη reperio. Differt ab unguento, quod μύρτινον paulo pòst dicet, quod è baccis, quæ μύρτα græcè dicuntur, fiebat. Oleum etiam myrteum Plinius scribit fieri è foliis & è baccis. Id eò moneo, ne cùm mox myrteum unguentum Theophrastus dicet fieri è baccis, quis conturbetur, aut uitium subesse suspicetur.

οἰνάνθινον.) Oenanthinũ unguentum Dioscoridi & Plinio fit è labruscæ flore, qui œnanthe dicitur. Est & interdũ Plinio œnanthe ipsius labruscæ uua. Theophrasto herba est libro sexto historiæ stirpium, è cuius folio hîc fit œnanthinum unguentum: ei herbæ odor idem qui germinantibus uuis, ut ait Plinius, unde & nomen.

τὸ ἀσπάλαθον.) Post hæc uerba exemplum deest eorum unguẽtorũ, quæ fiũt è surculis. Itaq; locus asterisco notãdus est.

γλάτην.) Legendum puto ἐλάτην. unde apud Dioscoridẽ ἐλάτινον μύρον. Est præterea, inquit Plinius, arbor ad eadem unguenta pertinẽs, quam alij elaten uocãt, quod nos abietem, alij palmam, alij spathã. Aliter Hesychius, qui tenerũ esse palmæ germen his uerbis scribit: ἐλάτη ἡ τοῦ φοίνικος πρώτη ἔκφυσις: quod idem Galenus scribit, τὸ ἁπαλὸν ἐκβλάστημα τοῦ φοίνικος, interpretans. Auctoritate quadam Columellæ adductus Marcellus, corticem palmæ apud Dioscoridẽ interpretatur, cum tamẽ Dioscoridi sit inuolucrum fructus palmæ adhuc florentis, qui fructum etiam elaten uocari scribit. In Theophrasto esse termes aut spatha palmæ uidetur. Hîc autem Theophrastus more suo appellat φοίνικα, id est, palmam, unguentum palmeum. Prætermittitur paulò pòst lachryma, cuius exemplum, ut reor, myrrha est: itaque hîc aliquid desyderatur.

καὶ γὰρ ἐκ κινναμώμου.) Desunt reliqui odores, qui in megalij confectionem conferuntur, quos tamen paulò pòst reddet. Fiebat autem, ut Plinius ait, ex oleo balanino, balsamo, calamo, iunco, xylobalsamo, casia, resina. Proinde hic locus stellula notandus esse uidetur. Mox emendaui καὶ ἐκ τῆς σμύρνης. Scribit enim, quod à Plinio & Dioscoride relatum est,

myrrham

myrrham solam per se unguentum sine oleo facere: quod Lucretio nõ uidetur, qui uersibus illis, quos suprà posui, stactæ oleum adhiberi scribit. Mox *legendum fortasse est* διὰ τὸ ἐπὶ μικρὸν στάζειν*: quanquam etiam* μικρὸν στάζειν *ferri potest.*

Σαυίσασιν.) Legendũ *puto,* συνιζάνειν δὲ εἰς βυθὸν τὴν σμύρναν καὶ τοὔλαιον, καθάπερ ἰλύν. *ut eam dicat in imum desidere; ueluti limum & fæcem.* Mox *emendaui pro* ἀπόστασιν ὑπόστασιν, *quam dicit* Columella *quodam loco crassamẽtum: uulgò sedimentum dicunt. id quod desidit, sum interpretatus: dicitur etiam, id quod subsidit.*

ῥητίνης κεκλυμένης.) Emẽ*dandũ arbitror* κεκαυμένης. *moueor* Theophrasti *auctoritate, qui infrà scribet,* τοῦ μὲν γὰρ ἡ σύνθεσις ἐκ ῥητίνης κεκαυμένης. R*esinam autẽ admisceri censet* Plinius *ad continendum odorem in corpore, qui alioqui celerrimè euanesceret & deflueret, si non esset hæc uis addita.*

χωρὶς ἀμαράκου.) Dio*scorides &* Plinius *amaracũ unguẽtis misceri tradunt, ut telino & amaracino.* Nec, *ut opinor, alia fuit* Lucretij *sentẽtia, cùm scripsit:* Sicut *amaricini blãdum stactæque liquorem.* Nullis *omninò misceri pertinaciter hîc affirmat* Theophrastus, *qui falsò istam inter homines conualuisse opinionẽ & appellationem unguẽti censet.*

μήλων χρόαν.) De*siderari uidetur* ἔχειν*: nisi quis legat dãdi casu* τῇ χρόᾳ*: quòd in melino esse uelint cotoneorum colorem.* Paulò *pòst pro* τῶν μήλων, *existimo legendum* τῶν μύρων.

χρώματι.) Chroma *radiculã interpretatur quandã, quæ è* Syria *affertur. quam etsi aliis quærendam relinquo, tamẽ ipse pro mea uirili symbolã conferam, & ne laborem aliis iniungere uidear, quem recusem, quandam animi mei coniecturam proponam: quam equidem certam & ueram esse*

præstare non ausim. Struthiū igitur fortaßis intellexit, quod Columella lib. xi. radicem syriacam appellasse uidetur. Eius uerba sunt: Sed ita ut radicis syriacæ super hanc mensuram paulò plus. Iterum, Nec minus si uernum & æstiuum fructum uoles habere, syriacæ radicis, & rapæ napiq; semina obrues. Eam etiam herbam significasse uidetur in horto, his uersibus:

Iam siser, assyriòque uenit quæ semine radix,
Sectáque præbetur madido sociata lupino,
Vt pelusiaci proritet pocula zithi.

Radiculam Plinius appellat, qui & eam esse dicit caule ferulaceo cibis expetito, & tingēte quicquid sit cū quo decoquatur, folio oleæ. Præcipua nascitur in Syria spōte naturæ.

ἀφέλκει.) *Existimo legendum* ἀφελκοῖ, *aut* ἑλκοῖ, *quòd sua acrimonia eos, à quibus curatur & tractatur, ulceret. Plinius de ea, Natura est feruens, tractatáque pustulas ambusti modo facit. Iris autem flammula uulgo dicitur à similitudine flammularum, id est signorum equestrium, cuius generis illud Caroli magni signum fuit à Gallicis scriptoribus celebratum, uocatúmque aurea flammula.*

Η ἀώδης.) *Legendū puto* ἡ εὐώδης, *ad discrimen, quòd aspalathus sit duplex: una odorata, altera iners & hebes, quod ex libro primo Dioscoridis cognosci potest, in quo una* εὐώδης *dicitur, altera* ἄοσμος. *Grammatici Græci aspalathum uocatam suspicantur, quòd eius spinæ, cum aliquem pupugerūt, uix euellātur: sed & punctos ab ea ceruos interire narrāt.*

τὸ δὲ μύρον, ἔστι δύο.) *Puto emendandū,* τῶν δὲ μύρων, ἔστι δύο. *Non enim de unguentis hæc disserit, sed de unguentorū materia. Maron autē, inquit Plinius, nascitur & in Aegypto*

peius

peius quàm lydium, maioribus foliis ac uariis: illa breuia ac minuta & odorata. Describitur & à Dioscoride.

ἁλσὶν ἢ πείκαις.) Puto οἱ ἀλσὶν ἢ πόαις emendandum, ut infrà, καὶ τὰ ἐν τῷ ἁλὶ γεννώμενα.

ἁλοσάχνη.) Spumā aridā maris Plinius interpretatur, his uerbis: Franguntúrque ictu ualido, ut spuma arida maris. Nam apud Aristotelem scribitur: ἅμα δὲ κόπτοντι καὶ ταῖς χερσὶ θρύπτοντι, ταχὺ διαθραύεται, ὥσπερ ἡ ἁλοσάχνη. Quod autem mox apud Plinium scribitur, Putant ex spinis aculeatis: ex Aristotele emendandum est, ex spinis acus. Eius uerba subscribam: δοκεῖ δὲ μάλιστα ἐκ τῶν ἀκανθῶν τῆς βελόνης. Theodorus autem Gaza ἁλοσάχνην, aridum maris florē interpretatur. quod Homerus dixit — ἔπτυεν δ' ἁλὸς ἄχνην, Videtur poëtico more licentius & generalius adumbrasse Maro, scribens, — Salsa spumant aspergine cautes. Macrobius etiam auram dixit. Nam quod apud Plutarchū est, ἡ γὰρ ἀπιοῦσα τῆς χελώνης ἄχνη καὶ πίπτουσα τοῖς βλεφάροις ἀδήλως, interpretatus est, aura enim, quæ ex ære procedit, in oculos incidens.

γοῦν τὸ μᾶλλον.) Ex hac lectione sensum eruere nullū possum, qui saltem tolerari queat. Itaque unius elementi mutatione lego τὸ μέλλον, ut subaudiatur βοηθεῖν, ut sit, quod auxiliaturum est. Mox διότι feci ex διότι, cùm interrogationem desideraret oratio. τὸ μᾶλλον si quis legeret, τὸ παραχθησόμενον sine articulo τὸ scribendum esset, aut βοηθοῦν subaudiendum.

τὰς δυνάμεις.) Desideratur uerbū ποιεῖ, ad absolutionē sententiæ, aut aliquid tale: mox ἔχει dicet, ἀσθενεστέρας ἔχει τὰς δυνάμεις: aut πολυχρονιωτέρα & ἀσθενεστέρα legendum.

τῷ ἀδῆλον μᾶλλον τὸ ἐντυγχάνει.) Puto τὸ ἀδήλως μᾶλλον

ὑπὸ τυγχάνει legendũ esse. Quod si τὸ γὰρ ᾄδοντι legeretur, sensus optimè etiam cohæreret.

Νάρδινον.) Nardinum unguẽtum Theophrasto non è folio paratur, quod foliatum dicitur, sed è radice. Nondum enim è folio facere usitatum erat: quod ita postea receptũ est, ut & è spica, quod spicatũ dicebatur. folia autem nardi, ut Plinius ait, diuisere annonam: id est, ut interpretor, pretiũ mercis. Quod enim microsphæron dicebatur, plurimi uẽdebatur: quod mesosphæron, minoris: quod hadrosphæron, minimi: quibus uocabulis etiam ab Arriano malobathri folia distinguntur.

ἐνέκπαντα εἶν.) Puto legendum ἀντίπαντα εἶν, καὶ ὅλως ἀδιάπνευστα. ut enim unguenta florea facilè maturitatem adipiscuntur: ita facilè etiam euanescunt & defluunt.

ἐν πυρφόροις.) Hunc locum sic attigit Plinius, Sol inimicus his: quam ob rem in umbra coquuntur plumbeis uasis. μολυβδᾶ autem Theophrastus dixit, ut σιδηρᾶ: quod frequentius tamen μολύβδινα Græci dicere solent. Videtur autem Theophrastus sentire, non tam coqui unguenta in plumbo, ut Plinius intellexit, quàm in eo etiam optimè conseruari. Ad illum autem locum τὸ δ' οἰκεῖον θερμὸν, desideratur ἀφαιρεῖσθαι, ad perfectionem sententiæ.

Διιέντες.) Legendum est διιέντες in præsenti, id est, transmittentes.

Κρίνον.) Lilium dicit pro unguento ex liliis confecto, id est κρίνον, pro κρίνινον μύρον: quod etiam unguentum susinum dicitur. Hoc unguentum ἄνθινον ab Hippocrate uocari scribit Galenus.

καὶ τὸ μεγαλεῖον.) De megalio ita scribit Plinius, Postea multò

multò successit propter gloriam appellatum megaliũ. Apud Eubulum μεγάλιον scribitur hoc uersu; καὶ τοὺς πόδας ἀλείφετ' αὐτοῦ τῷ μεγαλίῳ μύρῳ. Atque eam scripturam uersus flagitat. μεγαλεῖον tamen cum Plinio uerius puto à dignitate & gloria. Aegyptium autem unguẽtum, quod Theophrastus uocat, esse reor, quod à Plinio uocatur mendesium: nisi si quis metopium putet, quod etiam in Aegypto fiebat. Coniecturam meam confirmat Galenus, qui ægyptiũ unguentum album apud Hippocratem interpretatur mendesium unguentum, quod ex liliis & aromatis, ut ait, parabatur, ideòque unguentum non oleum erat: sed & χεινέμυρον uocatum fuisse, & susinum unguentum etiam scribit. Idem ægyptium unguentum è floribus ægyptiæ spinæ appellat, quod etiam metopium uocaretur: ab Hippocrate netopon uocari etiam legi. mendesium Plinio è balanino fit resina mixta, magisque etiamnum metopio. Nominatur & ægyptium ab Antiphane his uersibus, quos subscribam, quòd iis multa unguentorum nomina intexta sint:

Αἰγυπτίῳ μὲν τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας,
φοινικίνῳ δὲ τὰς γνάθους καὶ τιτθία,
σισυμβρίνῳ δὲ τὸν ἕτερον βραχίονα,
ἀμαρακίνῳ δὲ τὰς ὀφρῦς καὶ τὴν κόμην,
ἑρπυλλίνῳ δὲ τὸ γόνυ καὶ τὸν αὐχένα.

κατὰ δὲ τῶν ἀνθῶν ἐναντίως πως.) Legendum esse arbitror, τὰ δὲ τῶν ἀνθῶν ἐναντία, ὥστε ἀκολουθεῖν ἑκάτερα τῇ ἀρχῇ. Nam contraria dicit esse florea superioribus, nec ulla frictione indigere: sic utraque sua sequi principia. Superiorum enim principiis, id est radicibus, consentaneum est adhiberi frictionẽ: floreorum principiis, id est floribus, dissentaneum est adhi-

beri, propter infirmitatem & imbecillitatem. Intelligi *etiam potest* ἑκατέρᾳ *in dandi casu, ut dicat unguenta illa utrunque principium, id est flores & radices, secuta esse.*

ἐν τῷ γλυκεῖ.) *Vino dulci myrrha, antequam incendatur, perfusa iucundiorem odorem efflat.* M*yrrhā autem ab unguentis, quòd simplex, ut reor, esset,* R*omani distinguebāt.* V*arro,* M*agistratus myrrha unguentísque ungetur.* H*ìc libet descriptionem myrrhæ à* P*linio relatam, ex* T*heophrasti monumentis traductam, cum* T*heophrasto comparare, ut lector intelligat multo aliter, quàm hodie excusa extēt, eum quædam legisse.* E*am habere dicit corticem leuem, similémque unedoni, in quo* ἀνδράχνῳ *in* T*heophrasto legit, cùm hodie* ἀνδράχνη, *quæ portulaca est, editum sit, ut opinor, malè: quanquam adrachne propriè unedo non est, sed arbor similis unedoni, uel ipso* P*linio auctore, qui eam arborē dicit esse syluestrem, in planis nascētem, similem unedoni.* P*ergit* P*linius, myrrhámque folium habere oliuæ dicit.* I*ta* ἐλαίᾳ *in* T*heophrasto legit, cùm hodie libri nostri* πτελέᾳ, *id est ulmū, exhibeāt.* A*ddit ab aliquibus arborem myrrhæ similem iunipero describi: at in* T*heophrasto* τερμίνθῳ, *id est terebintho similis scribitur.* I*ta* P*linius* ἀρκεύθῳ, *id est iunipero perspicuè in* T*heophrasto legit.* H*æc obiter annotare uisum est, quæ lectoribus non iniucunda fore suspicor.*

ὥς τῇ αἰθύσει.) E*mendandū est* ὥστε ἡ αἴθουσα κατειλημμένη. P*aulò pòst ex* περιτορεῖται *facio* περιτορεῖ τε, *ita postulāte sensu.* N*on multò pòst pro* καὶ καταχρατεῖ πάλιν, *legendum est* καὶ καταχρατεῖται πάλιν.

ἀπατμίζει τὴν τῶν ὅλων.) E*mendandum arbitror,* ἀφανίζει τὴν τῶν ἄλλων, *ut paulò antè* ἀφανίζει τὰς τῶν ἄλλων ὀσμάς.

Mox

Mox lego τὴν αἰτίαν δὲ, *aut potius* τὴν αἰτίαν γάρ. *Rursum pro* καὶ μικρῷ πρότερον, *lego* καὶ ὃ μικρῷ πρότερον.

καὶ διαλύεται.) *Corrigendum censeo* διαδίδοται, *nisi si quis* διαδίδοται *malit, ut suprà* διαδίδοται πανταχοῦ. *Infrà etiam, ubi scribitur* καὶ τῇ διαλύσει πρὸς αὐτοὺς πόρους, *lego* διαδόσει. *uerti autē* πόρους, *modò meatus, ut* Macrobius, *modò etiam foramina, auctoritate* Celsi *adductus, qui ita scribit:* Per *inuisibilia foramina iter subsistendo claudunt.* Lucretius *etiam uertit caulas, ut hoc uersu,*

D*ispersumque foras per caulas eiicit omnes.*

τῷ χρώματι.) Pro τῷ χρωτὶ *dixit, quod nomen cutem & corpus significat, ut & infrà locutus est,* ἀναμιγνυμένοις τῷ χρώματι. A*lias ferè semper* χρῶμα *est color.* Nec *reor defuturos qui hîc* χρωτὶ *emendaturi sint.*

αἱ μὲν ἀφαιροῦσαι.) L*egendum est,* αἷς μὲν ἀφαιροῦσαι τὴν βαρύτητα καὶ τὴν ἰσχὺν, οἷς δὲ δυσοσμίαν τινὰ, οἷς δὲ γλυκύτητα ἐμποιοῦσαι. *V*sitatius *tamen esset* ταῖς μὲν & τοῖς δὲ. S*ed illa etiā non rarò usurpari solent à scriptoribus.*

στaῖς.) H*inc ego deleui asteriscum, integritate sentētiæ adductus, &* l*ibrorū* A*thenæi, in quibus locus iste sine ulla suspicione imminutionis ullius legitur, auctoritate impulsus, etsi nescio quid in illis mutatum est, ut istud,* ἠρτυμένος γάρ ἐστι, *cùm hinc* γὰρ *absit, &* τὸ δὲ τὴν δυσομαχίαν, *cùm hîc melius* δυσοσμίαν *scriptum habeamus.* N*am quod* δύοσμῳ *in* A*thenæo pro* εὔοσμῳ *legitur, id uerò ne notari quidem debet, cùm planè falsum sit, nec ferendum.* μᾶζαν *dixi offam, ut &* Maro, *cū idē fere quod* T*heophrastus loqueretur hoc uersu,*

M*elle saporatam & medicatis frugibus offam.*

I*ta me docuit esse in* M*arone legendum uir huius memoriæ*

eruditiſsimus, antiquitatis omnis peritiſsimus, & reſtituēdæ ſcriptorum elegantiæ ſtudioſiſsimus, ad animalium, ſtirpium, metallorum, lapidum cognitionē reuocandā ac poſtliminio reſtituendam, natus, factus, inſtitutus Gulielmus Pelisserius *Monſpeſſuli epiſcopus, non ſolùm auctoribus ueteribus* Grammaticis, *uerùm etiam ratione approbāte, cùm & eblandiendus ſæuiſsimus canis fuerit quadam ſaporis iucunditate, nec in melle uis ulla ſit ſoporifera. Eſt etiam offa, tanquam quædam maſſa. Itaque quas* Græci παλάθας *uocant,* Latini *offas reddunt: ut quod* Plinius *dixit, Purgatum enim tundūt, ſeruántque eius offas,* Theophraſtus παλάθας *dixit: & quod apud* Dioſcoridem *eſt de bdellio,* ἁδρόβωλον, παλαθῶδες, Plinius *explicat, & in offas conuolutum hadrobolon.* Alio loco, quod Græcè μάζαι *dixit* Dioſcorides *in amygdalino oleo, interpretatus eſt offam* Plinius. Eius *uerba ſunt, & in offam contuſis. Ennius offam pultem intellexit, interprete* Plinio, *illo uerſu,*

E *ripuere patres pueris plorantibus offam.*

Cum *autem ſcribit de ſcilla* Plinius, *Coquitur plurimis modis in olla, quæ coniiciatur in clibanum aut furnum, uel adipe aut luto illita, planè uel lapſus eſt, uel incidit in uitioſum codicem, in quo* στέατι *ſcriptum erat pro* σταιτὶ, *cùm inuolutam polenta coqui ex* Dioſcoride *cognoſcamus, nec profuturus ſit illitus adeps, qui ad primum calorem diffluеret.* Verba *ſunt* Dioſcoridis, σταιτὶ καὶ ἢ πηλῷ περιπλάσσεται. Mox *pro* κεράσῃ εἰς σκληρὸν, *malim ut in* Atheneo *eſt,* χονδράσῃ σκληρὸν, *ſine præpoſitione.* Erant *autē nō* Athenis *ſolùm, ſed & in aliis urbibus* Græciæ *prytanea, quæ* Liuius *penetralia interpretatur.* Eius *uerba ſunt,* Cyzici *in prytaneum, id*

eſt

est penetrale urbis, ubi publicè, quibus is honos datus est, uescuntur, uasa aurea unius mēsæ posuit. Sic igitur Thasii suum prytaneum habebant.

τῷ μαλακώτητι θάτερον.) *Deesse uidetur* καὶ τῇ ἀοσμίᾳ θάτερον. Molli *enim uino durum emendatur, odorato iners & odoris expers.*

ἀπὸ τοῦ καρποῦ τ.) Brachiale *uulgò interpretantur.* Celsus *primam palmæ partem uocat, quem secutus sum.* Hunc *locum* Plinius *sic attigit,* Experimentum *eorum inuersa manu capitur, ne carnosæ partis calor uitiet.* Quod *si transferre* Theophrastum *uolēs,* καρπὸν *inuersam manū dixit, profectò mirum est.* Quod *autem apud* Theophrastū *est,* πάχος μὲν οἷον τ ῥίζης, καρπὸς ἀνδρὸς ἁδρῶς, Plinius *expreßit, brachiali radicis craßitudine.*

οὔτ᾽ ἀλλοιοῖ.) *Emēdandū puto* καὶ ἀλλοιοῖ, *tū quòd ratio ita postulat, tum quòd antè sic locutus est,* δέχεται καὶ ἀλλοιοῦται.

διατί οἱ μὴ ἀσυνήθεις.) *Emendandum est,* διὰ τί οἱ μὴ ἀσυνήθεις. Mox *pro* ὄζουσι τῶν ἰουνήχῶς, *legendum* ὄζουσι τῶν συνήχῶς. Quærit *enim quid sit, quod qui non soliti sunt unguentis madere, uehementius olent, quàm qui aßiduè iis delibuti sunt.* Mox *pro* καὶ ὥσπερ ἀκέραιον, *lego* τὸ δὲ ὥσπερ ἀκέραιον.

διὰ τὸ συνήθεις.) ἀσυνήθεις *legendū esse intelliget, qui* Theophrasti *sententiam perspiciet.*

καὶ πολύοσμα.) *Sensus exigere uidetur,* καὶ ὡς πολύοσμα, *uelut ex superioribus facilè cognitu est, in quibus scribitur de myrrha & aliis, quæ plurimi sunt odoris,* ἁπλῶς δὲ πᾶν τὸ πολύοσμον. *rursum,* καὶ ἡ στακτὴ, καὶ εἴ τι ἄλλο πολύοσμον. Mox *lego* ταχεῖαν ποιεῖ τὴν ἀπόληψιν, ὡς τό, τι: *aut* τὴν ἀπόληξιν, *id est, citò desinit & deficit.*

ὂν χεῖ * ζίν.) *Legendum existimo* ὑσδρείαν οὐ χεῖρον ὄζει. *ut autẽ* Græcè *dicitur* οὐχ ἧττον *pro magis, quod tamẽ est ad uerbũ nõ minus: sic hoc loco* οὐ χεῖρον, *quod est nõ deterius, ualet melius.* Emẽdaui *paulò pòst pro* συγκαινίνα, συγχαυνῶσα, *&* *pro* καινόμενα, χαυνούμενα, *&* *pro* δυσωπίαν, δυσωδίαν. Si *quis* δυσωπίαν *probat, explicet pudorem & turpitudinẽ sudoris.*

Διαπάσματα καὶ συνθέσεις.) Diapasmatũ Plinius *in capite de unguentis & aliis locis meminit: nõ meminit ferè compositionum.* Eius *uerba sunt*: Siccis *odoribus constant quæ diapasmata uocantur.* Diapasmata *autem odorati puluisculi erant, quibus lecti cubiculares & discubitorij conspergebantur delicatorum, unde & nomen: nec in diem erant, sed statim ad usum adhibebãtur.* His *etiam utebãtur ad sudorem cohibẽdum, ut scribit* Plinius *lib.xxi.de rosa, his uerbis*: Diapasmata *inde fiunt ad sudores coercendos, ita ut à balineis inarescant corpori, deinde frigida abluantur.* At cõ*positiones in uestiario arcisque ponebantur ad odoris gratiam, æuóque ut durarent parabãtur. usus igitur erat diapasmatum in præsens, & temporarius: at compositiones in longum prorogabantur.*

ἅπαντα * τὸ κ.) Exempla *eorum aromatũ quæ acutiora & acriora sunt, hîc desunt, ex* Plinio *suppleri possunt, qui ut reor, hinc sumpserat.* Eius *uerba sunt*: Omnia *autẽ acutiora fiunt costo, amomo, quæ maximè nares feriunt.* Rur*sum, acerrima autem per se amomo.* Legendum *autem est* τὰ κ ὅλως, *non* τὸ κ.

ἐρυσίσκηπτρον.) Erysisceptrum Dioscoridi *est aspalathus, &* Plinio.*ea autem fuisse uidetur aspalathos, in quam iris incubuerat, cùm opinio esset arcu cœlesti innitente odoratiorem*

tiorem

tiorem reddi, sed & alias stirpes omnes. Hesychius ita sacram omnem herbam appellat, in quam iris innixa fuerit. In eo malè ἰρίσκηκτον pro ἰρυσίσκηπτρον, & ἴρις pro ἶρις legitur. Itaque appellatum esse uidetur tanquam ἰρυσίσκηπτον, quòd nimirum irin eliciat, quo ab ea tanquam de cælo tangatur. Odoratiores autem reddi solitas plantas, in quas arcus cælestis innixus esset, & Aristoteles, & Theophrastus disseruunt: quod tamen opinione potius ualuisse, quàm re & ueritate cōstare crediderim. Plutarchus in Symposiacis, usque adeò per animos hominum hanc opinionem peruasisse ostēdit, ut sacerdotes irin precibus elicere solerent ad odoris commendationem arboribus quærendam. Eius uerba sunt, καὶ τὴν ἶριν ἐξανθοῦσα φασὶ καθ' ὧν ἂν ἐπερείσῃ ξύλων, εὐωδίας ἀναπίμπλησι, καὶ ταῦτα γνωρίζοντες οἱ παρ' ἡμῖν ἰδρᾶς αὐτὰ, καλοῦσι τὴν ἶριν, ἀπολαμβάνοντες ὑποσκήπτειν. Fortè tamen in Plutarcho ἰρυσίσκηπτρα καλοῦσι, pro ἰδρᾶς αὐτὰ καλοῦσι, legendū est: quod & uerius puto.

ἔοικε δὲ οἴῳ.) Puto corrigēdum ἔοικε δὲ οἶνος χρήσιμος. aut si οἴῳ quis retinet, de uino tamen locus intelligendus erit. Liquores autem duos uini & olei odoribus accommodatissimos Theophrastus disserit libro septimo de causis stirpium.

καὶ ἴμμοσ * νώτεροι τοῦτο.) Puto legendum καὶ εὐοσμότεροι τοῦτο. Si quis ἰμμονώτεροι malit, cum eo non magnoperè contendam. Non defuturum etiam reor, qui εὐοσμότεροι καὶ νώτεροι emendaturus sit. In loco ita lacero distrahi coniecturis uariè hominum mentes possunt. Rectè qui coniecerit, eum uatem perhibebo optimum.

Αὔται δὴ λᾶαι.) Legendum censeo αὗται δ' ἡδεῖαι, præsertim cùm mox sequatur, ὅτι δ' ἡδίους. Animalium odores ferè

οὐ χεῖ * ζειν.) Legendum existimo ὑστεραίαν οὐ χεῖρον ὄζει. ut autẽ Græcè dicitur οὐχ ἧττον pro magis, quod tamẽ est ad uerbũ nõ minus: sic hoc loco οὐ χεῖρον, quod est nõ deterius, ualet melius. Emẽdaui paulò pòst pro συγκαεῖνα, συγκαχαῦνα, & pro καινόμενα, καχνωόμενα, & pro δυσωπίαν, δυσωδίαν. Si quis δυσωπίαν probat, explicet pudorem & turpitudinẽ sudoris.

διαπάσματα καὶ συνθέσεις.) Diapasmatũ Plinius in capite de unguentis & aliis locis meminit: nõ meminit ferè compositionum. Eius uerba sunt: Siccis odoribus constant quæ diapasmata uocantur. Diapasmata autem odorati puluisculi erant, quibus lecti cubiculares & discubitorij conspergebantur delicatorum, unde & nomen: nec in diem erant, sed statim ad usum adhibebãtur. His etiam utebãtur ad sudorem cohibẽdum, ut scribit Plinius lib. xxi. de rosa, his uerbis: Diapasmata inde fiunt ad sudores coercendos, ita ut à balineis inarescant corpori, deinde frigida abluantur. At cõpositiones in uestiario arcísque ponebantur ad odoris gratiam, æuóque ut durarent parabãtur. usus igitur erat diapasmatum in præsens, & temporarius: at compositiones in longum prorogabantur.

σ᾽αὐτῶν * τὸ δέ.) Exempla eorum aromatũ quæ acutiora & acriora sunt, hîc desunt, ex Plinio suppleri possunt, qui ut reor, hinc sumpserat. Eius uerba sunt: Omnia autẽ acutiora fiunt costo, amomo, quæ maximè nares feriunt. Rursum, acerrima autem per se amomo. Legendum autem est τὰ δὲ ὅλως, non τὸ δέ.

ἐρυσίσκηπτρον.) Erysisceptrum Dioscoridi est aspalathus, & Plinio. ea autem fuisse uidetur aspalathos, in quam iris incubuerat, cùm opinio esset arcu cœlesti innitente odoratiorem

tiorem reddi, sed & alias stirpes omnes. Hesychius *ita sacram omnem herbam appellat, in quam iris innixa fuerit. In eo malè* ἱερισκήπτον *pro* ἱρισκήπτρον, & ἶεις *pro* ἶρις *legitur. Itaque appellatum esse uidetur tanquam* ἱρισκήπτιον, *quòd nimirum irin eliciat, quo ab ea tanquam de cœlo tangatur.* Odoratiores *autem reddi solitas plantas, in quas arcus cœlestis innixus esset, &* Aristoteles, & Theophrastus *disserunt: quod tamen opinione potius ualuisse, quàm re & ueritate cōstare crediderim.* Plutarchus *in* Symposiacis, *usque adeò per animos hominum hanc opinionem peruasisse ostēdit, ut sacerdotes irin precibus elicere solerent ad odoris commendationem arboribus quærendam.* Eius *uerba sunt,* καὶ τὴν ἶριν ἐπιβαίνουσαν τὰ φυτὰ καθ' ὧν ἂν ἐπερείσῃ ξύλων, εὐωδίας ἀναπίμπλησι, καὶ ταῦτα γνωρίζοντες οἱ παρ' ἡμῖν ἱδρᾶς αὐτὰ, καλοῦσι τὴν ἶριν, ἐπιλαμβάνοντες ὠθισκήπτιν. Fortè *tamen in* Plutarcho ἱρισκήπτρα καλοῦσι, *pro* ἱδρᾶς αὐτὰ καλοῦσι, *legendū est: quod & uerius puto.*

ἔοικε δὲ οἴω.) Puto *corrigēdum* ἔοικε δὲ οἶνος χρήσιμος. *aut si* οἴω *quis retinet, de uino tamen locus intelligendus erit.* Liquores *autem duos uini & olei odoribus accommodatissimos* Theophrastus *disserit libro septimo de causis stirpium.*

καὶ ἐμμοσ * κώτεροι τοῦτο.) Puto *legendum* καὶ εὐοσμότεροι τοῦτο. *Si quis* ἐμμονώτεροι *malit, cum eo non magnoperè contendam.* Non *defuturum etiam reor, qui* εὐοσμότεροι καὶ κώτεροι *emendaturus sit.* In *loco ita lacero distrahi coniecturis uariè hominum mentes possunt.* Rectè *qui coniecerit, eum uatem perhibebo optimum.*

Αὗται δὲ λᾶαι.) Legendum *censeo* αὗται δ' ἴδιαι, *præsertim cùm mox sequatur,* ὅτι δὲ ἰδίως. Animalium *odores ferè*

minus iucundi sunt, cùm uirus nescio quod oboleât, aut certè nihil habeant quod fragret, ut stirpes. Excipitur pardalis, ut ait Aristoteles, *quæ quodam cutis, ut ita dicam, aromate omnia ad se perlicit animalia.* Pisciculus *in nostra* Normania *nascitur in ostio* Sequanæ *ad maris æstuaria, ferè apuarum generis, uiolam redolēs.* Epelanum *uocamus.* Corpus Alexandri *iucundißimū efflabat odorem, ut refert* Plutarchus, *adeo ut eius interior tunica eo cōpleretur.* Plinius Aristotelem *secutus, dubitanter tamē, ita scribit:* Animaliū *nullum odoratum, nisi si de pantheris, quod dictum est, credimus: quod & ultimo de stirpiū causis libro à* Theophrasto *refertur: qui etiam scribit eam, ubi cōsenuit, feras uenari odore allectas. unguis etiam odoratus in animalibus numeratur iucundè fragrantibus.* Pastus *enim odoribus fragrantiam concipit.*

οἱ μὲν ὀχεύοντες ὄζουσι.) Legēdum *censeo* ὄζουσι. Docet *enim, etsi tempore initus hirci maximè olent, illum tamen fætorem potius à corporis cōstitutione, & habitu proficisci: quòd qui non ineunt, quiq; generando nō sunt, eo tempore oleât, etsi coitus illum fætorem auget.* De *pelliū autem hircinarū fætore, unde hæc nata quæstio est, ita scribit* Theocritus, ταὶ δὲ φραγᾶσαι ταὶ παρὰ τὶν ὄσδοντι κακώτερον ἤ τυ περ ὄσδεις.

γίνεται τῆς διαθέσεως.) *Legendum puto nominandi casu* ἡ διάθεσις. *Etsi enim amplificatur initus tempore odor, tamē per se causa est, ut ait* Theophrastus, *ipsa corporis constitutio.* Mox *pro* οἳ ἀφροδισιάζονται, *emendandum reor,* οἷς ἀφροδισιάσωσι. *pro* κατασφαγῇ *immutaui* καταπλαθῇ *sermonis* Græci *consuetudine ita flagitante.*

Εἰς ὄρεσιν ἀλγεῖ, συνεξόζει ποιοῦν ἑαυτοῦ. ὥστε.) *Nullus ex his*

his uerbis sensus elici potest. ego sentẽtiam & uerborum similitudinem secutus, emendãdum arbitror, εἰς ἕδρα συνεργεῖ, συνεξόζει ποιοῦντα αὐτά. ἔτι δέ. Hodie *quoq; qui metu calculi deglutiunt terebinthinam resinam, lotium reddũt odoratum, quadam uiolæ aura nares afflante.*

στρυφνὰ καὶ ἀπόπικρα.) Plinius, *Odorato sapor rarò ulli non amarus: è contrario dulcia rarò odorata.* Itaque *& uina mustis odoratiora, & syluestria magis omnia satiuis.*

συμβαίνει δὲ φύσιν τινά.) Hæc *uidẽtur cohærere cũ iis quæ de contagione naturæ disputabat in hircinis pellibus.* Itaque *quæ interiecta sunt, nõ uidentur esse suo posita loco: sed & multa hoc in libello perturbata uidentur, nec loco posita.*

δοκεῖ συνά * .) Perdifficile *est hãc lacunam explere: ac uereor, ne si coner aliquid supplere, non tam* Theophrastum *iuuare, quàm ipse de meo adscribere & comminisci uidear.* Quid *tamen sentiam, dicere non reformidabo: ut enim nihil aliud, uoluntas certè laudabitur, quòd uoluerim pro mea parte optimo scriptori cõsulere.* Nam *cùm in* Geoponicis *ita scribatur,* πᾶς οἶνος ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τρέπεται περὶ πλειάδων δύσιν, καὶ περὶ τροπὰς θερινάς, ἢ ἐξανθάσης ἤδη τῆς ἀμπέλου, *ferè labor, ut putem hic emendandum esse* δοκεῖ συνανθεῖν, *id est, cum uua florere uidetur: quod ad naturæ cõtagionem pertinet.* Nam *& quidam uini flos in uitiis uini numeratur à* Plinio, *& à* Geoponicôn *auctore.* Mox *pro* τὸ δὲ δριμύτατον *emendaui* τότε δριμύτατον.

φλοιώδη, ῥίζα.) Emendo φλοιόρριζα, *quòd corticiam & tunicatam radicẽ habeãt, qualia sunt allium, bulbus, cepe, scilla.* Hanc *emendationem approbat* Theophrastus *lib.* 1. *historiæ stirpium: qui de radicibus scribẽs, hæc refert:* αἱ δὲ λο-

h ij

πυρώδεις ἢ φλοιώδεις, διότι ἐκ τε σχίλλης, καὶ τοῦ βολβοῦ, καὶ ἔτι κρομμύου. Aliquando hîc putaui emēdandum esse κεφαλόριζα, quo etiam nomine hæc à Theophrasto uocātur: quæ sine magno scriptoris detrimento emēdatio etiam fuisset. Mox pro πλαστικὰς ὥρας, βλαστικὰς excudendum curaui.

στέαρ τῆς ἄρκτου.) Hic Plinium legisse propè censeas, non τοῦ στέατος, sed τῆς σαρκὸς, cùm ita scribat libro octauo, Mirum dictu, credit Theophrastus per id tempus coctas quoque ursorum carnes, si asseruentur, increscere. Sed nihil mutādum puto. Id enim quod Plinius refert, potuit alio loco tradere Theophrastus, ac, ut opinor, in libro περὶ τῶν φωλευόντων id scripserat. Hîc ut nihil mutem, adducor auctoritate libri illius, qui περὶ θαυμασίων ἀκουσμάτων inscribitur, in quo eadē res his uerbis refertur. λέγουσι καὶ τὸ τῆς ἄρκτου στέαρ, ὅταν διαπεπηγὸς ᾖ διὰ τὸν χειμῶνα, καθ' ὃν αἱ χρόνον ἐκεῖνη φωλεύῃ, αὐξάνεσθαι καὶ ὑπεραίρειν τὰ ἀγγεῖα ἐν οἷς ἂν ᾖ. Ferūt & adipem ursinum, cùm ob hyemem concreuerit, quo tempore latitat ursus, augescere, uasisque superfundi.

ἐκ τῶν σχημάτων.) Nam ex figuris sapores effici Democritus existimabat, cùm dulcē putaret globosum esse, magnæque formæ: acerbum, figuræ amplioris, asperū, angulosum, miniméque rotūdum: acutū, acutæ figuræ, turbinatæ, curuæ, tenuis, non rotundæ: acrem, rotundum, tenuem, angulosum, incuruum: sic reliquos, ut Theophrastus initio libri septimi de stirpium causis disserit.

πρὸς ἅπαντα κοινόν.) Fortasse legēdum πρὸς ἅπαντας κοινοί. Saporū enim species, eorúmque originem & causas omnes philosophi persequebantur diligentius quàm odorum, ut & Plato in Timæo: ut proinde nō magis insimulari Democritus

critus debeat, quàm alij philosophi. Si πρὸς ἅπαντα *probas, dices id in omnibus ualere, nõ in solis saporibus, & à saporibus ad alia traducendũ esse.* ἁπάντως *tamẽ omnino malim.*

οὕτως ἐν ὀσμαῖς.) Legendum *uidetur* οὐχ οὕτως δ' ἐν ὀσμαῖς. Non *enim ita in odoribus species, ut in saporibus & coloribus memorari possunt, sed ne in his quidẽ quæ sub tactũ cadunt.* Proinde *illud* ἔτι τὰ μὲν μικτὰ, τὰ δὲ ἄμικτα. *(sic enim legendum est; non* ἀνάμικτα.) In *alienum fortasse immigrauit, cùm in illum locum lacerum & mutilum reiici fortè debeat, qui sequitur,* ἄμικτοι χυλοί: *etsi locus ne sic quidem sartus fortasse fuerit, si legatur hunc in modũ,* ἔτι τὰ μὲν μικτὰ, τὰ δὲ ἄμικτα· ἄμικτοι χυλοί. Si *quis tamen putet loco non mouendum, eum sensum efficiat, quem in interpretatione sum secutus: ut enim nihil mutetur, ita sentẽtia cohærere poterit.*

ὥστε ἐξ ἀμφοῖν.) Deesse *uidentur hæc uerba* ἐν γίνεσθαι. In*frà scribet* ἐν τι ἐξ ἀμφοῖν ἔργον, *unde occasio emendationis est.*

συμμαινόμενοι ἀλλήλοις.) Legendum *arbitror* ἄλλοις. Mox *pro* τὰ ἱδρώδη, τὰ νιτρώδη, *pro* τοῦ οἴνου, τοῖς οἴνοις.

ὡς δὲ μὴ ἔτι ἐξ ἀμφοῖν ἔργον εὑρεῖν μὴ ἀδύνατον.) Emendan*dum reor* ὡς δὲ μὴ ἔτι γίνεσθαι ἐξ ἀμφοῖν ἔργον, εὑρεῖν μὲν ἀδύνατον. Negat *enim fieri posse ut misceãtur odores, quin ex mixtura uis quædam communis efficiatur.* Mox *lego* χείρω ποιεῖ, ἢ δεῖ βελτίω. Neque *multò pòst legendum censeo* τὸ ἄχειρον καὶ σκληρὸν, *pro* δίχειρον: & καὶ μύρα ἔνια, *non ut libri omnes uno consensu habent,* μνεία ἔνια.

ἐν τῇ οἰνοπίᾳ.) Emendandum *est* οἰνοποιΐᾳ, *id est, cùm uinum fit: quòd nonnulli tempore uindemiæ unguentis uina condirent, alij paulò antequã biberent. qua de re sic* Aelia*nus in uaria historia scribit,* μύρῳ δὲ οἴνου μιγνύντες οὕτως ἔπιν-

νον, καὶ ἐκαλεῖτο ὁ οἶνος μυῤῥινίτης: *id est,* Nam *unguento uinum miscentes sic ebibebant, uocabatúrque unguentarium uinum.* Iulius Pollux μυῤῥίνην *appellat, quod à quibusdam unguento conditum, ab aliis dulce accipi dicit.* μυῤῥίνην *in* Hesy*chio lego, atque haud scio an* Comici Latini *uerbum illud exprimere uoluerint, cùm murrhinam dixerunt, in palliatis præsertim fabulis, etsi aliud sentiunt* Grammatici. *Ferè idem priscos* Romanos *etiam factitasse uideo auctore* Pli*nio, cuius hæc uerba sunt:* Laudatißima *apud priscos uina erant, myrrhæ odore condita, ut apparet in* Plauti *fabula, quæ* Persa *inscribitur, quanquam in ea & calamum addi iubet.* Locum Plauti, *quem significat, uel eo libètius adscribam, quòd inquinatißimus est, inusitatis duabus uocibus, quas nõdum quisquam* Grammaticorum *explicare potuit.* Nam *struthea & coluthea quid ualeant, quis exponit?* In *eo tamẽ loco* Plauti *myrrhæ mẽtio nulla est, ut paulùm* Pli*nij memoria uacillasse uideatur.* Cõmisce, *inquit, mulsum, struthe acoluthe, aquã appara.* (V*erba autem* Græca *sunt* στρουθὶ ἀκόλουθε, *quæ salacẽ pedissequũ significant.*) Benè *ut in scutris concaleat, & calamum iniice.* Sunt *qui murrhinam à* Plauto, *ut ait* Varro, *passum appellari censeant.*

κλίουσιν ἐις.) *id est, mittunt: aut legendũ potius* κλείουσι, *id est, includũt, cùm mox sequatur* ἀνοίγοντες, *quod cõtrariũ est.* Statim *pro* ὅταν μάλιστα ὄζειν δοκῇ, τότε : *legẽdũ existimo* ὅ, τι ἂν μάλιστα ὄζειν δοκῇ, τοῦτο . *præterea pro* διαδύοντες χρόνοι, *fortè legendũ* διαλείποντες χρόνοι, ὅπως ἂν μηδ' ἐντὸς ἐξόζῃ. Nam *& suprà ita scripsit.* διὸ καὶ ἀνοίγοντες διά τινων ἡμερῶν, ἐξόζειν ἐξαιροῦσιν ἀεί: *aut* ἐνόζῃ *in se oboleant significabit,* διαδύοντες, *ducentes & trahentes* .

τὸ δὲ πλατάνου τῆς αἰγυπτίας.) Emendandum arbitror βαλάνου, ut glandem unguentariam intelligamus: de qua illud Horatius canit, Pressa tuis balanus capillis. Præfertur autem, ut scribit Plinius, syriaca ægyptiæ: ægyptia autem erat pinguior & crassior, cortice rubens, eadem breuior & siccior. Myrobalanum Plinius uocat. Idem scribit unguentorũ expeditissimum, & ut uerissimile est, primum fuisse è byro & balanino oleo. Platanum idoneam unguẽtis nemo, quod sciam, unquam scripsit.

ἀλλ᾽ ἄττα ζῶα ὥσπερ ἐλη * ἀθηνῆσι λέγεν.) Ita malè hoc loco tẽporis iniuria acceptus est, & atrociter uulneratus Theophrastus, ut eius propemodum desperata sit salus. Medicinã huic uulneri facere nõ potero, tantum obligabo hac tanquã fascia, καὶ ἄλλ᾽ ἄττα ζῶα ἐγκεκλεισμένα, ἅ τινες λέγουσιν εἰς πάντα χαλκὸν κοῖλον ἐμβάλλεσθαι, σίδηρον ὁμοίως: nisi si quis ἐπίκλησιν ἀθηνῆσι λέγεν εἰς πάντα, defendat, pro, quæ nominantur Athenis, nomine tamẽ desiderato, sed & uerbo, unde pendeat λέγεν. Hæc autem quæ dicit, quorsum pertineant, non satis cõstat, cùm libri finis desideretur, in quo id explicabat. Hæc habui quæ in Theophrastum breuiter annotarem.

F I N I S.

In Græco quædam sic emendabis.

Fol.1.pag.1.uers.7.τῶν χυλῶν.uers.10.διωρισμένα.uers.17.ὀξύτητα.fol.2.pag.1.uers.3. δυνάμεσι καὶ γίνονται.uers.13.ἐκ δυοῖν κ.fol.4.pag.2,uers.18. ἐγχύλιον.uers.19.aliter βέλτιστος δὲ, ut sit, crocus autem optimus est in Aegina & Cilicia: quod & probo. fo.5.pag.1.uers.1.συγκειμένως.καὶ ἐκ τοῦ.fo.6.pag.2.uers.2.fortè τοῖς ἰδίοις per appositionem dici poterit, etsi duriusculè.uers.6.παρ' αὐτῷ.uers.14.πλείων κ.

In interpretatione.

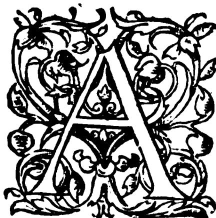
Fol.4.pag.2.uers.11.pro Verum quæ ex, scribe, Verum quædam tamen quæ ex: & è fine periodi tolle nomen, omnia.fol.6.pag.2.uers.2.pro Quocirca illa, scribe, Quocirca illi.fol.7.pag.1.uers.17 post minus, distingue.fol.9.pag.2.uers.20. Periodus illa cuius principium est, Confert etiam, non uidetur loco posita: multáque, ut annotaui, hoc in libello transposita sunt.fol.11.pag.2.uers.8.scribe, In floribus contrà: proinde utriusque principij sui sectam.fol.13.pag.1.uers.18.pro moráque, scribe diutiúsq;.uers.20.post consueuerint, distingue.fol.14.pag.1.uers.4.scribe pro sua cuiusque natura.

In annotationibus.

Fol.20.pag.1.uers.17.ἀποθιγγάνειν.fol.26.pag.1.uers.2.Eubulũ μεγάλειον: & proximo uersu, μεγαλεῖον.pag.2.uers.3 post secuta esse, adde: Aut potius scribendũ est κατὰ δὲ τῶν ἀνθῶν ἐναντίως.ὥστε ἀκολουθεῖν ἑκατέρᾳ τῇ ἀρχῇ, id est, In floribus contra.proinde utrunque principium secuta sunt.fol.30.pag.1.uers.ult.pro λοπυρώδεις scribe λεπυρώδεις.

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ

ΠΕΡΙ ΟΣΜΩΝ.

Αἱ ὀσμαὶ, τὸ μὲν ὅλον ἐκ μίξεώς εἰσι, καθάπερ οἱ χυλοί. τὸ γὰρ ἄμικτον ἅπαν ἄοδμον, ὥσπερ ἄχυλον. διὸ καὶ τὰ ἁπλᾶ, ἄοδμα· οἷον ὕδωρ, ἀὴρ, πῦρ. ἡ δὲ γῆ μάλιστα μόνη ὀδμὴν ἔχει, διὸ μάλιστα μικτή. τῶν δ' ὀδμῶν, αἱ μὲν ὥσπερ ἀκλεῖς καὶ ὑδαρεῖς, καθάπερ εἴρηται τῶν χυλῶν· αἱ δὲ ἔχουσαί τινας ἰδέας· αἱ δ' ἰδέαι, δοκοῦσι μὲν ἀκολουθεῖν ταῖς τῶν χυλῶν, οὐ μὴν ἔχουσαί γε πάσαις τὰς αὐτὰς προσηγορίας, ὥσπερ ἐν τοῖς πρότερον εἴπομεν· οὐδ' ὅλως οὕτω διωρισμέναι τοῖς εἴδεσιν, ὥσπερ οἱ χυλοί· ἀλλ' ὡς ἂν τοῖς γένεσιν, ὅτι τὰ μὲν εὔοσμα, τὰ δὲ κάκοσμα· τῆς δὲ εὐωδίας καὶ κακωδίας, οὐκέτι τὰ εἴδη κατωνόμασται, καίπερ ἔχοντα διαφορὰς μεγάλας. ἐπὶ γὰρ τῶν γλυκέων καὶ πικρῶν μᾶλλον· ἀλλὰ δριμεῖα λέγεται καὶ ἰσχυρὰ, καὶ μαλακὴ καὶ γλυκεῖα καὶ βαρεῖα ὀδμή. κοιναὶ δ' ἔνιαι τούτων, καὶ τῶν κακωδῶν. ἡ δὲ καθόλου, καὶ ὥσπερ εἴρηται πᾶσι τοῖς διαφθειρομένοις, σαπρότης. ἅπαν δὲ τὸ σηπόμενον κακῶδες· εἰ μή τις τὴν ὀξύτητα λέγει τοῦ οἴνου σαπρότητα, τῇ ὁμοιότητι τῆς φθορᾶς. ἐν ἅπασι δ' ἐστὶν ἡ τοῦ σαπροῦ κακωδία, καὶ ἐν φυτοῖς, καὶ ἐν ζώοις, καὶ τοῖς ἀψύχοις· ἐν ἅπασι δὲ διαφθειρομένοις, ἂν μὴ ἡ σύστασις εὐθὺς ἐκ τοιαύτης ὕλης. ἔχει γὰρ ἔνια καὶ τὴν τῆς ὕλης ὀσμήν· τὸ μὲν εἴρηται πάντων γε τοῦτ' ἀκολουθεῖ. ἀλλὰ γὰρ οὐ κακώδη τὰ ἐκ τῶν σαπρῶν, ὡς οὐδ' οἱ μύκητες οἱ ἐκ τῆς κόπρου φυόμενοι. τὰ δὲ ἐκ σήψεως φυόμενα καὶ συνιστάμενα, κακώδη. εὔοσμα μὲν οὖν, ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν, τὰ πεπεμμένα, λεπτὰ, καὶ ἥκιστα γεώδη. τὸ γὰρ τῆς ὀσμῆς ἐν ἀναπνοῇ· κακώδη

δὲ δηλονότι τἀναντία. πολλὰ δ' ὥσπερ τῶν γλυκέων, ἐμφαίνει τινὰ πικρότητα, καὶ τῶν εὐωδῶν βαρύτητα ταῖς ὀσμαῖς. ἔχει δ' ἕκαστον ὀσμὴν ἰδίαν καὶ ζώων καὶ φυτῶν, καὶ τῶν ἀψύχων ὅσα ὀσμώδη. πολλὰ δ' ἡμῖν οὐ φαίνεται, διὰ τὸ χειρίστην ἔχειν τὴν αἴσθησιν ταύτην, ὡς εἰπεῖν. ἐπεὶ τοῖς γε ἄλλοις καὶ τὰ παντελῶς ἄοδμα φαινόμενα δίδωσί τινα ὀσμήν, ὥσπερ αἱ κριθαὶ τοῖς ὑποζυγίοις, αἱ ἐκ τῆς κεδροπόλεως, ἃς οὐκ ἐσθίουσι διὰ τὴν κακωδίαν. ἡμᾶς δὲ καὶ αἱ τῶν ζώων λανθάνουσι τῶν ὀσμῶν δοκούντων. εὐωδίᾳ μὲν οὖν οὐδὲν φαίνεται καθ' αὑτὸ χαίρειν, ὡς εἰπεῖν· ἀλλ' ὅσα πρὸς τὴν τροφήν, καὶ τὴν ἀπόλαυσιν. συνᾶν δ' ἔνια φαίνεται ταῖς ὀσμαῖς καὶ ταῖς εὐωδίαις, ὥσπερ ἀληθὲς τὸ ἐπὶ τῶν γυπῶν, καὶ τῶν κανθάρων. τοῦτο δὲ ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν, δῆλον, τῶν διὰ ἐναντίωσιν τῆς ἐναντίας φύσεως. ὡς δὲ καθ' ἕκαστον ἅμα δεῖ τὴν τε κρᾶσιν τὴν ἑκάστου, καὶ τὴν τῆς ὀσμῆς λαμβάνειν δύναμιν. εἰσὶ μὲν οὖν ἔνιαι τῶν εὐόσμων καὶ ἐν ταῖς τροφαῖς, οἷ' αἱ τῶν ἀκροδρύων καὶ ἀπίων, καὶ μήλων· αὗται γὰρ αἴτιαι τῆς προσφορᾶς ἡδεῖαι, καὶ μᾶλλον, ὡς εἰπεῖν. οὐ μὴν ἀλλ', ὡς γ' ἁπλῶς διελεῖν, αἱ μὲν εἰσὶ καθ' αὑτάς, αἱ δὲ κατὰ συμβεβηκός· αἱ μὲν τῶν χυλῶν καὶ τῆς τροφῆς κατὰ συμβεβηκός, αἱ δ' ὥσπερ τῆς ἀναπνοῆς καθ' αὑτάς. ὡς γὰρ ἐπίπαν τὰ εὔοσμα, καθάπερ καὶ πρότερον ἐλέχθη, δύσχυλα καὶ στρυφνά, καὶ ὑπόπικρα. ἔνια δὲ τῶν εὐχύλων καὶ κακώδη, καθάπερ καὶ τὸ αἰγύπτιον καλούμενον σῦκον, γλυκὺ ὄν· καὶ εἰ μὴ πανταχοῦ, ἀλλ' ἐνιαχοῦ. καὶ ἡ ἄρκευθος ἐμφαίνει τινὰ τῇ μασήσει κακωδίαν, γλυκεῖα οὖσα, τὸ δ' οὖρον ποιεῖ εὐῶδες. ἐπεὶ δὲ τῶν ὀσμῶν αἱ μὲν ἐν φυτοῖς καὶ τοῖς τούτων μορίοις, οἷον κλωσί, φύλλοις, φλοιοῖς, καρποῖς, δακρύοις· αἱ δέ, ὥσπερ διέλομεν, ἐν ζώοις καὶ φυτοῖς, καὶ τοῖς ἀψύχοις, αὗται μὲν φανερὸν ὅτι πέψιν ἕκασται

λαμβάνουσιν

λαμβάνουσιν ἐν τοῖς οἰκείοις, εἰς ἃ καὶ τὸ εὐωδῶς καὶ κακωδῶς ἀκολουθεῖ κατὰ τὰς οἰκείας φύσεις· ἡ δὲ πέψις τῷ οἰκείῳ θερμῷ. ἐν δὲ τοῖς ἀψύχοις ταῖς τῶν ἁπλῶν δυνάμεσι, καὶ γίνονται καὶ μεθίστανται καθάπερ οἱ χυλοί. ὅσαι δὲ δὴ κατὰ τέχνην καὶ ἐπίνοιαν γίνονται, περὶ τούτων παραπλήσιον εἰπεῖν, ὥσπερ καὶ περὶ τῶν χυλῶν. ἐν ἀμφοῖν δὲ δῆλον, ὡς ἀεὶ πρὸς τὸ βέλτιον τέλειον ἐστὶν ἡ ἀναφορά. πᾶσα γὰρ τέχνη στοχάζεται τούτου. εἰσὶ μὲν οὖν καὶ τοῖς ἀμίκτοις ὀσμαί τινες, πρὸς ἃς συνεργεῖν πειρῶνται καὶ ταῖς παρὰ * ταῖς τῶν χυλῶν εἴσω * . οὐ μὴν ἀλλ' ὥστε ἁπλῶς εἰπεῖν ἐν μίξει τὸ πλεῖον, καὶ οὕτως αἱ * δυοῖν μὲν ὡς τῷ γένει λαβεῖν ὑγροῦ καὶ ξηροῦ, τριχῶς δὲ γε * ὅταν ἢ ὁμογενὲς ὁμογενεῖ, ἢ παραλλάττον τῷ εἴδει * ἢ ὑγρῷ ὑγρὸν, ἢ ξηρῷ ξηρόν. ἐν δυοῖν γὰρ τούτων καὶ ἡ τῶν χυλῶν καὶ τῶν ὀσμῶν μίξις· ὡς μὲν οἱ τὰ ἀρώματα καὶ τὰ διαπάσματα συντιθέντες, ξηροῖς πρὸς ξηρά· ὡς δ' οἱ τὰ μύρα κεραννύντες, ἢ τῷ οἴνῳ ἐπιχέοντες, ὑγροῖς πρὸς ὑγρά. τὸ δὲ τρίτον, ὃ καὶ πλεῖστον ἐστὶν, ὡς οἱ μυρεψοὶ, ξηροῖς πρὸς ὑγρά. παντὸς γὰρ μύρου καὶ χρίσματος ἡ σύνθεσις αὕτη. δεῖ δὲ εἰδέναι, ποῖαι ποίοις εὔμικτοι, καὶ ποῖαι ποίοις συνεργοῦσιν εἰς τὸ ἓν εἶναι μίαν, ὥσπερ ἐπὶ τῶν χυλῶν. καὶ γὰρ ἐκεῖ τοῦτο ζητοῦσιν οἱ μιγνύντες, καὶ ὅσοι ἀρτύοντες. ταῦτα μὲν οὖν, ἐν οἷς καὶ δι' ὧν αἱ τέχναι ποιοῦνται τὰ τέλη. μίγνυνται δὲ τὰ μετ' αὐτῆς τῆς ὀσμῆς ἕνεκα, καὶ πρὸς ταύτην τὴν αἴσθησιν· τὰ δ' ὥσπερ ἡδύνειν βουλόμενα τὴν γεῦσιν, ὅσοι ὡς οἱ τὰ μύρα τοῖς οἴνοις ἐπιχέοντες, ἢ τὰ ἀρώματα ἐμβάλλοντες. αἱ γὰρ αἰσθήσεις σύνεγγυς οὖσαι, ποιοῦσί τινα ἀπόλαυσιν ἀλλήλων, ὅθεν καὶ αὐτοῖς τοῖς γευστοῖς ζητοῦσι τὰς εὐοσμίας.

Ἀπορήσειε δ' ἂν τις ἴσως, διὰ τί ποτε μύρον, καὶ τἆλλα εὔοσμα, τὸν μὲν οἶνον ἡδύνει, τῶν δὲ βρωμάτων οὐδὲν, ἀλλὰ πάντα λυμαίνεται καὶ ἄπυρα καὶ πεπυρωμένα· τὸ δ' αἴτιον ἀπολειπτέον, ὅτι συμβαίνει τῶν μὲν ξηρῶν ἀφαιρεῖσθαί τι τὸν οἰκεῖον χυλὸν διὰ τὴν ἰσχὺν, καὶ ἅμα συνεπιφαίνειν τὸν αὐτῶν ὄντα στρυφνὸν καὶ ὑπόπικρον. ἅπαν γὰρ τὸ εὔοσμον τοιοῦτον. διαμασωμένοις δὲ μᾶλλον ἐμφανὲς, διά τε τὴν θλῖψιν καὶ τομὴν, καὶ ἔτι τῷ ἐγχρονίζεσθαι. τὸν δ' οἶνον οὐδέτερον ποιεῖ. καὶ γὰρ ὁ χυλὸς ἰσχυρότατος, καὶ πλείων, εἰς τὸ μὴ κρατεῖσθαι· καὶ ὀλίγον τῇ γεύσει χρόνον ἐπιδιατρίβων, ἀλλ' ὅσον ἀποθιγγάνων. ὥστε τὸ μὲν ἡδὺ ἐνδίδοται τῇ αἰσθήσει, τὸ δὲ πικρὸν καὶ δύσχυλον τῇ γεύσει μὴ ἐμφαίνειν· ἀλλὰ συμβαίνειν τῷ ὄντι, καθάπερ ἥδυσμα γίνεσθαι τῷ πόματι τὴν ὀσμήν. τὸ μὲν γὰρ γλυκὺ, καὶ μάλιστα δεομένου διὰ τὸ μηδὲν ἔχειν· τοῖς δ' ἄλλοις, ὥσπερ μιᾶς ἐξ ἀμφοῖν γινομένης, διὰ τὴν μίξιν. ὁ γὰρ οἶνος, ὥσπερ καὶ πρότερον ἐλέχθη, δεινὸς δέξασθαι τὰς ὀσμάς. ἔχει δ' ἀπόρησιν καὶ τόδε· διὰ τί τὰ μὲν ἄνθη καὶ τὰ στεφανώματα ἀσθενέστερα ὄντα ταῖς ὀσμαῖς, καὶ πόρρωθεν ὄζει· ἡ δ' ἶρις, καὶ τὸ νάρδον, καὶ τὰ ἄλλα τὰ εὔοσμα τῶν ξηρῶν ἰσχυρότερα, ἐγγύθεν· καὶ ἔνιά γε προσεγγισαμένοις, ἔνια δὲ καὶ τρίψεως προσδεῖται καὶ διαιρέσεως· τὰ δὲ καὶ πυρώσεως, ὥσπερ ἡ σμύρνα, καὶ ὁ λιβανωτὸς, καὶ πᾶν τὸ θυμιατόν. αἴτιον δ' ὅτι τῶν μὲν ἀνθῶν ἐπιπολῆς τὸ ποιοῦν τὴν ὀσμὴν, ἅτε μανῶν ὄντων, καὶ οὐκ ἐχόντων βάθος· τῶν δὲ ῥιζῶν, καὶ πάντων τῶν στερεῶν, ἐν βάθει· τὰ δ' ἔξωθεν ἀπεξηρασμένα καὶ πεπυκνωμένα. διὸ καὶ ἀφιᾶσι πόρρω τὰς ἀποπνοίας. τὰ δ' οἷον ἀνοίξεως δεῖται τῶν πόρων· ὅθεν καὶ αἰρούμενα καὶ κοπτόμενα, πάντ' εὐωδέστερα. τὰ δ' ἄνθη κακωδέστερα, τριβόμενα. τὰ μὲν γὰρ ἐκ-

φαίνῃ τὸ οἰκεῖον, τὰ δὲ προσλαμβάνει τὸ ἀλλότριον. ὁ δὲ λιβανωτὸς, καὶ ἡ σμύρνα, πυκνότεραι ἔτι τὴν φύσιν ἔχοντα, προσδέονται πυρώσεως μαλακῆς, ἢ ἐπὶ μικρὸν ἐκθερμαινούσης, ποιήσει τὴν ἀναθυμίασιν. ἐὰν γὰρ κόπτῃ τις ἢ τρίβῃ ταῦτα, προσβάλλονται μὲν ὀσμήν· οὐχ ὁμοίως δὲ ἡδεῖαν, οὐδ' ἀνταμένον. τούτων μὲν οὖν τοιαῦταί τινες αἱ αἰτίαι. τῶν δὲ μύρων ἡ σύνθεσις καὶ ἡ κατασκευὴ τὸ ὅλον, οἷον εἰς θησαυρισμόν ἐστι τῶν ὀσμῶν· διόπερ εἰς τοὔλαιον τίθενται. τοῦτο γὰρ χρονιώτατον, καὶ ἅμα πρὸς τὴν χρείαν μάλισθ' ἁρμόττον· ἐπεὶ φύσει ἥκιστα δεκτικὸν ὀσμῆς, διὰ τὴν πυκνότητα καὶ τὸ λίπος. αὐτῶν δὲ τούτων τὸ λιπαρώτατον, οἷον τὸ ἀμυγδάλινον. τὸ δὲ σησάμινον, καὶ τὸ ἐκ τῶν ἐλαιῶν, μάλιστα. χρῶνται δὲ μάλιστα τῷ ἐκ τῆς βαλάνου, τῆς αἰγυπτίας καὶ συρίας· ἥκιστα γὰρ λιπαρόν· ἐπεὶ καὶ τῷ ἐκ τῶν ἐλαιῶν μάλιστα χρῶνται τῷ ὠμοτριβεῖ τῆς φαυλίου. δοκεῖ γὰρ ἀλιπέστατον ἔχειν, καὶ λεπτότατον. καὶ τούτῳ νέῳ, καὶ μὴ παλαιῷ· τὸ γὰρ ὑπερενιαυτὸν, ἀχρεῖον, παχύτερον καὶ λιπαρώτερον γινόμενον. ἔλαιον μὲν οὖν τὸ τοιοῦτον, οἰκειότατον· ἀωδέστατον γάρ. φασὶ δέ τινες, καὶ ἐν τῷ χρώματι τῶν ἐκ τῶν πικρῶν ἀμυγδάλων. πολλὰ δὲ γίνεται περὶ κιλικίαν, καὶ ποιοῦσιν ἐξ αὐτῶν χρῖσμα. φασὶ δὲ, καὶ εἰς τὰ σπουδαῖα τῶν μύρων ἁρμόττειν, ὥσπερ καὶ τὸ ἐκ τῆς βαλάνου. καὶ τοῦτο ποιεῖ δὲ κελύφη αὐτῶν εὔοσμα, εἰς τὸ ἔλαιον ἐμβαλλόμενα· ἐπεὶ καὶ τὰ τῶν πικρῶν. ἰδεῖν δέ πως οὐκ ἐναντίον, ἅμα μὲν τὸ ἀοσμότατον ζητεῖν, ὥσπερ καὶ τὸ ὠμοτριβὲς ἐκ τῶν φαυλίων· ἅμα δ' ἐν τούτοις ποιεῖν. δριμύτητα γὰρ ἔχει τὰ τῶν ἀμυγδάλων. εἰ μὴ ἄρ' ὅτι τὸ ἔλαιον ἑψόμενον κακῶδες. ταῦτα μὲν δὴ ἐπισκεπτέον. χρῶνται δὲ πρὸς πάντα τοῖς ἀρώμασι, τοῖς μὲν ἀποστύφοντες τὸ ἔλαιον, τοῖς δὲ καὶ τὴν ὀσμὴν ἐκ τούτων ἐμποιοῦντες. ἀποστύφουσι γὰρ πάντες εἰς τὸ δέξασθαι

μᾶλλον τὴν ὀσμὴν ὥσπερ τὰ ἔρια τὴν βαφήν. ἀποσύφε-
ται δὲ τοῖς ἀσθενεστέροις τῶν ἀρωμάτων εἶθ' ὕστερον ἐμβάλλου-
σιν, ἀφ' οὗ ἂν βούλωνται τὴν ὀσμὴν λαβεῖν. ἐπικρατεῖ δὲ τὸ
ἔσχατον ἐμβαλλόμενον, κἂν ἔλαττον ᾖ· ὅτι ἐὰν εἰς κοτύλην
σμύρνης ἐμβληθῇ μνᾶ, καὶ ὕστερον ἐμβληθῶσι κινναμώμου δύο
δραχμαί. θαυμάσειεν ἄν τις ἴσως οὖν τότε, καὶ διὰ τί ποτε τὰ
ἀρώματα περιεμβαλλόμενα δηκτικώτερον ποιεῖ τοὔλαιον
ὀσμὴν ἔχοντα. δεῖ γὰρ ἀῶδες εἶναι τὸ δεξόμενον, τὸ δὲ κατει-
λημμένον ὑφ' ἑτέρου οὐκ ἀῶδες· ὥσθ' ἧττον ἐχρῆν εἶναι δηκτι-
κόν. αἴτιον δ' ἀμφοτέρων, ἢ πάντων, τὸ αὐτό. ξηρὰ γὰρ ὄντα,
τὸ λίπος ἕλκει πρὸς ἑαυτά, καὶ ἀναδέχονται. διὸ καὶ τὴν συν-
έχειαν διαιρεῖ. μανὸν δὲ γινόμενον, καὶ τοῦ λίπους ἀφαιρε-
θέντος, ἐν ᾧ καὶ ἡ οἰκεία μάλιστα ὀσμή, δηκτικώτερον γίνετ'
αὐτοῦ ἐπεμβαλλομένου, διὰ τὸ μὴ ἀντιστατεῖν. ἡ δὲ ἀπὸ τῶν
ἀρωμάτων ὀδμή, καὶ ἀσθενής, ἅτε εἰς τὸ λιπαρὸν ἀναλωμένη·
καὶ ἔτι κατέχονται τούτῳ, διὰ τὸ πληρῶσαι τοὺς πόρους. ὥστε
κατὰ λόγον, κἂν ἔλαττον ᾖ τὸ ἐπιβαλλόμενον ἐπικρατεῖν
τὴν τούτου ὀσμήν. εἰς ἀσθενέστατον γὰρ ἐμπίπτει, καὶ δηκτι-
κώτερον. ἀνάλογον δ' ἔχει καὶ ἡ πολυχρονιότης ἡ ἐν ἑκάστῳ,
καὶ ἡ πρὸς τὴν πύρωσιν ἀσθένεια, καὶ τἆλλα τὰ τοιαῦτα. τὸ
γὰρ δηκτικώτατον, ὅτι τὸ βαλάνου, καὶ χρονιώτατον, καὶ διὰ
τὴν αὐτὴν αἰτίαν. μάλιστα γὰρ ὥσπερ ἓν γίνεται, καὶ συμ-
φυὲς τὸ μάλιστα δεχόμενον. ἀεὶ γὰρ τὸ τοιοῦτον διαμονώτατον.
διὸ καὶ πυρούμενον μάλιστα ἀπαθές. ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν ἄλ-
λων τὸ σησάμινον· ἔστι γὰρ δηκτικώτατον. τὸ δ' ἀμυγδάλι-
νον παρακμάζει ταχύ, καὶ ὀλιγοχρονιώτατον διὰ τὴν ἐναντίαν
αἰτίαν. τὸ γὰρ ἥκιστα δεξάμενον, τάχιστα μεθίησι· τοῦ ῥοδίνου δὲ
μάλιστα δηκτικὸν τὸ σησάμινον, διὰ τὴν λιπαρότητα. πυ-
ρούμενον δὲ ὄζει σησάμου καθάπερ ἀναλούμενον. αἱ μὲν οὖν

τῶν ἐλαίων φύσεις καὶ δυνάμεις, τοιαῦται. τὰ ἀρώματα δὲ πάντα χυλὸν, καὶ εὔοσμα, πλὴν τῶν ἀνθῶν, ξηρὰ καὶ θερμὰ καὶ στυπτικὰ καὶ δηκτικά· τὰ δὲ καὶ ἔχοντά τινα πικρότητα, καθάπερ καὶ ἐν τοῖς πρότερον εἴρημεν, ὥσπερ ἶρις, σμύρνα, λιβανωτός. ὡς δ' ἁπλῶς εἰπεῖν, καὶ τὰ μύρα. κοινόταται δὲ τῶν δυνάμεων, τό, τε στυπτικὸν, καὶ τὸ θερμαντικὸν, αἷς δὴ καὶ ἐργάζονται. ἀποσύφονται μὲν οὖν πάντα πυρούμενα· τὰς δ' ὀσμὰς τὰς κυρίας ἀντιλαμβάνει ψυχρὰ καὶ ἄπυρα. καὶ ἔοικεν, ὥσπερ τῶν ἀνθῶν, τὰ μὲν ψυχροφαῆ, τὰ δὲ θερμοφαῆ, παραπλησίως ἔχειν καὶ ἐπὶ τῶν ὀσμῶν. πάντων δὲ ἡ ἕψησις, καὶ εἰς τὴν ἀπόσυψιν καὶ τὰς κυρίας ὀσμὰς ἐνισταμένων, ἐκ τῶν ἀγγείων ἐν ὕδατι γίνεται, καὶ οὐκ αὐτῶν τῷ πυρὶ χρωμένων. αἴτιον δὲ, ὅτι μαλακὴν εἶναι δεῖ τὴν θερμότητα, καὶ ἀπουσία πολλὴ γένοιτ' ἂν τῇ φλογὶ χρωμένων· ἔτι καύσειαν ὅλα. ποιεῖ δ' ἐλάττω τὴν ἀπουσίαν, ὅσα πυρούμενα λαμβάνει τὰς κυρίας ὀσμὰς μᾶλλον, ἢ ὅσα ψυχρὰ, διὰ τὸ προσφυρᾶσθαι τὰ πυρούμενα, τὰ μὲν οἴνῳ εὐώδει, τὰ δ' ὕδατι. ἧττον δ' ἀναπίνει. τὰ δὲ ψυχρὰ ξηρὰ ὄντα, μᾶλλον· καθάπερ ἶρις κοπεῖσα. λαμβάνοντος γὰρ τοῦ ἀμφορέως ξηρᾶς ἴριδος κεκομμένης μέδιμνον, καὶ δύο ἡμίεκτα, πολλὴν ποιεῖν φασὶν ἀπουσίαν. ἐὰν δὲ μετρίως φυράσῃ, λείπειν ὅσον δύο χοᾶς, τὸ δὲ πολλάκις ἔλαττον. γίνεται δὲ τὸ βέλτιον ἴρινον, ἐὰν ᾖ ξηρὰ καὶ ἄπυρος ἡ ἶρις. ἀκεραιοτέρα γὰρ ἡ δύναμις, ἢ ἐὰν φυραθεῖσα καὶ πυρουμένη. συμβαίνει δ' ὥσπερ καὶ ἐκθλίβεσθαι μᾶλλον ἐκ τῶν προπεφυσωμένων, διὰ τὸ ἧττον ἀναδέχεσθαι, καὶ ἕλκειν εἰς αὐτά. προσύφοντες δ' οὐ πολὺν χρόνον ἐῶσι τὰ ἀρώματα, ἀλλ' ἐξαιροῦσιν, ὅπως μὴ πολὺ ἐκπίνωσι. πρὸς ἕκαστον δὲ τῶν μύρων ἐμβάλλουσι τὰ πρόσφορα τῶν ἀρωμάτων, οἷον εἰς μὲν τὴν κύπρον

καρδάμωμον, ἀσπάλαθον, ἀναφυράσαντες τῷ εὐώδει· εἰς δὲ τὸ ῥόδινον, σχοῖνον, ἀσπάλαθον, κάλαμον. ἡ δ' ἀναφύρασις ὁμοίως καὶ τοῖς ἄλλοις, ἃ δεῖ τὰ ἁρμόττοντα. τῷ ῥοδίνῳ δ' ἐμβάλλονται καὶ ἅλες πολλοί, καὶ τοῦτ' ἴδιον παρὰ τἆλλα· διὸ καὶ πλείστη ἀπουσία γίνεται. μίγνυνται γὰρ εἰς τὸν ἀμφορέα δύο μέδιμνοι. τοῦ δὲ κύπρου, ἡ μὲν ἐργασία παραπλησία τῇ τοῦ ῥοδίνου, πλὴν ἐάν τις μὴ ταχέως ἐξαίρῃ καὶ ἀποθλίβῃ, σῆψις ἐγγινομένη φθείρει τὰ μύρα διὰ τὴν δυσωδίαν. ὑγιᾶ γὰρ σῆψιν ἀνυγραινομένην. παραπλησία δὲ ἐργασία καὶ τοῦ μηλίνου. προσυφέντος γὰρ ἐλαίου, καὶ τὰ μῆλα ἐμβάλλουσιν εἰς ψυχρόν· εἶτ' ἐξαίρουσι πάλιν πρὸ τοῦ μελαίνεσθαι, κατὰ πάσας τὰς ἐμβολάς. μελαινομένων γάρ, σῆψις, διὰ τὸ ἀνυγραίνεσθαι, καθάπερ καὶ ἐπὶ τοῦ κύπρου. ἅπαντα δὲ συντίθενται τὰ μύρα, τὰ μὲν ἀπ' ἀνθῶν, τὰ δὲ ἀπὸ φύλλων, τὰ δὲ ἀπὸ κλωνός, τὰ δὲ ἀπὸ ῥίζης, τὰ δ' ἀπὸ ξύλων, τὰ δ' ἀπὸ καρποῦ, τὰ δ' ἀπὸ δακρύων. μικτὰ δὲ πάνθ' ὡς εἰπεῖν· ἀπ' ἀνθῶν μὲν, οἷον τὸ ῥόδινον, καὶ τὸ λευκόϊνον, καὶ τὸ σούσινον· καὶ γὰρ τοῦτο ἐκ τῶν κρίνων. ἔτι δὲ τὸ σισύμβρινον, καὶ τὸ ἑρπύλλινον, καὶ ἡ κύπρος. καὶ πρὸς τούτοις τὸ κρόκινον. βέλτιστον δὲ ἐν αἰγίνῃ καὶ κιλικίᾳ. ἀπὸ δὲ τῶν φύλλων, οἷον τό, τε μύρινον, καὶ τὸ οἰνάνθινον· αὕτη δ' ἐν κύπρῳ φύεται ὀρεινή, καὶ πολύοδμος· ἀπὸ δὲ τοῦ ἐν τῇ ἑλλάδι, οὐ γίνεται διὰ τὸ ἄοδμον. ἀπὸ ῥιζῶν δέ, τό, τε ἴρινον, καὶ τὸ νάρδινον, καὶ τὸ ἀμαράκινον ἐκ τοῦ κόστου. τοῦτο γὰρ ὀνομάζουσι τὴν ῥίζαν. τὸ δὲ χρῖσμα τὸ ἐρετρικὸν, ἐκ τοῦ κυπείρου. κομίζεται δὲ ἀπὸ τῶν κυκλάδων τὸ κύπειρον. ἀπὸ ξύλου δέ, ὁ φοῖνιξ καλούμενος. ἐμβάλλουσι γὰρ τὴν ὀνομαζομένην σπάθην ξηράναντες. ἀπὸ καρποῦ δὲ τό, τε μήλινον, καὶ τὸ μύρτινον, καὶ τὸ δάφνινον. τὸ δ' αἰγύπτιον, ἐκ πλειόνων, ἔκ τε τοῦ κινναμώμου καὶ ἐκ σμύρνης, καὶ ἐξ ἄλλων. ἔτι δὲ ἐκ πλειόνων τοῦτο, τὸ με-

γαλεῖον·

γαλεῖον· καὶ δὲ ἐκ κινναμώμου, καὶ ἐκ τῆς σμύρνης κεκομμένης, ἔλαιον ἔχει. στακτὴ δὲ καλεῖται, διὰ τὸ μικρὸν στάζειν· ὃ δὴ μόνον τινές φασιν ἁπλοῦν εἶναι, καὶ ἀσύνθετον τῶν μύρων. τὰ δ' ἄλλα πάντα σύνθετα, πλὴν τὰ μὲν ἐκ πλειόνων, τὰ δὲ ἐξ ἐλαττόνων. ἐξ ἐλαχίστων δὲ, τὸ ἴρινον. οἱ μὲν οὖν οὕτω λέγουσιν. οἱ δὲ τὴν ἐργασίαν τῆς στακτῆς εἶναι τοιάνδε, τὴν σμύρναν, ὅταν κόψωσι καὶ διατήξωσιν ἐν ἐλαίῳ βαλανίνῳ πυρὶ μαλακῷ, ὕδωρ ἐπιχεῖν θερμὸν, συνίστασθαι εἰς βυθὸν τὴν σμύρναν, καὶ τοὔλαιον, καθάπερ ὕλην· ὅταν δὲ τοῦτο συμβῇ, τὸ μὲν ὕδωρ ἀπηθεῖν, τὴν δ' ὑπόστασιν ἀποθλίβειν ὀργάνοις. τὸ δὲ μεγαλεῖον ἐκ ῥητίνης κεκαυμένης συντίθεσθαι, καὶ ἐλαίου βαλανίνου. μιγνύουσι δὲ κασσίαν, κιννάμωμον, σμύρναν. πλείστην δὲ πραγματείαν περὶ τὸ μεγαλεῖον καὶ τὸ αἰγύπτιον εἶναι· πλείστων γὰρ μίξιν, καὶ πολυτελεστάτων. τῷ δὲ μεγαλείῳ καὶ τὸ ἔλαιον ἕψεσθαι δέχ' ἡμέρας καὶ δέκα νύκτας· εἶτα οὕτως τὴν ῥητίνην ἐμβάλλεσθαι, καὶ τἄλλα. δεκτικώτερον γὰρ ἀφεψηθέν. τὸ δ' ἀμαράκινον τὸ χρυσὸν ἐκ τῶν βελτίστων ἀρωμάτων συντίθεσθαι, χωρὶς ἀμαράκου. τούτῳ δ' οὐ χρῆσθαι μόνῳ τῶν ἀρωμάτων τοὺς μυρεψοὺς, οὐδ' εἰς τὸ μύρον, ἀλλὰ ψευδώνυμός τις ἡ ἐπίκλησις. ποιοῦσι δὲ καὶ τὰ μὲν ἀχρωμάτιστα, τὰ δὲ κεχρωματισμένα. χρωματίζουσι δὲ, ἀμαράκινον, ῥόδινον, μεγαλεῖον· ἀχρωμάτιστα δὲ, τῶν μὲν πολυτελῶν, αἰγύπτιον, μήλινον, κύπρος· τὰ δὲ εὐτελῆ πάντα. ταῦτα δ' ἀχρωμάτιστα, διότι τὸ μὲν αἰγύπτιον, καὶ τὴν κύπρον, λευκὰ εἶναι βούλονται· τὸ δὲ μήλινον, τὴν τῶν μήλων χρόαν, τοῖς δ' εὐτελέσιν οὐ λυσιτελεῖ τὸ χρῶμα προστιθέναι. χρωματίζουσι δὲ τὰ μὲν ἐρυθρὰ τῇ ἀγχούσῃ· τὸ δ' ἀμαράκινον, τῷ καλουμένῳ χρώματι. ἔστι δ' τοῦτο ῥίζιον, ὃ ἄγουσιν ἐκ Συρίας. συνεργεῖν δὲ δοκοῦσι πρὸς τὰς γεύσεις οὐχ αἱ ὀσμαὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ αἱ δριμύτητες, καὶ αἱ

θερμότητός τινων. διὸ καὶ τῶν μύρων τινὰ τὰ τοιαῦτα μιγνύντες αὐτοῖς, ὥσπερ κέντρον ἐμποιοῦσιν. ἔστι δ' ἡ μὲν σμύρνα θερμὴ καὶ δηκτικὴ μετὰ στύψεως· ἔχει δὲ καὶ πικρίαν. τὸ δὲ κιννάμωμον δριμύτητά τινα μετρίαν μετὰ θερμότητος. παραπλησίως δὲ καὶ τὸ κόστον. ἡ δὲ κασία τούτων ὑπερβάλλει θερμότητι καὶ δριμύτητι καὶ στύψει. θερμὴ δὲ καὶ στυπτικὴ καὶ ἡ ἶρις· καθ' ὑπερβολὴν δὲ καὶ πικρὰ νέα οὖσα, καὶ τὸν χρῶτα τῶν ἐργαζομένων αὐτῆς ἀφέλκει. δηκτικὸν δὲ καὶ τὸ καρδάμωμον μετὰ θερμότητος. τοῦ δὲ βαλσάμου ὁ μὲν ὀπός, καὶ τὸ καρπίον ἀσθενέστερα πρὸς ἀμφότερα ταῦτα· τὸ δὲ ξύλον ἀσθενέστερον. παραπλησίαν δ' ἔχει τούτῳ δύναμιν καὶ τὸ κιννάμωμον. ὁ δὲ σχοῖνος, δηκτικώτερον μὲν τοῦ καλάμου, καὶ θερμότερον· στυπτικὰ δὲ ὁμοίως ἄμφω. τούτων δὲ στυπτικώτερον τὸ κύπερον. στύπτει δὲ ἡ ἀσπάλαθος, ἡ αὐδής. ἡ δὲ νάρδος, δηκτικὴ μετὰ θερμότητος. τὸ δὲ μάρον, καὶ τὸ χρῶμα τὸ εἰς τὸ ἀμαράκινον ἐμμιγνύμενον, θερμαντικά. αὐστηρὰ δὲ καὶ τῆς ἀγχούσης τὸ ῥίζιον εἰς τὴν χρόαν τοῦ ῥοδίνου καὶ τῆς ἴριδος. νέα μὲν οὖν ὄντα τῶν ἀρωμάτων ἔνια, δυνάμεις μὲν εὐθὺς ἔχει βαρείας καὶ δριμείας, παλαιούμενα δὲ μέχρι τῆς ἀκμῆς γλυκαίνεται, εἶτα ἀναλύεται πάλιν· οἷον ἡ ἶρις, εἰς μὲν τὴν ἐργασίαν ἀκμάζει μετὰ τὴν συλλογὴν τρία ἔτη, καὶ διαμένει δὲ πλεῖστον χρόνον ἓξ ἔτη· τὸ δὲ μύρον, ἔτη δύο. ἡ δὲ σμύρνα, δέκα ἔτη διαμένει, βελτίων γινομένη. παραπλησίως δὲ τούτοις, ἡ τῆς ἀκμῆς διαμονή, καὶ τοῦ κινναμώμου, καὶ τοῦ κόστου, καὶ τῆς κασίας. σχοῖνος δὲ καὶ κάλαμος, παρακμάζει ταχύ. τῶν δ' ἀνθῶν τὰ μὲν εὐθὺς χλωρὰ ὄντα, τὰς δυνάμεις ἔχει, καθάπερ τὸ ῥόδον· τὰ δὲ ξηρανθέντα, καθάπερ ὁ κρόκος, καὶ ὁ μελίλωτος. χλωρὰ γὰρ ὑγρότερα. τὰς μὲν οὖν φύσεις καὶ δυνάμεις τῶν ἀρωμάτων ἐκ τούτων θεωρητέον. δοκεῖ δὲ τὸ μεγαλεῖον ἀφλέγμαντον εἶναι παν-

τὸς

τὸς φαύματος· τὸ δὲ ῥόδινον ἄριστον πρὸς τὰ ὦτα. ταῦτα δ'
οὐκ ἀλόγως. τοῦ μὲν γὰρ ἡ σύνθεσις ἐκ ῥητίνης κεκαυμένης, ὥ-
σπερ ἐλέχθη, καὶ κασίας καὶ κινναμώμου καὶ σμύρνης. ἅπαν-
τα δὲ ταῦτα συστατικὰ καὶ ξηραντικά. τὸ δὲ ῥόδινον τοῖς ὠ-
σὶν ἀγαθὸν, ὅτι ἀλσὶν ἡ ποίησις. ἀναξηραίνει τε καὶ ἐκθερμαί-
νει, διὰ τῶν ἁλῶν. διὸ καὶ ἀλοσταχὺ ἀγαθόν. ἀλλὰ τὸ τῆς στραγ-
γουρίας, λόγου δεῖται. καὶ γὰρ ταύτῃ λέγουσι μάλιστα βοηθεῖν.
αἴτιον δ' ἂν εἴη, διότι πᾶν τὸ μᾶλλον ἀναλύσαι δεῖ πρότε-
ρον τὸ παραχθησόμενον· τάχα δ' αἱ ἅλες ποιοῦσιν. ἡ δ' εὐωδία
τὴν ὀσμὴν ἀπέδωκε. διὰ τί δὲ τὸ ἴρινον εὔοσμον μὲν, ἐποίει δὲ
τὴν ὁρμήν· ἢ διότι συστατικὸν, καὶ συνάγει τοὺς πόρους, ὥστε συγ-
κλείσαι κωλύει τὴν διόδον. ἀλλὰ καὶ κοιλίας λυτικὸν, διὰ τὸ
τὴν θερμότητα, καὶ διὰ τὸ ἀφρύφειν τὰ ἔσω τὴν κύσιν
πόρους. ἀφηλαθομένων γὰρ τούτων εἰς τὴν κοιλίαν ἡ συῤῥοή. τὸ
δ' ὅλον φαρμακώδες, καὶ τὸ ἴρινον, καὶ ἄλλα τῶν μύρων. ἡ
δ' αἰτία πάντων, ὡς καθόλου εἰπεῖν, ἐν ταῖς δυνάμεσι ταῖς
εἰρημέναις, ὅτι συστατικὰ καὶ θερμαντικά. τὰ ἀρώματα γὰρ
τὰ τοιαῦτα φαρμακώδη. ταῦτα μὲν οὖν ἔξω τῆς τέχνης.
κρᾶσις δὲ καὶ μίξις οὐκ ἔστιν ὡρισμένη τῶν ἀρωμάτων, ὥστ' ἐκ
τῶν αὐτῶν ἀεὶ χρηστὰ καὶ ὅμοια γίνεσθαι. ἀεὶ δὲ συμβαίνει διὰ
τὴν ἀνωμαλίαν τῶν δυνάμεων, τῶν ἐν τοῖς ἀρώμασι. τῆς δ' ἀ-
νωμαλίας αἰτίαι πλείους· μία μὲν, ἥπερ καὶ τοῖς ἄλλοις καρ-
ποῖς, ἡ τοῦ ἔτους κατάστασις. αὕτη γὰρ εὐχυλοτέρας, ὁτὲ δ' ἀ-
σθενεστέρας τὰς δυνάμεις· ἑτέρα δὲ ἐν τῇ συλλογῇ περὶ τὸ προτε-
ρῆσαι τῆς ἀκμῆς, ἢ ὑστερῆσαι. καὶ γὰρ τάχα οὐ μικρὸν διαφέ-
ρει. τρίτη δ' ἡ μετὰ τὴν συλλογὴν, ὅσον χρόνου δεῖται πρὸς
τὴν ἀκμὴν, ὥσπερ ἐλέχθη. καὶ τί ἐν τούτῳ, διὰ τὸ προτερεῖν
καὶ ὑστερεῖν. τούτων δὲ τὸ μὲν τῶν ἐτῶν οὐκ ἐφ' ἡμῖν, δῆλον εἰς
τὸ εἰδέναι τὰ ποῖα σφοδροτέρας καὶ ἀσθενεστέρας ἔχει τὰς

δυνάμεις. τὰ δὲ περὶ τὰς ἀκμὰς τῆς τε συλλογῆς, καὶ μετὰ τὴν συλλογὴν ἐφ' ἡμῖν ἐστιν, ὅταν εἰδότι μᾶλλον τὸ ἤδη τυγχάνειν. ἡ μὲν οὖν κρίσεις καὶ συνθέσεις τῶν μύρων, ἐκ τούτων. πολυχρονιώτατον δ' ἐστὶ τό, τ' αἰγύπτιον, καὶ τὸ ἴρινον, καὶ τὸ ἀμαράκινον, καὶ τὸ ναρδίνον· πάντων δὲ μάλιστα ἡ σακτή. διαμένει γὰρ ἐπὶ συχνὸν χρόνον. μυροπώλης δέ τις ἔφη παρ' αὐτῷ μεμενηκέναι, αἰγύπτιον μὲν ὀκτὼ ἔτη, ἴρινον δὲ εἴκοσι, καὶ εἶναι διαμένον βέλτιον ὂν τῶν ἀκμαζόντων. ἡ μὲν οὖν χρονιότης ἐν τούτοις. τὰ δ' ἄνθινα πάντα ἀσθενῆ. συμβαίνει δὲ τοῖς ἀνθίνοις, ἀκμάζειν μὲν εὐθὺς ἤδη τὸ πᾶν μετὰ δίμηνον· μεταβάλλει δ' ἤδη τὸ χεῖρον ἐν αὐτῷ περιελθόντος, καὶ πάλιν καταλαβόντος τῆς ὥρας, ἐν ᾗ τὴν ἀκμὴν λαμβάνει τὸ ἄνθος. ἀνάλογον δὲ τῇ ἀσθενείᾳ, καὶ τὸ διέκπαντα εἶναι, καὶ ὅλως τὸ διαπνευστά. τὰ δὲ ἐκ τῶν ῥιζῶν καὶ τῶν λοιπῶν χρονιώτερα. πλείω γὰρ ἡ ὀσμή, καὶ ἰσχυροτέρα, καὶ σωματωδεστέρα. διαφθείρει δὲ τὰ μύρα, καὶ ὥρα θερμή, καὶ τόπος, καὶ ὁ ἥλιος ἂν τεθῶσι. διὸ καὶ οἱ μυροπῶλαι ζητοῦσι τὰς οἰκίας ὑπερῴους, καὶ μὴ προσηλίους, ἀλλ' ὅτι μάλιστα παλισκίους. ἀφαιρεῖται δὲ τὰς ὀσμὰς ὁ ἥλιος, καὶ τὸ θερμόν· καὶ ὅλως ἐξίστησι τῆς φύσεως μᾶλλον τοῦ ψυχροῦ. τὸ δὲ ψυχρόν, καὶ ὁ πάγος, εἰ καὶ ἀοσμότερον ποιεῖ, διὰ τὸ συστέλλειν, ἀλλ' οὐκ ἀφαιρεῖταί γε τὴν δύναμιν τελέως. ἡ πονηρὰ γὰρ φθορά, καθάπερ τῶν οἴνων καὶ τῶν ἄλλων χυλῶν, διὰ τὸ οἰκεῖον θερμόν. διὸ καὶ εἰς ἀγγεῖα μολύβδινα ἐγχέουσι, καὶ τοὺς ἀλαβάστρους ζητοῦσι τοιούτου λίθου. ψυχρὸν γὰρ καὶ πυκνὸν καὶ ὁ μόλυβδος, καὶ ὁ λίθος ὁ τοιοῦτος, καὶ ἄριστος τοῖς μύροις ὁ μάλιστα τοιοῦτος· ὥστε δι' ἄμφω τηροῦσι, καὶ διὰ τὸ ψυχρὸν καὶ διὰ τὸ πυκνόν, μήτε διιέναι ἔξω τὴν ὀσμήν, μήθ' ὅλως εἰσδεχόμενοι μικρόν. καὶ γὰρ ἡ ἀνάπνοια φθείρει, καὶ τὸ ἔξωθεν ἐπακτὸν καὶ ἀλλότριον. ἐπεὶ καὶ τὰ πολύμικτα φθείρει καὶ καταναλί-

σκει,

σκει, καθάπερ ἐλέχθη, τὰς ὀσμάς, ἄλλως τε καὶ τὰς μὴ φυσικάς. κεφαλαλγῆ δὲ τῶν μὲν πολυτελῶν, τὸ ἀμαράκινον, καὶ τὸ νάρδινον, καὶ τὸ μεγαλεῖον· τῶν δὲ ἁπλῶν, ὅλως μὲν τὰ πλεῖστα· μάλιστα δὲ τὸ δάφνινον. ἐλαφρότατα δὲ τὸ ῥόδινον, καὶ ἡ κύπρος, ἃ καὶ τοῖς ἀνδράσι μάλιστα ἁρμόττειν δοκεῖ· καὶ πρὸς τούτοις τὸ κρίνον. ταῖς δὲ γυναιξὶν ἡ στακτὴ, καὶ τὸ μεγαλεῖον, καὶ τὸ αἰγύπτιον, καὶ τὸ ἀμαράκινον, καὶ τὸ νάρδινον. διὰ γὰρ τὴν ἰσχὺν καὶ τὸ πάχος, οὐκ ἀνακόπτουσα, οὐδ' ἀναφαίρεται ζητοῦσι τὰ χρόνια. ἐπεὶ δὲ τὰ μὲν ἀσθενῆ, τὰ δ' ἰσχυρά, καὶ ἰσχυρότερα τὰ ἀπὸ τῶν ῥιζῶν, καὶ τὰ ἄλλα τὰ προειρημένα, διὰ τοῦτο τὰ μὲν αἴθινα, μὴ τριβόμενα, εὐοσμότερα· τὰ δ' ἀπὸ τῶν ῥιζῶν, καὶ τὰ λοιπά, τριβόμενα. τὰ μὲν γὰρ διαπνεῖταί τε, καὶ ἅμα διαθερμαινόμενα διὰ τὴν τρῖψιν, ἐξίσταται καὶ ἀλλοιοῦται· τὰ δὲ διὰ τὴν ἰσχύν, ὥσπερ ἀνοιγομένων τινῶν πόρων ἐκ τῆς τρίψεως, ἐμφανεστέραν ποιεῖ τὴν ὀσμήν. ὃ καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν ῥιζῶν, καὶ ὅλως τῶν στερεῶν συμβαίνει, καθάπερ ἐλέχθη. ἐπὶ δὲ τῶν αἰθῶν ἐναντίως τε ἠκολούθηκεν ἑκατέρᾳ τῇ ἀρχῇ. τὰ δ' ἐκ τῆς σμύρνης εὐοσμότατα δι' ἄμφω· καὶ γὰρ μίγνυται μᾶλλον, καὶ θερμότης ἡ τῆς τρίψεως, οὐκ ἀλλοτρία μαλακή τις οὖσα. καὶ γὰρ σμύρνα ζητεῖ τινα πύρωσιν. ἁπλῶς δὲ πᾶν τὸ πολύοσμον, εἴτ' εὐῶδες, εἴτε κακῶδες, εἴτε δριμύ, εἴτ' ὀξύ, εἴθ' ὁποιονοῦν τυγχάνῃ, κινούμενον ἐμφανέστερον. τότε γὰρ ὥσπερ ἐνεργείᾳ ἀναμίγνυται μᾶλλον τῷ ἀέρι. τῶν δὲ μύρων τὸ αἰγύπτιον, καὶ ἡ στακτή, καὶ ἔτι ἄλλο πολύοσμον, καὶ μιγνύμενα τῷ οἴνῳ τῷ εὐώδει ἡδίω. παραιρεῖται γὰρ ἡ βαρύτης αὐτῶν, ἐπεὶ καὶ ἡ σμύρνα αὐτὴ πρὸς τὴν ἀναθυμίασιν βρεχθεῖσα ἐν τῷ γλυκεῖ, καθάπερ ἐν τοῖς πρότερον ἐλέχθη. πρὸς δὲ τὰς δυνάμεις σκοπουμένοις, δόξειεν ἂν ἄτοπον εἶναι τὸ συμβαῖνον ἐπὶ τοῦ ῥοδίνου. κουφότατον γὰρ ὄν, καὶ ἀσθενέστατον,

ἀφανίζει τὰς τῶν ἄλλων ὀσμάς, ὅταν προσμιχθῶσι. διὸ καὶ οἱ μυροπῶλαι τοὺς ἐπιθαυμάζοντας, καὶ μὴ ὠνουμένους παρ' αὐτῶν ἐπιμυρίζουσι τούτῳ πρὸς τὸ μὴ αἰσθάνεσθαι τῶν παρ' ἄλλων. αἴτιον δ' ὅτι λεπτότατον ὄν, καὶ προσφιλὲς τῇ αἰσθήσει διὰ τὴν κουφότητα, μάλιστα διαχεῖται καὶ συμπληροῖ τοὺς πόρους. ὡς τῇ αἰσθήσει κατειλημμένῃ, καὶ πάντως οὖσα κρίνειν ἀδυνατεῖ· δύο γὰρ εἰσὶ τρόποι, τάχα δὲ τρεῖς, οἱ κωλύοντες τὴν κρίσιν· εἷς μέν, ὁ νῦν εἰρημένος· ἄλλος δ' ὁ ὑπὲρ τῶν ἰσχυρῶν, ὥσπερ μεθύσκων τὴν αἴσθησιν, καὶ καρηβαρεῖν ποιῶν· τρίτος δ', ὅταν προκαταληφθῇ τῷ βελτίονι. τότε γὰρ ἐπεισάγειν τὸ χεῖρον, οὐ ῥᾴδιον. οὐ δέχεται γὰρ ἡ αἴσθησις, ὥσπερ οὐδ' ἐπὶ τῶν χυλῶν, καὶ ὅλως τῶν κατὰ τὴν τροφήν. καταισχύνειν δὲ δοκεῖ τὸ ῥόδον καὶ τὴν σύνθετον ὀσμήν. ὅταν γὰρ ἀκμάζῃ τὸ ἄνθος, ῥοδίζουσι τὰς συνθέσεις. ἀνοιγόμεναι δ' ὄζουσι τούτου μόνου καὶ μάλιστα. παύεται δὲ ταχύ, καὶ λήγει διὰ τὴν ἀσθένειαν καὶ λεπτότητα, δι' ἣν καὶ ὄζει τῶν ἄλλων. λεπτὴ γὰρ οὖσα ἡ ἀναπνοή, καὶ ἠθροισμένη τῇ κατακλείσει, προτερεῖται τῶν λοιπῶν, καὶ διαλύεται πανταχοῦ. διὰ τοῦτο δ' ἴσως καὶ ἀπολήγει ταχύ, καὶ κατακρατεῖ πάλιν. ἀσθενὲς γὰρ τὸ λεπτὸν καὶ μαλακόν. ποιοῦσι δέ τινες ἴσως καὶ τῶν οἴνων, ὥστε προσποθέντες ἀπατμίζειν τὴν τῶν ὅλων ἡδονήν. ἔνιοι δ' ὥστε μὴ ἐπιδέχεσθαι ῥᾳδίως τὰς ἄλλας, ὥσπερ ἐρυθραῖος ἁλικός τις ὤν, καὶ μαλακός. τὴν αἰτίαν πειρατέον ἐκ τῶν ὁμοίων λαμβάνειν. ἔχει δὲ τοῦτ' ἴδιον τὸ ῥόδινον, ὥσπερ ψυχρὸν καὶ μικρῷ πρότερον εἴρηται. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα πάντα, τὰ πλεῖστα κεφαλαλγῆ· ἔστι δ' ὥσπερ ἐλέχθη, λυτικὸν καὶ βάρους καὶ ἀλγηδόνος, καὶ τὸ ὑπὲρ τῶν μύρων. ἡ δ' αἰτία φανερὰ διὰ τῶν προειρημένων, εἴπερ ἐπικρατεῖ καὶ διαλύεται πανταχοῦ.

χοῦ.

χοῦ. τὰ μὲν γὰρ ἀλλ' ὅλως κεφαλαλγῆ, βαρέα, διὰ τὸ ἐκ τοιού-
των συγκεῖσθαι, τὰ μὲν ῥιζῶν, τὰ δ' ὀπῶν. ἔστιν δὲ καὶ τῇ ὀσμῇ
ἐλαφρὸν, καὶ τῇ θερμότητι σύμμετρον, εἰς τὸ συμπέψαι καὶ δια-
νοῖξαι τοὺς πόρους. οἱ δ' ἐν ἐνίοις τῆς κεφαλῆς ἢ καθυγραινο-
μένης, ἢ πνευματουμένης τῷ ἐναπολαμβάνεσθαι. ὥστε τὸ μὲν ἐκ-
κεῖναι δεῖ, τὸ δὲ πέψαι ἢ ἀφελεῖν. πρὸς ἅπαντα δ' ἡ θερμό-
της χρήσιμον, καὶ εἰς ἀφαίρεσιν, καὶ ἔτι μᾶλλον εἰς τὸ πέττειν
καὶ διανοίγειν τοὺς πόρους· εἰς ἃ συμβάλλεται καὶ τὸ ἐν τῷ ἁλὶ
ἐμποιεῖσθαι. καὶ γὰρ ἀναστομοῦσι καὶ διαθερμαίνουσιν οἱ ἅλες.
ἡ δὲ εὐοσμία καὶ ὁρμήν τινα ποιεῖ πρὸς τὴν κίνησιν· ἀγαθὸν
δὲ καὶ δοκεῖ πρὸς τοὺς κόπους εἶναι, τῇ θερμότητι σύμμετρον
ὂν, καὶ τῇ κουφότητι, καὶ τῇ διαλύσει πρὸς τοὺς ἐντὸς πό-
ρους. ὡς δέ τινές φασιν, οὐχ ἧττον ἡ κύπρος ἐστὶ τούτου. μαλα-
κὴ γὰρ ἡ ὀσμὴ, καὶ προσφιλὴς τῷ χρώματι, καὶ ἡ ταύτης. καὶ
ταῦτα μὲν, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ὥσπερ ἴδιον ἂν εἴη. τὸ ῥοδί-
του δὲ αἱ μίξεις καὶ ἐν ταῖς ὀσμαῖς καὶ ἐν τοῖς χυμοῖς, ἐὰν
ἡρμοσμέναι τυγχάνωσιν, ἔχουσί τινα χρείαν, αἱ μὲν ἀφαιροῦ-
σαι τὴν βαρύτητα καὶ τὴν ἰσχύν· αἱ δὲ εὐοσμίαν τινὰ, αἱ δὲ
γλυκύτητα ἐμποιοῦσαι, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν οἴνων. καὶ
γὰρ ὁ ἐν Θάσῳ ὁ ἐν πρυτανείῳ διδόμενος, θαυμαστός τις,
ὡς ἔοικε, τὴν ἡδονὴν, ἠρτυμένος ἐστίν. ἐμβάλλουσι γὰρ εἰς τὸ
κεράμιον σταῖς μέλιτι φυράσαντες. ὥστε τὴν μὲν ὀσμὴν
ἀπ' αὐτοῦ, τὴν δὲ γλυκύτητα ἀπὸ τοῦ σταιτὸς λαμβάνειν τὸν
οἶνον. συμβαίνει δὲ ἔστιν καὶ κατὰ τὰς τῶν οἴνων μίξεις· ὅτι
ἐάν τις κεράσῃ εἰς σκληρὸν καὶ εὔοσμον μαλακῷ καὶ ἀόσμῳ,
καθάπερ τὸν ἡρακλεώτην καὶ τὸν ἐρυθραῖον, τοῦ μὲν τὴν μα-
λακότητα, τοῦ δὲ τὴν εὐοσμίαν παρεχομένου. συμπίπτει γὰρ
ἅμα καὶ τὰ κακὰ ἀλλήλων ἀφανίζειν, τῇ μαλακότητι θά-
τερον. πολλοὺς δὲ καὶ ἄλλους οἱ ἔμπειροι λέγουσι καὶ ἴσασι κερα-

σεις· ὃ καὶ ἐπὶ τῶν ὀσμῶν ἀλλοτρίων συμβαίνει, καὶ ἐπὶ τῶν χρωμάτων, ἂν μὴ λαμβάνῃ τὰς ἁρμοττούσας μίξεις. τοῦτο μὲν οὖν ἴδιον τοῦ ῥοδίνου. τὸ δὲ κοινὸν ἐπὶ πάντων ἀπόρημα, τί δήποτε ἀπὸ τοῦ καρποῦ τῆς χειρὸς ἥδιστα φαίνεται· διὸ καὶ οἱ μυροπῶλαι τοῦτο μυρίζουσι τὸ μέρος· τὴν δ' αἰτίαν ἐκ τοῦ ἐναντίου ληπτέον, ὅτι τὸ θερμὸν ἐξίστησιν, οὔτ' ἀλλοιοῖ. ταχεῖα δ' ἤδη ἡ αἴσθησις τοῖς μύροις, ἀναμιγνυμένοις τῷ χρώματι. ἀπορεῖται δὲ, διὰ τί οἱ μὲν εἰωθότες μυρίζεσθαι, μᾶλλον ὄζουσι τῶν συνεχῶς μυριζομένων. εἴη μὲν γὰρ ἂν λέγειν, καὶ ὅτι φαντασίαι, καὶ οὐκ ἀλήθεια διὰ τὸ μὴ εἰωθός. εἰ δ' οὖν καὶ ἀληθὲς, ἔοικε τὸ μὲν τοῖς συναναμίγνυσθαι πλείοσιν ὀσμαῖς ἑτέραις, ὑφ' ὧν ἀμαυροῦται, συγκαταμιγνυμένου καὶ τοῦ χρώματος· καὶ τὸ ὥσπερ ἀκέραιον δέχεσθαι τὸ μανὸν, καὶ ἐκφαίνειν τῇ αἰσθήσει χρονιζόμενον. εἴη δ' ἂν καὶ ἐναντίως λαβεῖν, ὡς ἧττον δεχομένου διὰ τὸ σύνηθες. βραδύτερον δ' ἀναμιγνύμενα, πλείω χρόνον ὄζειν. καὶ τοῦτο μὲν ἔλαττον, καὶ οὐ φανερῶς ὁμολογούμενον. ἅπτεται δὲ μάλιστα τοῦ χρωτὸς, καὶ κεφαλῆς, καὶ τῶν ἄλλων, καὶ πλεῖστον χρόνον ἐμμένει ταῖς ἰσχυροτάταις ὀσμαῖς, οἷον μεγαλεῖον, αἰγύπτιον, ἀμαράκινον· τὰ δ' ἀσθενῆ καὶ πολύοσμα, κούφην ἔχοντα τὴν ἀναπνοὴν καὶ ταχεῖαν, ποιεῖ καὶ τὴν ἀπόληψιν. ὥστε τό, τε ῥόδινον, καὶ ἡ κύπρος. ἔνια δὲ καὶ εἰς τὴν ὑστέραν οὐ χεί * ζειν, διαπεπολυχύας εἴ τις ἦν βαρύτης. τὰ δὲ καὶ ὅλως ἔμμονα μᾶλλον, ὥσπερ ἡ νάρδος, καὶ τὸ ἴρινον, πάντων δὲ μάλιστα ἰσχυρότατα. καὶ τὰ μὲν ἔν τε τοῖς λεπτοῖς καὶ τῇ ἀνέσει διατηρεῖ πως τὴν ὀσμὴν, οὐ συγκεχυκότα· τὰ δὲ κεχυνόμενα, πλείω ποιεῖ δυσωπίαν αὐτῶν τῶν ἱδρώτων, ὡς ἂν σήψεώς τινος ἢ διαφθορᾶς γινομένης. καὶ τὰ μὲν περὶ τὴν τῶν μύρων ποιήσεώς τε καὶ δυνάμεως, ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω· τὰ δὲ περὶ τὴν τῶν ξηρῶν μίξιν,

διὰ δὲ ἐμπάσματα καὶ αἱ συνθέσεις, οὐκ ἐπιζητεῖ μίξιν τῶν-
δέ τινων ὡρισμένως, ἀλλ' ὅσῳ ἄν τις πλείω καὶ ποικιλώτερα
μίξῃ, τοσούτῳ καὶ ἡ ὀσμὴ λαμπροτέρα καὶ ἡδίων· ὥσπερ καὶ
διὰ αὐτῶν τῶν ἀρωμάτων τῶν προχείρων. εἰς τοῦτο γὰρ μι-
γνύντες ἅπαντα χρῶνται. ζητοῦσι δὲ τούτοις, καὶ συνάψαι,
ὥστε μὴ ἑνός, ἀλλὰ πάντων κοινήν τινα τὴν ὀσμὴν εἶναι. διὸ καὶ
ἀνοίγοντες διά τινων ἡμερῶν ἐξόζειν ἐξαιρεῖσθαι ἀεί, καὶ τῶν
ἡμερῶν ἐλάττω μιγνύναι, ὥσπερ * τὸ δ' ὅλως ἐν
μιγνύναι, ὥσπερ τὸ ἐρυσίσκηπτρον, ὑπὲρ οὗ καὶ πρότερον ἐλέ-
χθη. βρέχουσι δὲ συντιθέντες τῷ οἴνῳ τῷ εὐώδει. ἔοικε δ' οἷον
χρήσιμον εἶναι πρὸς τὰς εὐοσμίας, ἐπεὶ καὶ οἱ μυρεψοὶ χρῶνται.
μένουσι δὲ πολὺν χρόνον αἱ συνθέσεις. ἡ δὲ χρῆσις τούτων μὲν
εἰς τὴν τῶν ἱματίων ὀσμήν· τῶν δὲ διαπασμάτων εἰς τὴν
στρωμνήν, ὅπως πρὸς τὸν χρῶτα προσπίπτῃ. καὶ δ' ἔρχεται μᾶλ-
λον, καὶ ἔμμονος * κώτερον ἐστί, καὶ ὥσπερ αὐτ' ἐκεῖ-
νο τοιοῦτο ποιοῦσιν. οἱ δὲ πρότερον ἐμβάλλοντες οἴνῳ καταβρέχον-
τες εὐώδει, πρὸς τὸ παραιρεῖσθαι τὴν ὀσμήν· ἔνιοι δὲ καὶ με-
λικράτῳ· τὸ γὰρ ὅλον ἄμφω ταῦτα συνεργεῖ πρὸς εὐοσμίαν.
διαμένουσι δὲ αἱ συνθέσεις. φανερὸν δ' ἐκ τούτων, ὅπερ καὶ
πρότερον ἐλέχθη, διότι τὰ ξηρὰ καὶ εὐοσμότερα πρὸς ἄλλη-
λα ταῖς ὀσμαῖς. αἱ δὲ τῶν ζῴων ὀσμαί, κατὰ τὰς ἰδίας γίνον-
ται φύσεις. ἑκάστῳ γάρ ἐστί τις οἰκεία κατὰ τὴν κρᾶσιν. αὗται
δὴ λεῖαι μὲν καὶ καθαραί, καὶ κατὰ τὰς ἀκμάς, καὶ ὅταν εὖ
ἔχωσιν ἑαυτῶν· ἔτι δ' ἡδίους ἁπαλῶν καὶ νέων ὄντων. πλεῖσται
δὲ καὶ κακωδέσται, περὶ τὰς ὀχείας καὶ ὅλως συντηκομένων καὶ
καμνόντων σωμάτων. διὸ καὶ οἱ τράγοι καὶ οἱ ἔλαφοι καὶ λα-
γοί, καὶ τἆλλα, τότε μάλιστα ὄζει. θαυμαστὸν δὲ φαίνεται, καὶ
ἴδιον τὸ συμπάσχειν τὰς σαγίας, ὅταν ἡ ὥρα καθήκῃ τοῦ ὀσμῆς.
αἴτιον δὲ δῆλον ὅτι, τὸ συναπολαύεσθαί τινα ἐν τῷ δέρματι δύ-

ναμιν, ἢ ὑγρότητα τοιαύτην, ἀφ' ἧς ἡ ὀσμὴ γίνεται καὶ ζώντων. κινουμένης οὖν καὶ διαθερμαινομένης ταύτης ἀπὸ τοῦ ἀέρος, εὔλογον καὶ τὰ δέρματα καθ' ὅσον ἐπιβάλλει. διὸ καὶ ὡς πρῶτον αἴτιον ἡ διάθεσις. τότε γὰρ καὶ οἱ μὴ ὀχεύοντες ὄζουσι, καὶ οἱ ἄγονοι, καὶ αἱ αἶγες ὅλως. ἡ δ' ὀχεία τότε μὲν μεγάλην μερίδα συμβάλλεται, καθ' αὑτὴν δ' αἰτία γίνεται τῆς διαθέσεως. εὐλόγως δὲ τὰ μύρα φαρμακώδη, διὰ τὴν τῶν ἀρωμάτων δύναμιν. καὶ γὰρ τὰ ἀρώματα τοιαῦτα. δηλοῖ δὲ τά, τε καταπλάσματα, καὶ ἃ δή τινες μαλάγματα καλοῦσιν, δι' ἀποδείκνυται δυνάμεις, τά τε φύματα καὶ τὰ ἀποστήματα διαχέοντα καὶ ἄλλα πλείω τῶν κατὰ σῶμα διαλλοιοῦντα ἐπιπολῆς μὲν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν βάθει, δι' ἄν τις καταπλασθῇ τὰ ἀποχόνδρια καὶ τὸ στῆθος, εὐθὺς σὺν τοῖς ἐρυγμοῖς ἀποδιδόασιν εὐώδεις τὰς ὀσμάς. ἔνια δὲ καὶ εἰς οὔρησιν ἄγει, συνεξόζειν ποιοῦν ἑαυτά. ἔτι δὲ τούτου μεῖζον, ὅτι καὶ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἄν τις καταπλάσῃ, δίδωσι τὴν ὀσμὴν εἰς τὰ οὖρα, τὴν ἀπὸ τῶν ἀρωμάτων. ἐπεί γε κοιλίαν κινεῖ καὶ ἡ ἶρις, ὥσπερ ἐλέχθη. πάντα δὲ ταῦτα ποιεῖ, καθάπερ πολλάκις εἴρηται, διὰ τὸ φύσει στρυφνὰ καὶ ἀπόπικρα, θερμαντικὰ καὶ εὐθύοδα πρὸς τοὺς πόρους εἶναι. τμητικὰ γὰρ ὄντα καὶ θερμαντικά, καὶ στύφειν ἅμα καὶ θερμαίνειν δυνάμενα, καὶ διάγειν καὶ ἐκπέττειν δύναται, καὶ τὸ ὅλον ἀλλοιοῦν καὶ μεταβάλλειν. συμβαίνει δὲ τρόπον τινὰ καὶ ἐν ἄλλοις ἡ τοιαύτη συμπάθεια. καὶ γὰρ οἶνος ἅμα τῇ σταφυλῇ δοκεῖ συνοί * καὶ τὰ σκόροδα καὶ τὰ κρόμμυα τότε δριμύτατον ὄζειν, ὅταν ἐν τῇ γῇ βλαστάνῃ. πλὴν τούτοις ἅμα συμβαίνει, καὶ αὐτοῖς βλαστάνειν. ὅλως δὲ πάντα κινεῖσθαι τὰ φλοιά, ῥίζαι μὴ ἀπεξηρασμένα κατὰ τὰς βλαστικὰς ὥρας. ἡ γὰρ ἐνυπάρχουσα δύναμις, ἐν αὐτοῖς κινεῖται. θαυμαστότατον δὲ τῶν τοιούτων τὸ ἐπὶ τοῦ στέα-

τος τῆς ἄρκτου συμβαῖνον, ὥσπερ ἅμα ταῖς φωλείαις ἐπαίρει
καὶ ἐκπληροῖ τὰ ἀγγεῖα. τί δή ποτε Δημόκριτος τοὺς μὲν χυλοὺς
πρὸς τὴν γεῦσιν ἀποδίδωσι, τὰς δ᾽ ὀσμὰς καὶ τὰς χρόας οὐχ
ὁμοίως πρὸς τὰς ὑποκειμένας αἰσθήσεις. ἔδει γὰρ ἐκ τῶν σχη-
μάτων. ἢ τοῦτό γε πρὸς ἅπαντα κοινόν. ἅπαντες γὰρ, οἱ μὲν μό-
νης, οἱ δὲ μάλιστα ταύτης τὰ πάθη λέγουσι, καὶ τὰς διαφο-
ράς· ὡς ἐν χρώμασι λευκὸν καὶ μέλαν, καὶ ἐν χυλοῖς γλυκὺ
καὶ πικρόν, οὕτως ἐν ὀσμαῖς. οὐ γὰρ δὴ ἔστιν εὔοσμον καὶ κά-
κοσμον. ἔτι δὲ τὰ μὲν μικτά, τὰ δ᾽ ἀνάμικτα· οὐδ᾽ ἐν ἁπλοῖς·
πλείω γὰρ εὐθὺς τὰ ὑποκείμενα, σκληρόν, μαλακόν, τραχύ,
λεῖον. ἀλλὰ μᾶλλον ἐν φωναῖς, ὀξὺ καὶ βαρύ. ἄμικτοι χυλοί,
οἱ μὲν διὰ τὸ μὴ καταμερίζεσθαι, ὥστ᾽ ἐξ ἀμφοῖν, οἷον ὕδωρ, ἔλαιον,
φλέγμα, αἷμα, ὅλως πᾶν τὸ ὑθηνέον, ἢ τὸ διαιρούμενον· ὥσπερ
τὸ ὄξος, καὶ τὸ γάλα. τὸ γὰρ τῇ πιέσει καὶ τρίψει μιγνύμε-
νον, ἕτερον εἶδος. ἄλλον δὲ τρόπον οἱ μὴ εὔμικτοι πρὸς τὴν
χρείαν, οἱ καὶ λυμαινόμενοι ἀλλήλοις· οἷον ἡ θάλαττα, καὶ τὰ
ἱδρώδη καὶ πικρὰ ὕδατα τοὺς οἴνους, καὶ τὰ πότιμα, ἐὰν μὴ
εὐθὺς χρῆταί τις. ὀσμαὶ δὲ, αἱ μὲν οὕτως ἄμικτοι πλείους,
καὶ ὥστε καθόλου λαβεῖν, αἱ κακώδεις ταῖς κακώδεσιν· ὡς
δὲ μὴ ἔν τι τὸ ἐξ ἀμφοῖν ἔργον, εὑρεῖν μὴ δύνασθαι. εἰς τὴν
τοιαύτην δὲ δύναμιν ἅπαν, ὡς εἰπεῖν, πᾶν εὔοσμον. ἀλλ᾽ ἔνθα
μὲν ἴσως χεῖρω ποιεῖ· ἔνθα δὲ βελτίω, καθάπερ ἐπὶ τῶν
μύρων. τὰ μὲν γὰρ ἀφαιρεῖται τὸ εὔκρατον, καὶ σκληρόν· τὰ δ᾽
ἀποθηλύνει, καὶ ὥσπερ ἐξυδατοῖ τὰς ὀσμάς. ἐν δὲ τοῖς ξη-
ροῖς, ἅπασαι πάσαις μικταί. τὰ γὰρ διαπάσματα ὅσῳ ἂν
ἐκ πλειόνων, ἀμείνω. ποιεῖ δὲ καὶ ἡ τοῦ οἴνου κατάμιξις, καὶ μυ-
ρεῖα οἷα, καὶ θυμιατὰ εὐοσμότερα, καθάπερ τὴν σμύρναν.
δοκεῖ δὲ καὶ τὸ μύρον ἡδύνειν τοὺς οἴνους. διὸ καὶ οἱ μὲν ἐν τῇ
οἰνοπίᾳ μιγνύουσιν, οἱ δὲ οὕτως ἐπιχεόμενοι πίνουσιν. οὐκ

ἀλλοιοῦσι δὲ, συνάγουσι τὰς αἰσθήσεις οὔσας, καὶ ἐν τοῖς αὐτοῖς ὑποκειμένοις ἔχειν τινὰ δεῖ κοινωνίαν. ὡς γὰρ εἴρηται τὸ πᾶν, οὐδεὶς οὔτε χυλὸς ἄοσμος, οὔτε ὀσμὴ ἄχυλος· αἴτιον δὲ, ὅτι οὐδεμία ἐκ μὴ ἔχοντος χυλόν. συμβαίνει δὲ καὶ μεταβάλλειν τὰς ὀσμὰς ἅμα τοῖς χυλοῖς, ὥσπερ ἐπί τε τοῦ οἴνου, καὶ ἐπὶ καρπῶν τινῶν· ἐνίων δὲ καὶ ἐν τῷ αὔθει πλειότερον, ὥσπερ τῶν Σοφύων. ἡ δὲ τῶν μύρων εἰς ἀκμὴν μόνον, καὶ διὰ φθίσιν. μεταπίπτουσι δ' ἐν ταῖς ἐτείοις ὥραις πάνθ' ὡς εἰπεῖν, μάλιστα δὲ τὰ ἀσθενέστατα· τὰ δ' ἄνθινα, καθ' ἣν ὥραν ἀνθεῖ τὸ ἄνθος. τὰς συνθέσεις ποιοῦσιν ἐκ τῶν ἀρωμάτων θραύσαντες πολλά, καὶ μίξαντες εἰς ταυτὸ, κλείουσιν εἰς κιβώτιον· εἶθ' ἀνοίγοντες διά τινων ἡμερῶν, ὅταν μάλιστα ὄζειν δοκῇ, τότ' αἴρουσι· καὶ πάλιν δὲ καὶ πάλιν διαδύοντες χρόνον, ὅπως αἰ μηλονὸς οἰόζῃ. θαυμαστὴν δὲ ὀσμὴν λαμβάνει τὰ ἱμάτια εἰς ταῦτα τιθέμενα. τὸ δὲ πλακιτάνυ τοῦ αἰγυπτίας μύρον, αὐτὸ μὲν οὐκ ἄγαν ἀναπνεῖ· μιγνύμενον δὲ ποιεῖ τἄλλα βελτίω, μάλιστα δὲ τὴν ἶριν. ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάττῃ διακοπτομένων τῶν λίθων, ἔνδον ἐμπεφυκότα φαίνεται ἰχθύδια καὶ καρίδες, καὶ ἄλλ' ἄττα ζῷα ἐπίκλην * ἀθλώψαι λέγειν εἰς πάντα χαλκὸν κοῖλον ἐμβάλλεσθαι σίδηρον ὁμοίως ἐρυθρὸν καὶ λευκόν. εἶναι δέ τινα λόγον πρὸς τὸν καττίτερον. ἐμβάλλεσθαι δ' οὐ μεγέθους χάριν, ἀλλὰ τῆς πικρότητος.

ΤΕΛΟΣ.